

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Міжкафедральний комплексний дипломний проєкт

Тема

Розробка технології білкових молочних продуктів для спортсменів,
дослідження їх споживчих переваг та митне оформлення при перетині
кордону України

Головний керівник роботи

д.т.н, проф., зав.кафедри ТМОЖПтаІК _____ Ткаченко Н.А.
(підпис) (Прізвище, ініціали)

Тема індивідуальної роботи

Аналіз ринку білкових молочних продуктів для спортсменів,
дослідження споживчих переваг та митне оформлення при перетині митного
кордону України

Керівник роботи

к.т.н., ст. викладач Тта МС _____ Памбук С.А.
(підпис) (Прізвище, ініціали)

д.т.н., проф. зав.кафедриТтаМС _____ Верхівкер Я.Г
(підпис) (Прізвище, ініціали)

Розробив

076 «Підприємництво,торгівля біржова діяльність», ТтаМС
(спеціальність, кафедра)

_____ Нечаєва М.О.
(підпис) (Прізвище, ініціали)

Одеський національний технологічний університет

(назва ЗВО)

Факультет	ТтаТХПіПБ
Кафедра	ТтаМС
Ступінь вищої освіти	Магістр
Спеціальність	076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Освітня програма	«Комерційна діяльність та товарознавство і експертиза в митній справі»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри ТтаМС

д.т.н. Я. Г. Верховкер

« ____ » _____ р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА Нечасвої Марії Олексіївни

(прізвище, ім'я, по батькові)

- Тема проекту: «Аналіз ринку білкових молочних продуктів для спортсменів, дослідження споживчих переваг та митне оформлення при перетині митного кордону України»
Затверджена наказом по інституту від « 08 » жовтня 2021 р. №858-03
- Термін здачі студентом закінченого проекту (роботи) _____ грудень 2022 р.
- Вихідні дані до проекту (роботи): нормативна документація, концентрат сироваткового білку «100% whey protein» ТМ Scitec Nutrition; концентрат сироваткового білку «WPC80.Whey protein concentrate» ТМ Mlekovita; концентрат сироваткового білку «100% Whey protein» ТМ «Ironmaxx»; концентрат сироваткового білку «Ultra Protein» ТМ Vansiton; концентрат сироваткового білку «Whey protein WPC80%» ТМ WILLMAX
- Перелік питань, які підлягають розробці) Вступ
Розділ 1 Аналіз ринку спортивного харчування та фактори, що формують споживчі властивості
Розділ 2 Об'єкти та методи дослідження
Розділ 3 Товарознавча оцінка якості молочних білкових концентратів
Розділ 4 Здійснення митних формальностей при імпорті товарів спортивного харчування на прикладі білкових молочних продуктів
Розділ 5 Охорона праці
Висновки
Список використаної літератури
Додатки
- Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень):
Презентація зі слайдами

6. Консультанти по роботі, із зазначенням розділів роботи, що стосуються їх:

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видали	Завдання прийняли
Розділ 4	Смокова Т.М.		

7. Дата видачі завдання 08.10.2021 р.

Керівник _____ Памбук С.А.
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ Верхівкер Я.Г.
(підпис) (ініціали, прізвище)

Завдання прийняв до виконання _____ Нечаєва М.О.
(підпис) (ініціали, прізвище)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів курсового проекту(роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітки
1	Обговорення та затвердження теми	08.10.2021	Виконано
2	Робота з нормативною документацією	28.02.2022	Виконано
3	Вибір об'єктів та методів дослідження	28.02.2022	Виконано
4	Аналіз ринку спортивного харчування	27.10.2022	Виконано
5	Проведення аналізу асортименту	30.10.2022	Виконано
6	Виконання експериментальних досліджень	19.11.2022	Виконано
7	Формулювання висновків та рекомендацій	18.12.2022	Виконано
8	Складання списку використаної літератури	19.12.2022	Виконано
9	Оформлення додатків	19.12.2022	Виконано
10	Оформлення презентації до дипломної роботи	21.12.2022	Виконано
11	Захист дипломної роботи	23.12.2022	

Здобувач –дипломник _____ Нечаєва М.О.
(підпис) (ініціали, прізвище)

Керівник проекту _____ Памбук С.А.
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ Верхівкер Я.Г.
(підпис) (ініціали, прізвище)

Несу відповідальність за ідентичність електронного та друкованого варіантів кваліфікаційної роботи, даю згоду на обробку персональних даних та не заперечую проти розміщення кваліфікаційної роботи на офіційних web-ресурсах ОНТУ.

Підтверджую, що в кваліфікаційній роботі відсутні порушення норм академічної доброчесності.

Здобувач-дипломник _____ Нечаєва М.О.
(підпис) (ініціали, прізвище)

Анотація

На кваліфікаційну роботу магістра Нечаєвої Марії Олексіївни на тему «Аналіз ринку білкових молочних продуктів для спортсменів, дослідження споживчих переваг та митне оформлення при перетині митного кордону України»

В роботі представлено: результати аналізу ринку спортивного харчування в світі та Україні; надано аналіз асортименту товару; виконано оцінку пакування та маркування споживчої тари; виконано дослідження органолептичних та фізико-хімічних показників якості; наведено вимоги до охорони праці на об'єктах роздрібною торгівлі, підприємстві; представлено аналіз здійснення митних формальностей при імпорті товарів спортивного харчування на прикладі білкових молочних продуктів; надано висновки і рекомендації по роботі.

Робота складається з 166 сторінок, включаючи 22 рисунка, 29 таблиць, 10 формул, 9 додатків, 63 літературних джерел.

Метою роботи є проведення аналізу ринку білкових молочних продуктів для спортсменів, дослідження їх споживчих переваг, митне оформлення при перетині митного кордону України.

Об'єкти дослідження: 5 зразків концентрату сироваткового білку, що реалізуються в торговій мережі України.

Предметом дослідження є споживчі переваги білкових молочних продуктів, їх показники якості, стан пакування та маркування споживчої тари, митне оформлення таких товарів.

Ключові слова: білкові молочні продукти, продукти для спортсменів, концентрат сироваткового білку, показники якості, митні формальності, імпорт білкових молочних продуктів.

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

АСМО	– автоматизована система митного оформлення
АСУР	– автоматизована система управління ризиками
БАД	– біологічно активні добавки
БВМС	– білково-вуглеводна молочна сировина
БМП	– білкові молочні продукти
ГАТТ	– Генеральна угода з тарифів і торгівлі
ГМО	– генетично-модифіковані організми
ГС	– Гармонізована система опису і кодування товарів
ДМСУ	– Державна митна служба України
ДСТУ	– Державний стандарт України
ЕМД	– електронна митна декларація
ЕПД	– електронна попередня митна декларація
ЄАІС	– єдина автоматизована інформаційна система митних органів України
ЄДРПОУ	– Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань
ЗЕД	– зовнішньоекономічна діяльність
Зіп-пакет	– дой-пак із замком типу Zip-Lock
КЕП	– кваліфікований електронний підпис
КМУ	– Кабінет Міністрів України
КН ЄС	– Комбінована номенклатура Європейського Співтовариства
МБК	– молочний білковий концентрат
МКУ	– Митний кодекс України
мкУ	– митний кордон України
МФУ	– Міністерство Фінансів України
НД	– нормативний документ
ОП	– охорона праці
ПДК	– попередній документальний контроль
с/г	– сільське господарство
СОТ	– Світова організація торгівлі
СУР	– система управління ризиками
СХ	– спортивне харчування
ТЗКП	– транспортний засіб комерційного призначення
ТМ	– торговельна марка
ТСД	– товаросупровідні документи
УКТЗЕД	– українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності
ХП	– харчові продукти
ЮНКТАД	– Конференція ООН з торгівлі та розвитку

ЗМІСТ

ВСТУП	9
РОЗДІЛ 1 АНАЛІЗ РИНКУ СПОРТИВНОГО ХАРЧУВАННЯ ТА ФАКТОРИ, ЩО ФОРМУЮТЬ СПОЖИВЧІ ВЛАСТИВОСТІ	12
1.1 Аналіз ринку спортивного харчування в світі та Україні	12
1.2 Фактори, що впливають на формування споживчих властивостей спортивного харчування	22
1.3 Класифікація та характеристика спортивного харчування	30
1.4 Нормативна база щодо оцінки спортивного харчування	42
Висновки до розділу 1	45
РОЗДІЛ 2 ОБ'ЄКТИ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ	46
2.1 Об'єкти дослідження	46
2.2 Методи дослідження	47
РОЗДІЛ 3 ТОВАРОЗНАВЧА ОЦІНКА ЯКОСТІ МОЛОЧНИХ БІЛКОВИХ КОНЦЕНТРАТІВ	63
3.1 Аналіз асортименту молочних білкових концентратів	63
3.2 Оцінка пакування споживчої тари	78
3.3 Оцінка маркування споживчої тари	84
3.4 Визначення органолептичних показників якості	91
3.5 Визначення фізико-хімічних показників якості	97
Висновки до розділу 3	99
РОЗДІЛ 4 ЗДІЙСНЕННЯ МИТНИХ ФОРМАЛЬНОСТЕЙ ПРИ ІМПОРТІ ТОВАРІВ СПОРТИВНОГО ХАРЧУВАННЯ НА ПРИКЛАДІ БІЛКОВИХ МОЛОЧНИХ ПРОДУКТІВ	100

					<i>КРМ.ТтаМС.1.858-03.23.3</i>			
<i>Зм.</i>	<i>Арк.</i>	<i>№ докум.</i>	<i>Підпис</i>	<i>Дата</i>	Аналіз ринку білкових молочних продуктів для спортсменів, дослідження споживчих переваг та митне оформлення при перетині митного кордону України	<i>Літ.</i>	<i>Аркуш</i>	<i>Аркушів</i>
<i>Розробив</i>	<i>Нечаєва М.О.</i>						7	166
<i>Консульт.</i>	<i>Смокова Т.М.</i>							
<i>Н.контр.</i>	<i>Памбук С.А.</i>							
<i>Керівник</i>	<i>Памбук С.А.</i>							
<i>Зав кафедри</i>	<i>Верхівкер Я.Г.</i>					<i>ОНТУ - 2022</i> <i>каф. ТтаМС</i> <i>зр.ТТП-64</i>	Стор 7	

4.1 Порядок обліку осіб, які під час провадження своєї діяльності є учасниками відносин, що регулюються митним законодавством України	100
4.2 Визначення країни походження та застосування преференційних заходів	103
4.3. Правові засади нетарифного регулювання, як основний чинник безпеки та якості БМП,що переміщуються через митний кордон України	105
4.4 Трансформація системи тарифного регулювання та порядок визначення митних платежів при переміщенні БМП через митний кордон України	112
4.5 Технологічна схема митного контролю та митного оформлення БМП	120
Висновки до розділу 4	130
РОЗДІЛ 5_ОХОРОНА ПРАЦІ	131
5.1 Загальна характеристика охорони праці	131
4.2 Вимоги з охорони праці на об'єктах роздрібної торгівлі	132
5.3 Охорона навколишнього середовища	137
ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ	138
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	143
ДОДАТКИ	

ВСТУП

У сучасному світі велика увага приділяється спорту. Люди, які займаються цією діяльністю, ведуть відокремлений спосіб життя. Це пов'язано з постійними тренуваннями, змаганнями та підготовками до них, що веде до великих витрат фізичної енергії та втрати м'язової маси, які вимагають постійного заповнення для подальшого продовження занять.

Відновлення цих ресурсів відбувається, головним чином, завдяки прийому їжі. Але не будь-які продукти справляються з поставленим завданням, тому для харчування спортсменів рекомендують низку продуктів, що становлять особливий баланс білків, жирів, вуглеводів, вітамінів і мінеральних речовин. Ці товари об'єднують у комплекси, а комплекси в денний раціон, оскільки самопочуття спортсменів залежить від виду прийнятих товарів, від часу прийому, що узгоджується з особистим розпорядком дня.

Одним із різновидів БАДів є спортивне харчування. Спортсмени застосовують його тоді, коли хочуть досягти вищих результатів, а звичайні люди - коли їх бажання досягти гармонійного розвитку, гарного зовнішнього вигляду наштовхується на проблеми малорухливого способу життя, неправильного раціону харчування, поганої спадковості [1].

Думка лікарів про шкоду та користь спортивного харчування неоднозначна. Більшість погоджуються з тим, що вживання у рекомендованих виробником дозах у поєднанні з навантаженнями не дає негативного впливу на організм. Однак, багато залежить від якості самого продукту та збалансованості його складу. У ньому не повинно бути стероїдів та інших небезпечних компонентів, які гарантовано завдають шкоди.

На думку фахівців, прийом БАДів може бути корисним лише в випадках:

- Спортивне харчування підходить професійним спортсменам, яким потрібно досягати високих результатів у змаганнях. Любителі можуть

побудувати правильний раціон із звичайних продуктів, якщо підібрати збалансований склад поживних речовин.

- Категорично заборонено приймати неперевірені домішки, придбані в сумнівних магазинах. У невідомих препаратах можуть бути різні сторонні компоненти, прийом яких призведе до непередбачуваних результатів [2-4].

В даній роботі розглядається ринок білкових молочних продуктів спортивного харчування, їх споживчі властивості, переміщення через мк України спортивного харчування на прикладі білкових концентратів.

На ринку України у вільному обігу представлено величезну кількість товарів для спортсменів. Досліджувана група товарів користуються високим попитом серед спортсменів та людей, які ведуть здоровий спосіб життя, і саме тому обрана тема роботи є актуальною.

Метою роботи є проведення аналізу ринку БМП для спортсменів, дослідження їх споживчих переваг, митне оформлення при перетині митного кордону України.

Завданнями дипломної роботи є наступні пункти:

- Проаналізувати ринок спортивного харчування в світ та Україні;
- Визначити фактори, що формують споживні властивості білкових молочних продуктів;
- • Ознайомитися із вимогами нормативних документів щодо якості білкових молочних продуктів;
- Проаналізувати асортимент БМП, що реалізується в торговельних мережах України;
- Провести оцінку відповідності пакування та маркування споживчої тари БМП;
- Провести експериментальне дослідження фізико-хімічних та органолептичних показників;
- Оглянути вимоги охорони праці на об'єктах роздрібної торгівлі

- Дослідити стан імпортно-експортних операцій відносно білкових молочних продуктів ;
- Виконати митні формальності щодо імпорту білкових молочних продуктів

Для досягнення мети було опрацьовано чинні законодавчі акти, такі як: ДСТУ 4458:2005 «Концентрати білкові молочні. Технічні умови», Закон України «Про захист прав споживачів», «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів», «Про основні вимоги до якості та безпечності», Митний кодекс України, Митний тариф України, Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність», Постанова КМУ № 960 від 24.10.2018 «Деякі питання проведення заходів офіційного контролю товарів, що ввозяться на митну територію України (у т.ч. з метою транзиту)» та інші.

Об'єктом дослідження дипломної роботи є білкові молочні продукти , що реалізуються в торговельних мережах України.

Предметом дослідження є споживчі переваги БМП, їх показники якості, стан пакування та маркування споживчої тари, митне оформлення таких товарів.

РОЗДІЛ 1

АНАЛІЗ РИНКУ СПОРТИВНОГО ХАРЧУВАННЯ ТА ФАКТОРИ, ЩО ФОРМУЮТЬ СПОЖИВЧІ ВЛАСТИВОСТІ

1.1 Аналіз ринку спортивного харчування в світі та Україні

Спортивне харчування – це величезний ринок, який за останні роки значно зріс. У 2021 році загальний обсяг світових роздрібних продажів склав 24,6 млрд. дол. США проти 18,1 млрд. дол. США в 2018 р. Лєвова частка ринку припадає на Північну Америку, але значні ринки є по всьому світу.

Ринок спортивного харчування виграв від зростаючого акценту на підтримці фізичної форми та широкого поширення культури тренажерного залу, при цьому часті фізичні вправи стали вибором способу життя для багатьох людей. Частково, це, може бути, пов'язано з соціальними медіа та візуальною культурою, які сприяли бажанню, особливо серед молоді, добре виглядати та залишатися у формі. Тому, мабуть, не дивно, що багато брендів спортивного харчування співпрацюють із впливовими особами, щоб просувати свою продукцію на платформах соціальних мереж.

Продукти спортивного харчування (далі – СХ) колись були класифіковані як нішева категорія, розроблена спеціально для спортсменів і хардкорного спортивного персоналу. Нині, сценарій був досить суттєво змінений, оскільки такі продукти стають популярними та затребуваними більш різноманітною групою споживачів – регулярними відвідувачами тренажерних залів та повсякденними споживачами, які шукають додатковий джерело нутрієнтів для свого харчування.

Як наслідок, СХ зараз набагато більш популярне, ніж раніше – спортбари та коктейлі більше не є об'єктом культуристів та спортивної еліти.

Споживачі все більше усвідомлюють цінність оптимального харчування та більш здорового способу життя, що позитивно впливає на ринок спортивних харчових добавок.

Сучасні тенденції в спортивному харчуванні показують, що:

- Все більше уваги приділяється написам на етикетці, включаючи, але не обмежуючись — «Не містить глютен/лактозу», «Без штучних підсолоджувачів» і «Без ГМО». Ціна таких продуктів спортивного харчування з «чистою» етикеткою зазвичай на 25% вище середньої категорії.
- Суміші, що вживаються перед тренуванням стають дуже популярними в соціальних мережах. [5-6].

Основними причинами вживання спортивного харчування виступають :

- Підвищення ефективності тренувань;
- Підтримка спортивної форми;
- Відновлення організму після фізичних навантажень;
- Нарощування м'язової маси;
- Зміцнення здоров'я, імунітету;
- Вживання з метою схуднути

Загалом, обсяги продажів спортивного харчування у 2021 р. склали майже 25 млрд. дол. США. Нижче наведено обсяги продажів за регіонами світу (рис 1.1.).

Рисунок 1.1 - Обсяги продажів спортивного харчування за регіонами світу

Нині, найбільш розвинений - американський ринок (США, Канада), на його частку припадає близько 80% світового ринку. Наступний ринок – Європейські країни, що набагато відстає від Америки. У Європі, окрім Німеччини, немає виробників, здатних конкурувати як за розміром, так і за обсягом продажу з американськими виробниками. У деяких країнах до цих пір ряд продуктів СХ перебувають під заборонаю.

США на світовому ринку спортивного харчування вважається лідером у виробництві продуктів спортивного харчування. Лише кілька європейських виробників, які мають світове визнання, здатні конкурувати з американськими виробниками

Роздрібний ринок Німеччини є одним з найбільш швидкозростаючих ринків спортивного харчування у світі. Німеччина представляє третій за величиною ринок СХ у вартісному вираженні, за яким йдуть Великобританія та Східна Європа разом узяті. Лідером ж залишається Північна Америка.

Ландшафт спортивного харчування в Європі, особливо в Західній Європі (до якої входить Німеччина) зазнав зміни парадигми з 2015 року. Додатки, які колись були доступні виключно в спортивних клубах, спеціалізованих магазинах і фітнес-центрах, захопили роздрібні полиці магазинів по всьому світу. Веб-сайти електронної комерції та мережеві магазини також прийняли ці розділи здоров'я та здоров'я, щоб отримати вищі продажі серед пересічних споживачів і щоденних тренувань [1,6-9].

Ринок у Європі в основному визначається сухими сумішами та функціональними напоями. Смак, поживна цінність, простота перенесення і терміни придатності роблять спортивне харчування популярним вибором не тільки серед людей, що піклуються про своє здоров'я, але і серед міленіалів, які шукають варіант швидкого перекусу для повноцінного прийому їжі, а також людей похилого віку, які шукають дієту з високим вмістом якогось конкретного компоненту.

Лідерами на глобальному ринку спортивного харчування є такі транснаціональні корпорації як: Glanbia Plc (Ірландія); MusclePharm Corp

(США); The Hut Group Ltd (Великобританія); The Nature's Bounty Co (США); Clif Bar&Co (США); Hormel Foods Corp (США); тощо.

Безумовними лідерами є: Glanbia Plc та Hormel Foods Corp. Інші корпорації демонструють приблизно однакові обсяги продажів.

Крім зазначених компаній, ключовими гравцями є: Dr Pepper Snaple Group Inc., General Mills, Red Bull GmbH, Monster Beverage Corp., Abbott Laboratories, Coca Cola Co., Nestle SA та ін. [10]

Ринок спортивного харчування України досить швидко розвивається і зумовлений широким проникненням продуктів спортивного харчування за останні роки. Продукти, які колись були доступні в спеціалізованих магазинах товарів для фітнесу, потрапили до зручності в фармацевтичних магазинах і супермаркетах, надаючи гравцям можливість отримати більшу прибутковість.

В останні роки, політичні та економічні події в Україні стали причиною кризи на ринку послуг спортивних комплексів. Так, реальне падіння рівня доходів населення і зростання цін на продукти харчування, а також збільшення тарифів стали причинами зниження попиту на послуги спортивних клубів, а відповідно і попиту на спортивне харчування.

Попри це, український ринок все ще знаходиться на етапі становлення. Його місткість за різними підрахунками приблизно 1,5-1,8 млрд. дол. США. Частка українських виробників в загальному обсягу цього ринку, на жаль, становить від 0 до 20% залежно від категорій товару. Приблизно 80-90 % спортивних товарів поки що імпортується в Україну з-за кордону.

Частка вітчизняних спеціалізованих харчових продуктів та напоїв відносно невелика, причому асортимент цієї продукції українського виробника частково або повністю складається з іноземної сировини.

За результатами дослідження було виявлено, що найбільша частка виробництва СХ припадає на сухі суміші (65%), майже 21% припадає на капсульні форми, по 4% віднесено на батончики та напої, ще 6% займають таблетовані форми (рис. 1.2).

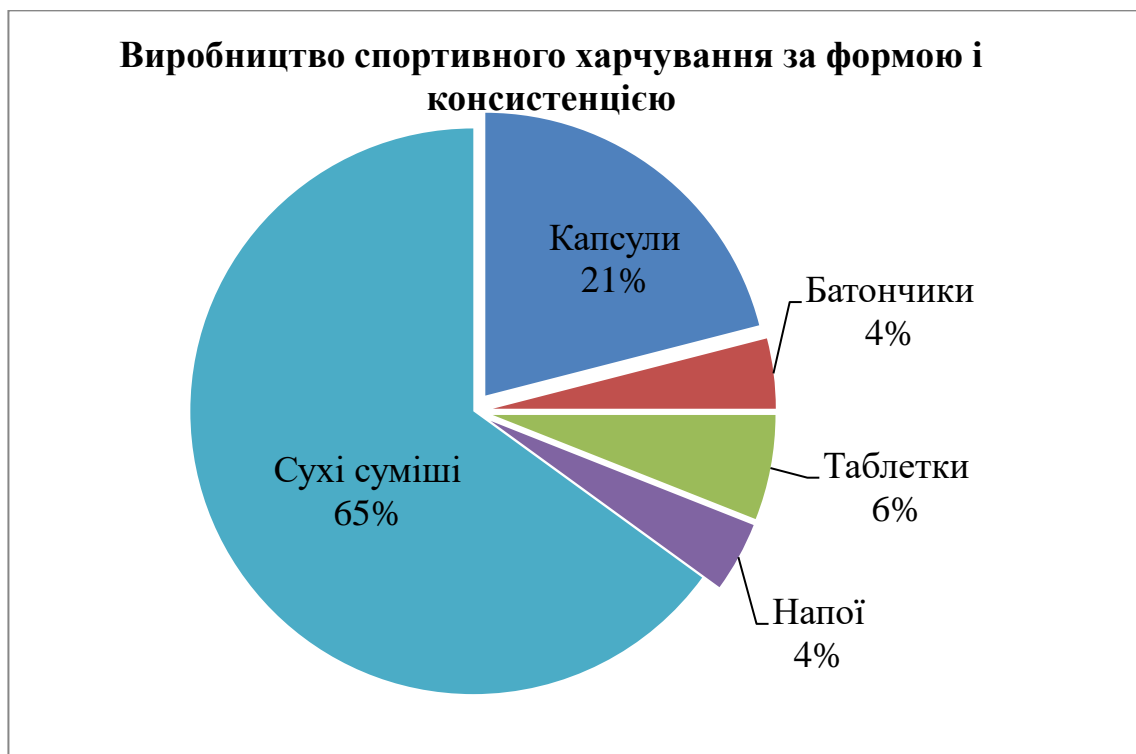

Рисунок 1.2 - Виробництво спортивного харчування за формою і консистенцією

Тож, тренд спортивного образу життя не оминув і Україну. За даними FitnessConnectUA, споживачами фітнес-послуг сьогодні є понад 1 млн. осіб, або 2,4% населення України. Річний оборот ринку фітнес-послуг України становить близько 221,8 млн.дол. США і в майбутньому ці цифри зростатимуть.

Відповідно до даних ДМСУ було визначено обсяги імпорту та експорту щодо БМП. Сумарний обсяг імпорту та експорту за 2018-2022 (січень-жовтень) рр. для БМП наведено у таблиці 1.1 [45].

Таблиця 1.1 - Сумарний обсяг імпорту та експорту за 2018-2022 (січень-жовтень) рр. для БМП.

Рік	Експорт		Імпорт	
	Вартість, тис.дол.США	Вага нетто, т	Вартість, тис. дол.США	Вага нетто, т
2018	68	16,8	1359,9	1014,3
2019	81,3	21,4	1494	1111,8
2020	112,7	29	1521,8	908
2021	120,6	26,172	2137,9	800,9
2022 (січ.-жовт.)	100,4	18,9	1524	728,4

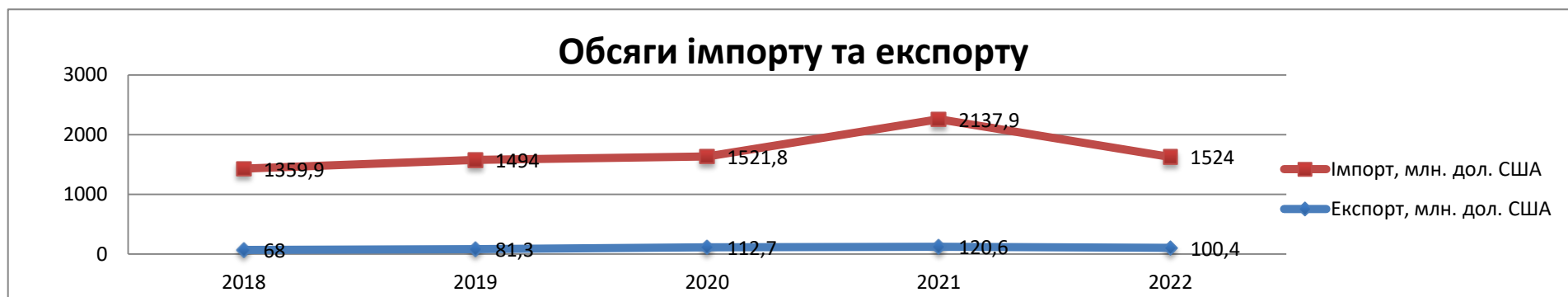

Рисунок 1.3–Сумарний обсяг імпорту та експорту за 2018-2022 (січ.-жовт.)рр. для БМП

Зовнішньоекономічна діяльність України щодо білкових молочних продуктів у період з 2018р. по січень-жовтень 2022р. активно велась з певними країнами-контрагентами, що зазначені у таблиці 1.2 [45,46].

Таблиця 5.2 - Зовнішня торгівля України щодо МБП із зазначенням основних країн-контрагентів

Рік	Назва країни-контрагента	Польща	Румунія	Бельгія	Китай	Німеччина
		2018	Вартість, тис. дол. США	573,7	348,6	179,1
2019	Назва країни-контрагента	Польща	Румунія	Китай	США	Угорщина
	Вартість, тис. дол. США	604	378,6	222,2	149,9	50,1
2020	Назва країни-контрагента	Польща	США	Румунія	Угорщина	Німеччина
	Вартість, тис. дол. США	440,4	289	158,5	154,6	82,2
2021	Назва країни-контрагента	Польща	Іспанія	Китай	США	Румунія
	Вартість, тис. дол. США	394	308,3	265	256,5	184,4
2022 (січ.-жовт.)	Назва країни-контрагента	Польща	США	Угорщина	Румунія	Німеччина
	Вартість, тис. дол. США	352,5	278,9	246,7	131,2	92,6
2018	Назва країни-контрагента	Литва	Молдова	Грузія	Азербайджан	-
	Вартість, тис. дол. США	36,7	27,8	3,6	0,06	-
2019	Назва країни-контрагента	Литва	Молдова	Німеччина	Грузія	-
	Вартість, тис. дол. США	58,3	22,6	0,25	0,1	-
2020	Назва країни-контрагента	Литва	Молдова	Болгарія	Ізраїль	Німеччина
	Вартість, тис. дол. США	68,1	27,6	10,8	4,2	1,9
2021	Назва країни-контрагента	Литва	Польща	Болгарія	Молдова	Німеччина
	Вартість, тис. дол. США	63,02	44,09	6,06	5,8	1,6
2022 (січ.-жовт.)	Назва країни-контрагента	Литва	Болгарія	Німеччина	Грузія	Ізраїль
	Вартість, тис. дол. США	61,7	18,3	6,7	4,8	1,2

З таблиць 1.1, 12, видно, що експорт товарів збільшується незначними темпами: у 2019р. збільшився на 13,1 тис. дол. США в порівнянні з 2018р., а у 2020р. зріс на 31,4 тис. дол. США до відповідного періоду, у 2021р. – зріс на 7,9 тис дол. США. У 2022р. спостерігається падіння на 20,2 тис. дол.США.

Відповідним чином змінювався імпорт товарів: у 2019р. він становив 1494 тис. дол. США, і збільшився на 134,1 тис. дол. США в порівнянні з 2018р., а у 2020 р. – зріс на 27,8 тис. дол. США до відповідного періоду. У 2021р. показник зробив дуже сильний скачок і зріс на 616,1 тис дол. США, а у 2022р. відбувався спад активності, показник впав на 613,9 тис. дол. США. Нижче представлено рисунок 5.1 із зображенням даних обсягів експортно-імпортних щодо БМП, з якого добре видно зростання показників протягом 2018-2021рр. і спад у 2022 (січ.-жовт.)р.

Як видно з таблиці щодо частки імпорту в 2018р. спостерігалась наступна ситуація: найбільше здійснювались торговельні операції з Польшею (573,7 тис. дол. США), Румунією (348,6 тис.дол.США), менше - було з Бельгією та Китаєм та здійснено імпортні операції на суму в розмірі в 40 тис. дол. США. з Німеччиною.

У 2019 р лідерами списку були Польща (604 тис.дол. США) і Румунія (378,6 тис.дол. США). Наступними за ними були Китай, США та Угорщина. В 2020р. першою у списку була Польща, за нею слідує США з часткою імпорту в розмірі 289 тис.дол. США. Наступні в рейтингу Румунія (158,5 тис.дол. США), Угорщина (154,6 тис.дол. США) та Німеччина (82,2 тис.дол. США)відповідно. Незначна зміна у переліку контрагентів спостерігалась у 2021 р. Першою в списку залишилась Польща, наступна- Іспанія (308,3 тис.дол. США). Третю і четверту позицію зайняли Китай та США відповідно. П'яте місце належить Румунії з долею імпорту у розмірі 184,4 тис.дол. США.

Перші десять місяців 2022 р. характеризувались наступним чином. Лідерство тримає Польща (352,5 тис.дол. США), друге місце займає США (278,9 тис.дол. США), третє і четверте –Угорщина та Румунія відповідно.

Останню позицію у переліку посідає Німеччина з часткою імпорту в 92,6 тис.дол. США.

Щодо частки експорту у переліку останні роки лідує Литва, друге місце посідає Молдова, яка лише у 2021р. знизилась на декілька позицій, а у 2022 взагалі не з'явилась у переліку. У 2018р. третє місце було за Грузією, наступну позицію займав Азербайджан. Інших контрагентів у зазначений період не було.

Перші позиції у 2019р залишаються за Литвою, Молдовою. Далі в списку наявні лише Німеччина (0,25 тис.дол. США) та Грузія (0,1 тис.дол. США). Інші країни у переліку – відсутні.

2020р характеризувався експортом , окрім лідерів попередніх років, з Болгарією (10,8 тис.дол. США) та Ізраїлем (4,2 тис.дол. США). Замикала рейтинг Німеччина з часткою торгівлі в розмірі 1,9 тис. дол. США.

В 2021р. у списку лідерів друге місце у Польщі з часткою експорту - 44,09 тис. дол. США. Наступні у переліку – Болгарія та Молдова з показниками 6,06 тис.дол. США та 5,8 тис.дол. США відповідно. В цей рік Німеччина знов посіла останнє місце з долею в розмірі 1,6 тис. дол. США.

Період січень-жовтень 2022 р. продемонстрував що незмінним лідером списку залишається Литва, наступними є Болгарія (18,3 тис.дол. США), Німеччина (6,7 тис.дол. США). Подальші місця розділили між собою Грузія (4,8 тис.дол. США) та Ізраїль (1,2 тис.дол. США) відповідно.

Таким чином, з таблиці видно, що Україна веде активну зовнішньо-економічну торгівлю з низкою держав. Так як, на ринку спортивного харчування України мало товарів, що походять з Німеччини в результаті аналізу було вирішено обрати саме цю країну для здійснення імпортних операцій щодо білкових концентратів.

Згідно з дослідженнями, український ринок спортивного харчування найближчими роками активно розвиватиметься і зростатиме.

Причин зростання ринку кілька. По-перше, як стверджують дослідники Zion Market Research у своєму звіті, збільшиться попит із боку прихильників

здорового способу життя. По-друге, збільшиться кількість потенційних споживачів. Драйвером зростання стане розширення каналів збуту - крім традиційних з'являться нові, вузькі канали продажів. Поки що канали розподілу СХ традиційні, близько половини всієї продукції реалізується в спеціалізованих магазинах.

За кількістю клубів та фітнес-центрів, яких сьогодні за даними дослідження FitnessConnectUA налічується близько 1,9 тис. по всій країні, Україна вже може посідати гідні позиції у рейтингу європейських країн. При цьому, незважаючи на загальне зниження інвестиційної привабливості, індустрія фітнесу затребувана і має значний потенціал для розвитку.

Експерти вважають, що при досягненні середньоєвропейського показника покриття фітнес послугами (10,3%), оборот ринку потенційно може збільшитись на 347 млн. дол. США та скласти близько 548 млн. дол. США.

Найбільшою перешкодою, що сьогодні заважає розвитку ринку спортивного харчування в Україні, є недостатність інформації про нього. Більшість експертів вказують на той факт, що населення країни досить слабо поінформовано про можливості спортивного харчування та його функції, часто плутаючи його з допінгом або гормональними препаратами.

Відсутність інформації про спортивне харчування – прямий чинник обмеження попиту на відповідні продукти. Сьогодні покупці формують попит, в основному, на сухі суміші та протеїнові батончики. Треті за популярністю – рідкі амінокислоти.

Через відсутність інформації та дій нелегальних імпортерів спортивного харчування серед спортсменів і тренерів сформувався стереотип про вищу якість імпортової продукції. Насправді, якість продукції залежить насамперед від якості вихідної сировини. Якщо українське підприємство використовує ту саму сировину, що іноземний виробник, єдиною відмінністю буде ціна: вітчизняний продукт буде доступнішим за порівнянну якість.

На ринку спортивного харчування України присутні національні виробники, проте майже 80% залишається за імпортними марками. Лідерами продажу в Україні залишаються американські виробники: Optimum Nutrition, Ultimate Nutrition, Biotech USA

Основними українськими виробниками харчової спортивної продукції є «ДелМасЛтд», який випускає продукцію під торговельною маркою «Вансітон», «Вітапак» зі своєю продукцією ТМ Power Pro. Також на ринку присутні: Техмолпром (Гадяцький протеїн), Extremal, Biotech, Fitbalance.

Усі вони виробляють досить широкий асортимент продуктів спортивного харчування та нерозвинуті канали збуту і відсутність реклами створюють перепони для реалізації великих обсягів продукції. [10-16].

Основними факторами, що впливають на вибір спортивного харчування, є торгова марка та ефективність харчування, тоді коли ціна для більшості споживачів не головне. Це обумовлено тим, що атлети не хочуть ризикувати своїм здоров'ям за рахунок економії на ціні товару, купуючи спортивне харчування лише перевірених та відомих зарубіжних брендів, а обивателі надають перевагу тим маркам, які зарекомендували себе, мають багаторічний досвід на ринку та бездоганну репутацію.

Якщо розглядувати сегментацію українського ринку продуктів спортивного харчування відповідно за видами, можна зробити висновок, що основна частка попиту припадає на протеїнові сухі суміші (завдяки доступності та низькій ціні), далі йдуть батончики та спортивні напої.

Результати соціальних опитувань продемонстрували що в залежності від статі і віку респондентів споживачі мають кардинально різні вподобання. Було виявлено, що чоловіки надають перевагу сухим сумішам, тоді коли жінки воліють споживати спортивне харчування у формі десертів.

Огляд ринку виявив широкий сегмент десертного СХ у Європі. Так, наприклад, у Німеччині полиці супермаркетів зайняті йогуртами, молочними коктейлями та пудингами різних смаків з підвищеним вмістом білку та вітамінів (ТМ MULLER, ТМ EHRMANN, ТМ Dr.Oetker, ін.). В Україні ж не

знайти таких продуктів, а якщо і вдасться, то, скоріш за все, це буде імпортований товар однієї з вищезазначених марок.

Таким чином, слід зазначити, що український ринок продуктів спортивного харчування сьогодні має усі тенденції для розвитку, що обумовлено розвитком фітнес-індустрії, підвищенням загальної культури споживання, розширенням асортименту тощо.

Але відповідно до цього, існують чинники, здатні гальмувати розвиток і конкурентоспроможність товарів цього сегменту – це недостатня чи недостовірна інформація про безпечність продукту, наявність у продажу підроблених продуктів або продуктів, що не задовольняють вимогам міжнародних стандартів та переважна більшість іноземних товарів.

1.2 Фактори, що впливають на формування споживних властивостей спортивного харчування

Загалом, споживчі властивості товару - це властивості, які проявляються в процесі споживання або використання товару споживачем для задоволення матеріальних і культурних потреб. Споживчі властивості визначають споживчу вартість товару (цінність, корисність для людини).

До споживчих властивостей продовольчих товарів відносяться: харчова цінність, безпека, кулінарно-технологічні, ергономічні, естетичні, екологічні властивості.

Харчова цінність - це комплексна властивість продовольчих товарів, яка включає енергетичну, біологічну, фізіологічну і органолептичну цінності, засвоюваність і доброякісність.

Енергетична цінність (калорійність) визначається кількістю енергії, яка вивільняється з харчових речовин продукту в процесі біологічного окислення і використовується для забезпечення фізіологічних функцій організму.

Біологічна цінність - збалансованість вмісту в складі продукту біологічно активних речовин: незамінних амінокислот, поліненасичених жирних кислот, вітамінів і мінеральних речовин.

Органолептична цінність - це комплексне поєднання властивостей продукту, які визначаються органами почуттів: смак, запах, колір, зовнішній вигляд, консистенція та ін. Ці властивості є визначальними при виборі продовольчих товарів споживачами і формуванні споживчих переваг.

Засвоюваність - це ступінь використання складових компонентів їжі організмом людини. Вона залежить від хімічної природи і фізичного стану речовин, що входять до складу харчового продукту, а також від сполучуваності речовин між собою. Доброякісність - збереження початкових властивостей продукту без ознак псування.

Кулінарно-технологічні властивості продовольчих товарів пов'язані зі ступенем технологічної обробки продукту, зручністю і витратами часу на приготування їжі.

Ергономічні властивості (зручність споживання) пов'язані з розфасовкою і упаковкою продовольчих товарів. Естетичні властивості продовольчих товарів залежать від деяких органолептичних характеристик (зовнішнього вигляду, форми, кольору), а також від ступеня товарної обробки, якості упаковки і технології реалізації.

Екологічні властивості характеризуються можливістю утилізації відходів, упаковки або товарів, небезпечних для харчових цілей, без шкідливого впливу на навколишнє середовище.

Безпека - стан обгрунтованої впевненості в тому, що харчові продукти при звичайних умовах їх використання не є шкідливими і не становлять небезпеки для здоров'я нинішнього і майбутніх поколінь[18,19].

Молоко та молочні продукти, а білкові молочні концентрати відносяться до цієї групи є найбільш цінними серед великої кількості продуктів харчування тваринного та рослинного походження.

Загальновідомо, що в молоці міститься практично «вся таблиця Менделєєва» у вигляді білків, жирів, вуглеводів, ферментів, гормонів та імунних тіл. При переробці молока більша частина цих сполук переходить у білково-вуглеводну молочну сировину (БВМС) – знежирене молоко,

сколотини, молочну сироватку, які відносять до вторинних ресурсів молочної промисловості:

- Знежирене молоко одержують на стадії сепарування незбираного молока;
- Сколотини – це практично знежирена рідина, яку отримують на стадіях збивання або сепарування вершків при виробництві вершкового масла ;
- Молочна сироватка – білково-вуглеводний продукт, який утворюється при виробництві твердого сиру, кисломолочного сиру та казеїну і, відповідно до технології одержання основного продукту, класифікується на: підсирну, кисломолочну та казеїнову сироватку.

При промисловій переробці незбираного молока в БВМС залишається значна кількість цінних в біологічному та харчовому значенні речовин. У процесі переробки молока в жирові (вершки, сметана, вершкове масло) або білкові (казеїн, твердий сир, кислий сир) продукти до БВМС переходить від 50 % до 72,8 % сухих речовин молока.

Так ступінь переходу основних компонентів молока до білково-вуглеводних молочних сумішей зображена на рис. 1.4

Ступінь переходу основних компонентів незбираного молока до БВМС

Компоненти молока (100%)	Ступінь переходу, %		
	в знежирене молоко	в молочну сироватку	в сколотини
Сухі речовини	70,4	49,9	72,8
Молочний жир	1,4	7,7	1,4
Білки	99,6	24,3	99,4
Казеїн	99,5	22,5	99,5
Сироваткові білки	99,8	95,0	99,6
Лактоза	99,5	96,2	99,4
Мінеральні солі	99,8	81,1	99,6

Рисунок 1.4- Ступінь переходу основних компонентів молока до БВМС

Основною характеристикою молочної сировини, що визначає її харчову та біологічну цінність, є якісний та кількісний вміст сухих речовин. Аналіз якісного складу сухих речовин скотин та знежиреного молока доводить, що дана БВМС містить практично весь білковий, вуглеводний та мінеральний комплекс незбираного молока.

Молочні білки мають велике біологічне значення внаслідок високого вмісту метіоніну, який разом з іншими складовими частинами молока (холіном, інозитом) належить до так званих ліпотропних речовин. Молочні білки за амінокислотним складом рівноцінні білкам м'яса. Проте, на відміну від останніх, вони не містять пуринових кислот, надлишок яких негативно впливає на обмін речовин в організмі. Тому споживати молочні білки можна в необмеженій кількості в будь-якому віці.

Білки БВМС, особливо сироваткові, за рахунок підвищеного вмісту незамінних амінокислот мають підвищену біологічну цінність та при їх повному використанні в харчуванні можуть відігравати значну роль у вирішенні питання нестачі білкових речовин в харчовому раціоні людини.

Для підвищення частки білка в харчуванні людей доцільно застосовувати молочний білок в концентрованому вигляді з максимальним очищенням його від домішок і у формі, зручній для харчової промисловості. У зв'язку з цим велике поширення набули молочні білкові концентрати (МБК): харчовий казеїн, казеїнати, копреципітати в розчинній і нерозчинній формах, білкові концентрати. У багатьох країнах світу в даний час для виділення і концентрування білка розробляють нові технологічні процеси і створюють сучасне високопродуктивне устаткування.

Харчова цінність МБК визначається перш за все білковими компонентами, що входять до їх складу. Систематизований перелік видів молочно-білкових концентратів та їх фізико-хімічні показники представлено нижче (рис 1.5).

Аналіз хімічного складу МБК показує, що їх функціональні властивості обумовлені досить високим вмістом білка. Білки виступають так званими

«носіями функціональних властивостей», які можуть бути певною мірою скореговані параметрами технологічного процесу (значеннями рН, температурою тощо), фізичною дією (тиск, перемішування, емульгування, піноутворення), хімічним впливом та модифікацією .

Фізико-хімічні показники молочно-білкових концентратів [26, 34]

Вид молочно-білкових концентратів	Масова частка, %					Кислотність, °Т/рН
	вологи	білка	жиру	лактози	золи	
Казеїн-сирець:						
вищого гатунку	65,0	32,0	0,6	0,4	0,8	25/-
першого гатунку	65,0	32,0	0,6	0,4	0,8	40/-
Казеїн харчовий:						
вищого гатунку	12,0	82,0	1,5	1,0	2,5	40/-
першого гатунку	12,0	82,0	2,0	1,0	3,0	60/-
Казеїн для харчових казеїнатів	12,0	82,0	1,5	1,0	2,0	70/-
Казеїнат натрію з кислого казеїну	6,0	85,0	2,0	1,0	5,0	-/6,2...6,9
Казеїт харчовий звичайний	6,0	80,0	2,0	2,0	7,0	-/6,6...7,0
Концентрат натурального казеїну:						
рідкий	83,0	11,5	-	-	-	52/-
сухий	8,0	62,0	-	-	-	52/-
Концентрат молочно-білковий:						
сухий	12,0	70,0	2,0	2,0	15,0	-/6,8...7,2
в блоках	55,0	35,0	1,0	1,0	7,0	-/6,8...7,2
Біопротектор:						
звичайний	6,0	18,0	-	-	-	70/-
екстра	5,0	16,0	-	-	-	70/-

Рис 1.5 - Фізико-хімічні показники МБК

Попередні дослідження показують, що молочні білки поряд з високою харчовою цінністю мають властивості, які дозволяють використовувати їх в натуральному та концентрованому вигляді при виробництві комбінованих харчових продуктів. Молочні білки мають і специфічні властивості, що відіграють певну роль у здійсненні технологічних процесів при виробництві продуктів із БВМС, до них належать: термостабільність, коагуляційна здатність, гідратація, протеолітичне розщеплення, емульгування, піноутворення тощо.

Однією з особливостей молочних білків, від якої залежить технологічний процес виробництва молочної продукції, є здатність до гідратації. Завдяки цій властивості білки, в т.ч. і в складі копреципітатів, характеризуються високою вологозв'язуючою та волого утримуючою здатністю, що впливає на консистенцію та структуру готового молочного продукту, технологію його виробництва і тривалість зберігання.

Казеїн має високі гідрофільні властивості і за рахунок наявності полярних груп і пептидних угруповань головних ланцюгів він зв'язує значну кількість води – більше 2 г на 1 г білка.

Підвищена гідрофільність сироваткових білкових концентратів сприяє їх використанню в технологіях харчових продуктів в якості желуючої речовини. Дослідженнями встановлено, що найбільшу вологозв'язуючу здатність мають білкові концентрати зі зниженим вмістом кальцію. В'язкість сироваткових білкових концентратів залежить, у першу чергу, від вмісту в них сухих речовин і білків, величини рН, температури, а також величини і форми молекул.

Невеликий розмір молекул сироваткових білків у порівнянні з розміром міцел казеїну обумовлює значно меншу в'язкість концентрованих розчинів сироваткових білків. Нагрівання рідких розчинів сироваткових білкових концентратів підвищує їх в'язкість. Так, підвищення температури понад 50 °С призводить до підвищення в'язкості розчинів через те, що починається денатурація білків.

Білкові концентрати, отримані шляхом нагрівання молочної сироватки при низьких значеннях рН, мають у 10...20 разів більш високу в'язкість, ніж концентрати, отримані за допомогою методів ультрофільтраційного розділення.

Розчинність – одна з важливих функціональних властивостей білків БВМС, що у значному ступені впливає на їх здатність до емульгування і піноутворення. Казеїнові білки практично не розчиняються у воді, а розчиняються в слабких лужних розчинах, розчинах солей лужних та лужноземельних металів та мінеральних кислот.

Важливою функціональною властивістю молочних білків є здатність емульгувати жири, стабілізувати жирову емульсію, збільшувати водозв'язуючі та водопоглинаючі можливості харчових систем, що сприяє отриманню стійких дрібнопористих пін.

Емульгуюча здатність білків молочно-білкових концентратів обумовлена наявністю як гідрофільних, так і гідрофобних угруповань, які адсорбуються на поверхні дисперсної фази та дисперсійного середовища і міцно на ньому утримується, створюючи та стабілізуючи емульсію.

Емульгуюча властивість сироваткових білків нижча в порівнянні з емульгуючою властивістю казеїнів в результаті рівномірної послідовності розташування гідрофобних та гідрофільних груп і більш компактною глобулярної конформації молекули. Разом з тим концентрати сироваткових білків, що отримані з підсирної та солянокислої казеїнової сироватки, мають емульгуючу здатність, що не поступається яєчним білкам.

Розширення використання білкових концентратів як емульгаторів жиру, можливо завдяки регулюванню таких параметрів, як величина рН середовища, температура та наявність солей

Таким чином, хімічний склад МБК визначає їх функціональні та технологічні властивості, які необхідно враховувати при розробці молочно-білкових напівфабрикатів та готових виробів на їх основі. Особливо слід відзначити показники емульгуючої та водозв'язуючої та водопоглинаючої здатності, що відіграють важливу роль у визначенні технологічних режимів при розробці нових технологій і при оцінюванні якості готової продукції

Відповідно, у продуктах СХ основними властивостями є специфічний вплив на організм, наприклад, сприяння швидшому збільшенню м'язової маси. Проте вторинні споживчі властивості спортивних продуктів – смак та аромат, поживна цінність, користь для здоров'я та інші – також є важливими факторами при просуванні цих товарів на ринку.

Так, функціональні споживчі властивості високобілкових продуктів (протеїнів):

- нарощування м'язової маси в період високоінтенсивних тренувань;
- зниження кількості жиру в організмі за дотримання дієти;
- прискорення синтезу білка та відновлення травмованих тканин.

До факторів які формують споживні властивості належать вид і якість сировини, технологія виготовлення. Відповідно, від того з чого зроблений продукт будуть залежити його органолептичні та фізико-хімічні властивості.

Харчова, біологічна цінність, хімічний склад та поживна цінність МБК здебільшого визначаються хімічним складом використовуваної сировини, тобто молока, сироватки, маслянки, мікроорганізмами, що беруть участь у сквашуванні та утвореними метаболітами (якщо використовувались), іншими реагентами.[20]

Фізико-хімічні показники характеризують склад продукту та визначають термін придатності. Відповідно до ДСТУ 4458:2005 до них відносять масову частку вологи яка не повинна перевищувати значення 75% для білка молочного та 80% – для білка сироваткового, масову частку солі (регламентується тільки для солоного молочного білку), кислотність у випадку осадження реагентом: 60°Т - для білка молочного, 95°Т - для сироваткового білку, кислотність для концентратів осаджених хлористим кальцієм та/або іншими реагентами: для білка молочного - не більше 60°Т, білка сироваткового – не більше 95 °Т, осадженого закваскою – не більше 200°Т, температура під час випуску з виробництва з підприємства для свіжих концентратів має бути не вище ніж 8°С, для заморожених – не більше(-18)°С.

Енергетична цінність БМП — від 25 ккал/100 г (молочна сироватка) до 67 ккал/100 г (молоко незбиране). Факторами, що формують споживні властивості є: вид та якість сировини, технологія виготовлення.

Згідно до ДСТУ 4458:2005 до сировини виносяться певні вимоги. Для виробництва МБК можуть використовувати: молоко коров'яче незбиране, молоко знежирене, кислотністю не більше 20 °Т, густиною не менше ніж 1030 кг/м³ одержане з коров'ячого молока, сироватку підсирну, маслянку-

сировину, отриману під час виробництва солодковершкового масла, та маслянку суху, закваску бактеріальну або препарат бактеріальний, порошок сичужний, пепсин харчовий яловичий, ферментні препарати, сіль кухонну харчову «Екстра» або вищого гатунку, кальцій хлористий зневоднений не нижче першого гатунку, натрій двовуглекислий, кислоту соляну, воду питну.

Сировина за вмістом токсичних елементів, мікотоксинів, антибіотиків, гормональних препаратів, пестицидів та радіонуклідів повинна відповідати вимогам, встановленим у МБТиСН № 5061, ДСанПіН 8.8.1.2.3.4-000 та ДР.

Кожну партію сировини та матеріалів, що надходить на підприємство, супроводжують документом, що підтверджує її відповідність нормативним документам. Для визначання якості сировини та матеріалів, призначених для виробництва МБК, проводять вхідне контролювання згідно з ГОСТ 24297.

Вимоги безпеки, якими треба керуватися під час виробництва концентратів, встановлені у ДСП 4.4.4.011 та ДНАОП 1.8.20-1.05. Загальні вимоги безпеки під час проведення технологічного процесу виробництва концентратів згідно з ГОСТ 12.3.002.[21]

1.3 Класифікація та характеристика спортивного харчування

Відповідно до ГОСТ 34006-20166, спортивне харчування призначене для забезпечення підвищеної потреби спортсменів в енергії, харчових та біологічно активних речовинах за рахунок повноцінних раціонів харчування та включення до них спеціалізованих харчових продуктів для харчування спортсменів, з урахуванням спортивної спеціалізації, фази спортивного циклу (базовий підготовчий, передзмагальний, змагальний та відновлювальний періоди), фізичного статусу, стану адаптаційного потенціалу, віково-статевих особливостей, стану здоров'я, індивідуальних харчових уподобань та індивідуальних особливостей здоров'я та клімато-географічних умов.

Харчова продукція для харчування спортсменів - спеціалізована харчова продукція заданого хімічного складу, підвищеної харчової цінності

та/або спрямованої ефективності, що складається з комплексу продуктів або представлена їх окремими видами, яка специфічно впливає на підвищення адаптивних можливостей людини до фізичних та нервово-емоційних навантажень.

Продукти спортивного харчування відносяться до дієтичних добавок - харчових продуктів, що споживаються у невеликих визначених кількостях додатково до звичайного харчового раціону, які є концентрованими джерелами поживних речовин, у тому числі білків, жирів, вуглеводів, вітамінів, мінеральних речовин (цей перелік не є виключним), і виготовлені у вигляді таблеток, капсул, драже, порошоків, рідин або інших формах.

Основні види спортивного харчування групують як за призначенням, і за складом. Залежно від призначення виділяють такі основні групи спортивного харчування: препарати, що застосовуються для нарощування м'язів; препарати, що застосовуються для схуднення (зменшення жирових прошарків); препарати, що застосовуються для збільшення інтенсивності та тривалості тренувань; препарати, що застосовуються для запобігання ушкоджень суглобів; препарати для загального зміцнення організму.

У Європейському Союзі немає єдиної загальноприйнятої класифікації продуктів СХ всіма учасниками європейського ринку, як і загальноприйнятого визначення те, що є «спортивне харчування». У Євросоюзі використовують класифікації, розроблені самостійно кожним учасником ринку спортивного харчування. Заслужують на увагу класифікації наступних учасників: національний комітет з продуктів харчування та асоціація спортсменів.

Національний комітет з продуктів харчування в ЄС пропонує таку класифікацію:

- Багаті на вуглеводи енергетичні продукти;
- Розчини вуглеводних електролітів;
- Білок та білкові компоненти;
- Доповнення: (основні поживні речовини, інші компоненти).

В асоціації спортсменів у ЄС використовують таку класифікацію:

- Порошкоподібні продукти харчування, батончики та напої;
- Вуглеводні напої;
- Білкові порошки;
- Амінокислоти;
- Креатин;
- Мікроелементи (вітаміни та мінеральні речовини, підтримка втрати ваги, гормональні продукти).

В Україні також немає єдиної класифікації для продуктів СХ. Багато вчених розробили власні системи класифікації. Нижче наведена одна з таких класифікацій, найбільш розповсюджена (рис 1.6), асортимент продукції визначається за її складом.

Таким чином, зараз у світі вирізняють наступні види продуктів спортивного харчування. Першою, наймасовішою та найпопулярнішою групою товарів є протеїни.

Рисунок 1.6 - Класифікація спортивного харчування

Високобілкові продукти (протеїни) – порошкові концентрати з високим вмістом білка (білків) концентрація якого сягає 70-95%, необхідні для утворення нових м'язових волокон, відновлення травмованих та заміни відмерлих тканин у всіх органах, а також для корекції харчового раціону спортсмена.. За обсягами виробництва їх доля сягає 65%. Протеїни бувають двох типів: тваринні та рослинні (рис.1.7)

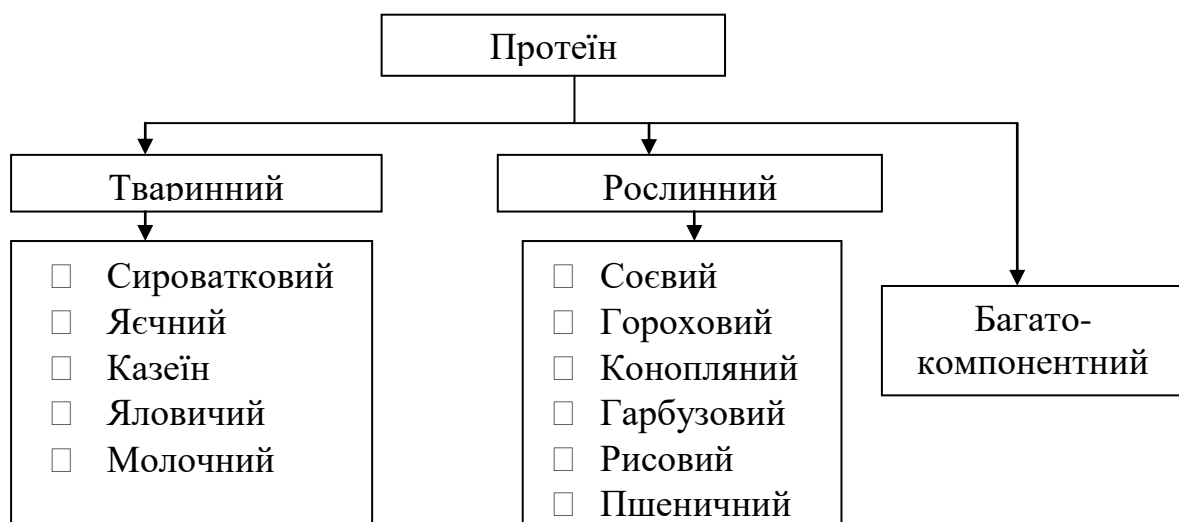

Рисунок 1.7 - Види протеїнів

Найбільш швидко-(до кількох годин) і повнозасвоюваним (97%) білком є сироватковий. Сироваткові протеїни поділяють за способами обробки на концентрати, ізоляти і гідролізати. Концентрат виходить шляхом найпростішого очищення сироватки, що засвоюється організмом протягом двох годин. Ізоляти – найбільш очищені білки, які засвоюються трохи більше 30 хвилин. Гідролізати – найлегші для засвоєння, оскільки ще в лабораторних умовах розщеплені до рівня амінокислот. Відрізняються ці форми технологією фільтрації і обробки молочного продукту. Суміші мають не однаковий процентний склад чистого поліпептиду. Через різні технології виробництва в їх складі можуть бути домішки такі як жир, молочний цукор, імуноглобуліни.

Варто зазначити, що найбільшим попитом користується саме сироватковий білок, адже він має одну з найбільших біологічних цінностей та співвідношення ціна-якість дозволяє повноправно бути лідером з

продажів. Сироватковий протеїн (білок) називають золотим стандартом білка. Це повноцінний білок, що містить всі незамінні амінокислоти (триптофан, лейцин, лізин, метіонін, фенілаланін, ізолейцин, валін і треонін).

Одержують порошок із сироватки, яка у свою чергу є побічним продуктом при виробництві сиру. Якийсь час тому виробники не знали її цінності, але зараз питання добре вивчене. У водянистій частині молока, якою і є сироватка, містяться легко засвоювані амінокислоти, лактоза, повний набір вітамінів групи В, кальцій та інші корисні речовини. По суті вона вбирає все найкраще, що є в молочних продуктах. За складом білок наближений до білку жіночого молока. Складно уявити щось корисніше і поживне.

Загалом, сироватковий протеїн:

- Підвищує виділення гормонів, які благотворно впливають на ріст м'язової тканини.
- За рахунок високого вмісту лейцину знижує рівень цукру в крові та допомагає швидкому відновленню шкіри та кісток.
- Має найбільшу швидкість засвоєння, оскільки даний різновид білка швидше переробляється клітинами.
- Підвищує метаболізм, тим самим сприяючи схуднення. Проте, слід зазначити, що, на відміну казеїну, цей білок втамовує почуття голоду лише ненадовго.
- Скорочує час відновлення і симптомів перетренованості.
- Покращує самопочуття, підвищує імунітет, допомагає у боротьбі з різними захворюваннями.

Цілісний яечний білок має найвищу засвоюваність і є еталонним, щодо якого оцінюються й інші білки. Для виробництва харчових добавок використовується як цільний яечний білок, так і окремо яечний альбумін.

Молочний протеїн помітно поступається за популярністю іншим видам протеїнів. Цей вид протеїну на 20% складається з сироваткового білка, а на 80% — з казеїну. Завдяки тому, що велика частина молочного протеїну

складається з повільних білків, його можна вживати на ніч або між прийомами їжі.

Казеїн - це багате джерело протеїну тривалої дії. Повільне перетравлення казеїну дає ефект тривалого та поступового насичення м'язів амінокислотами, тоді як сироватковий протеїн вже припиняє свою дію.

Казеїн - природний та натуральний молочний продукт, який виготовляється з молока способом ультрафільтрації без використання будь-яких хімікатів. Виділений таким чином казеїн містить велику кількість біоактивних молочних пептидів, які підтримують імунну функцію організму, а також м'язовий ріст.

Основна особливість казеїну полягає в тому, що він може утворювати довгоперетравлюваний «гель». Завдяки цьому «казеїновому гелю» досягається довготривале надходження амінокислот у кров та м'язи.

Казеїн буває кількох видів:

- Казеїнат – це той самий казеїн, але з додаванням натрію, калію та кальцію є найбільш розчинною його формою і містить 90 і більше % білка.
- Міцелярний казеїн виходить за допомогою мікрофільтрації або відділення від сироватки, жирів і лактози деякої частини казеїну. Цей вид казеїну використовується лише на ніч через дуже повільне всмоктування. Він є видом казеїну, що найбільш повільно перетравлюється. При процесі мікрофільтрації великі жирові глобули видаляються, але сам протеїн не руйнується.
- Гідролізований протеїн – виходить під час гідролізу казеїну. Цей вид казеїну дуже легко і швидко перетравлюється і легко засвоюється організмом, на відміну від попередніх, тому він є єдиним видом казеїну, який можна приймати безпосередньо перед або після тренувань.

Помилково багато хто вважає, що казеїн є більш низьким за якістю протеїном, але це не вірно, казеїн лише повільніше розчиняється і

перетравлюється в організмі, цей процес може проходити протягом семи годин, але в цьому є і свої плюси.

За рахунок повільного всмоктування казеїн уповільнює катаболізм, перетворює розпад білків на повільніший процес. Це є основною перевагою казеїну перед сироватковим протеїном. Повільне перебіг цих процесів гарантує стабільне збагачення організму амінокислотами, які запобігають руйнуванню м'язів. А також він містить велику кількість кальцію, що дозволяє одночасно з м'язами зміцнювати кісткову тканину і покращувати стан організму в цілому.

Але крім перерахованих плюсів, казеїн має деякі недоліки. За винятком гідролізованого казеїну, інші його види не можна приймати перед тренуванням і після тренування, що часто необхідно для досягнення певних результатів і для того, щоб якнайшвидше доставити в м'язи амінокислоти. Велика кількість лактози в казеїні стає причиною появи алергічних реакцій у людей з поганою переносимістю цього компонента. А вміст натрію у великих кількостях може призвести до здуття живота, що небажано, особливо у періоди змагань.

Згідно з ДСТУ 4458:2005 молочні білкові концентрати залежно від застосованої сировини поділяють на види:

- білок молочний;
- білок сироватковий.

Такі концентрати бувають солоні та несолоні, свіжі та заморожені.

З тваринних білків використовують яловичий, який отримують шляхом фільтрації і концентрації білкових з'єднань. Добавка являє собою чисті білкові сполуки і корисні компоненти яловичини, позбавлені жиру і холестерину. Більш того, для кращого засвоєння і збільшення ефекту від препарату в нього додається комплекс амінокислот ВСАА і добова норма креатину. Завдяки такому комплексному складу яловичий протеїн за ступенем абсорбції організмом, швидкості дії і вмістом білка стає нарівні з лідером ринку протеїнових добавок - сироватковим протеїном.

Рослинні білки містять необхідний набір амінокислот, але вони засвоюються дуже погано. Це викликано декількома причинами:

- Товсті оболонки клітин рослинних білків часто не піддаються дії травних соків;
- Наявність інгібіторів травних ферментів у деяких рослинах, наприклад, у бобових;
- Проблеми розщеплення рослинних білків до амінокислот.

Соевий білок – єдиний широко використовуваний у СХ рослинний білок, близький за складом до білків тваринного походження. Соевий білок добре збалансований за амінокислотами, в тому числі і за незамінними. Після споживання соєвих білків знижується рівень холестерину в крові, тому їх доцільно використовувати в раціоні людей з надмірною вагою, а також людей, які страждають на непереносимість молочних продуктів.

Для виробництва дієтичних добавок використовуються соєве борошно (містить 40–50 % білка), соєвий концентрат(65–75 %) та ізолят (85+ %).

Серед протеїнів рослинного походження також популярним є конопляний білок. Такий білок вважається гіпоалергенний, не містить лактози та глютену. До складу такого білку входять основні незамінні амінокислоти та високий вміст клітковини сприяє загальній добрій оцінці з боку споживачів.

Спортсмени переважно споживають збалансовані суміші тваринних білків, або тваринні білки у поєднанні із рослинними, до складу яких входять також вітаміни та мінерали. Протеїни, також, ділять на повільні — із низькою швидкістю абсорбції (казеїн, соєвий протеїн) та швидкі. Протеїни зазвичай реалізуються у формі порошку, батончиках.

Наступною великою групою є гейнери. Гейнерами називають вуглеводно-білкові суміші, де процентне співвідношення, як правило, зміщена в бік вуглеводів. Вміст вуглеводів може сягати 50-75%. До складу гейнера входить комплекс вуглеводів різної складності та з різним глікемічним індексом, що дозволяє організму отримувати максимальну

кількість енергії й формує оптимальний запас глікогену в м'язах. Вміст жиру в гейнерах мінімальний і, звичайно, близький до нуля. Такий склад забезпечує оптимальний енергетичний потенціал спортсмена і зростання м'язової маси без жирових відкладень.

Розрізняються гейнери переважно процентним вмістом білків і вуглеводів, і навіть типом вуглеводів. За цією ознакою гейнери можуть утримувати низькоглікемічні або високоглікемічні вуглеводи. Реалізується у формі сухих порошкоподібних сумішей.

Амінокислотні препарати містять у складі вільні амінокислоти, а в деяких випадках і пептиди, і сприяють забезпеченню та підтримці необхідного амінокислотного балансу в організмі спортсмена в процесі та після фізичних навантажень. Застосування подібних продуктів особливо необхідно в період відновлення - після закінчення тренувань, коли починається активний ріст м'язової маси.

Амінокислотні препарати представлені у вигляді:

- амінокислотних комплексів, що містять повний збалансований набір амінокислот, іноді з додаванням різних вітамінів і мінеральних речовин;
- препаратів, що містять окремі амінокислоти (L-аргінін, L-лізин, L-глутамін та ін.);
- комплексу амінокислот з розгалуженим бічним ланцюжком (L валін, L-лейцин, L-ізолейцин), так звані ВСАА (від англ. branchedchain amino acids)

Випускаються у формі таблеток, капсул, порошку, напоїв.

Енергетики (вуглеводно-енергетичні добавки) - вуглеводні концентрати, які застосовують спортсмени для підтримки високого рівня енергії під час тренувань. При інтенсивній фізичній та розумовій діяльності організм покриває потребу в енергії в основному за рахунок вуглеводів.

Часто такі напої містять і глюкозу , і фруктозу. Така подвійна комбінація вуглеводів сприяє максимальному відновленню рівня глікогену і в м'язах, і в печінці для підвищення витривалості.

Найчастіше вуглеводні напої містять важливі для вуглеводного обміну живильні речовини – вітаміни гр. В, РР, Н, калій, магній, хром та метаболічні оптимізатори, що взаємно підсилюють дії, такі як інозин, L-карнітин, кофермент Q10, ліпоева кислота, розчин фосфату калію , цитрати, аспартати, фумарати, та α -кетоглутарати.

У складі також можуть бути різні стимулюючі речовини: екстракт гуарани, кофеїн та інші трав'яні екстракти, що сприяють підвищенню тонусу, збільшенню витривалості та стійкості організму до практично будь-яких стресових навантажень.

Схожими до енергетичних напоїв є ізотоніки. Ізотонічні напої відносять до спеціалізованих напоїв для контингентів з високими фізичними та психо-емоційними навантаженнями. Вони забезпечують енергією працюючі м'язи, підтримують або покращують працездатність організму, компенсують втрати рідини при фізичних навантаженнях. Основною відмінністю напоїв спортивного призначення від традиційних напоїв загального призначення є їх штучне збагачення вітамінами та вітаміноподібними речовинами, мінеральними речовинами, мікроелементами, білком, сахарами. Основною метою їх споживання є відшкодування втрат рідини з потом і доставка субстратів для працюючих м'язів у формі вуглеводів.

Жирозпалювальні комплекси являють собою препарати, які дозволяють регулювати рівень підшкірного жиру та мобілізувати жировий обмін у організмі. Це окрема група продуктів, дія яких спрямована на зменшення жирових відкладень за рахунок підвищення витрат енергії, які викликаються збільшенням ступеню окислення жирів наявних у організмі, що умовно можна охарактеризувати як спалення жирового запасу організму шляхом перетворення його на енергію.

Вітамінні комплекси містять повний набір вітамінів і мінеральних речовин, необхідних організму спортсмена, включають набір ферментів, що сприяють їхньому найкращому засвоєнню.

Основні форми випуску вітамінів та мінералів представлені у вигляді:

- окремих мінеральних речовин, а також комплексів мікро- і макроелементів;
- окремих вітамінів та вітамінних комплексів;
- вітамінно-мінеральних комплексів;
- антиоксидантних комплексів, що включають вітаміни А, С, Е, мінеральні речовини Zn , Se , різні природні екстракти та біологічно активні речовини, що мають антиоксидантну активність;
- вітамінно-мінеральних комплексів, спеціально розроблених для чоловіків та для жінок.

Препарати для суглобів і зв'язок забезпечують живильну підтримку, збільшують рухливість, зменшують больові відчуття та запобігають суглоби та зв'язки від пошкоджень. Основними діючими компонентами даних препаратів є гідролізат колагену, глюкозамін, хондроїтин.

Надходження речовин в організм призводить до якнайшвидшого відновлення та зміцнення сполучної тканини, особливо після травм і після-операційний період.

Такі препарати призначені щоб :

- зміцнити суглобово-зв'язувальний апарат;
- нормалізувати вологонасиченість хряща та його механіко-еластичні властивості;
- інгібувати дію протеолітичних ферментів, що руйнують хрящ;
- стимулювати синтез гіалуронової кислоти, зміцнюючи сполучнотканинні структури;
- знизити ризик виникнення травм та запальних захворювань суглобового апарату;

- прискорити реабілітацію спортсменів після перенесених травм опорно-рухового апарату.[23,24,21]

Асортимент харчових продуктів для спортсменів вже сьогодні є досить широким - від енергетичних напоїв і поживних батончиків до замінників харчування та харчових добавок, і щодня на ринку з'являються все нові й нові продукти.

Важливим критерієм для продуктів спортивного харчування є зручність у використанні. Спортивні напої, поживні батончики і готові до споживання коктейлі є зручними продуктами, які можна використовувати у специфічних умовах. Останнім часом на ринку з'являються нові формати спортивних продуктів – гелі, шипучі таблетки, тістечка, жувальні цукерки з високим вмістом вуглеводів. Загалом, попит на портативні формати (гелі, цукерки, шоти) зріс на 26% за останні роки.

З іншого боку, споживачі, що не є професійними спортсменами, надають перевагу харчовим продуктам у звичному вигляді (цукерки, батончики, вафлі, тістечка, напої), які зазвичай мають кращі органолептичні властивості та не викликають у них психологічного дискомфорту при споживанні. Таким чином, дослідивши спектр асортименту продуктів було виявлено що ніша продуктів СХ у формі десертів (йогуртних, сиркових) повністю відсутня.

Все більше людей віддають перевагу з'їсти на сніданок йогурти з пластівцями, сирки та кисломолочний сир з фруктами і горіхами – одним словом те, що насить організм білками і вуглеводами, втамує відчуття голоду надовго та при цьому не зашкодить організму зайвими калоріями. Тому, одним із перспективних форматів спортивного харчування на сьогодні є як раз розробка десертів з підвищеним вмістом білку.[17]

На ринку представлені продукти СХ з великим вибором смаку: від класичних варіантів ванілі та шоколаду до більш екзотичних – інжир, папайя, макарун. Найбільш широко використовуваними є такі смаки: кава, банан,

ананас, апельсин, шоколад, ваніль, карамель, полуниця, кокос, солоня карамель, печиво, арахіс, ягоди.

Щодо країни-походження, то тут також присутня велика кількість виробників. Так, на ринку України представлені продукти СХ з таких країн: США, Угорщина, Польща, Великобританія, Німеччина, Італія, Бельгія та ін.

Найбільше торгових марок представлено з Польщі та США, їм трохи поступається Угорщина.

Таким чином, на ринку спортивного харчування представлено велику різноманітність продуктів на будь-яке вподобання споживача.

1.4 Нормативна база щодо оцінки спортивного харчування

Терміни «безпе́чність» та «які́сть» є надзвичайно важливими для продуктів харчування, особливо для продукції для дітей, вагітних та людей похилого віку.

«Безпечність» згідно з Законом України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» - це відсутність негативного впливу на здоров'я людини та придатність харчового продукту до споживання. «Які́сть» згідно з ISO 9000 — це сукупність характеристик об'єкта, що відноситься до його здатності задовольняти встановлені та передбачувані потреби[25]

Продукти спортивного харчування відносяться до дієтичних добавок-харчових продуктів, що споживаються у невеликих визначених кількостях додатково до звичайного харчового раціону, які є концентрованими джерелами поживних речовин, у тому числі білків, жирів, вуглеводів, вітамінів, мінеральних речовин (цей перелік не є виключним), і виготовлені у вигляді таблеток, капсул, драже, порошоків, рідин або інших формах.

Відповідно до Закону «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» Національна Комісія України з Кодексу Аліментаріус рекомендує, а Головний державний санітарний лікар

України затверджує рекомендовані допустимі добові дози споживання дієтичних добавок.

Для продуктів харчування одним з основних нормативних документів (далі - НД) є збірник Codex Alimentarius. Кодекс Аліментаріус є зведенням представлених в єдиному форматі міжнародноприйнятих стандартів і споріднених текстів, що відносяться до харчових продуктів. Ці тексти призначені для захисту здоров'я споживачів і забезпечення добросовісної торгівлі продовольством. Публікації Кодексу ставлять за мету надати методичне сприяння і допомогу в розробці визначень і вимог до харчових продуктів, що дозволило б підвищити рівень гармонізації вимог і, за рахунок цього, сприяло б розвитку міжнародної торгівлі.

«Кодекс Аліментаріус» включає стандарти на всі основні харчові продукти незалежно від того чи є вони переробленими, напівфабрикатами або надходять споживачеві в сирому вигляді. «Кодекс» містить положення про гігієну харчових продуктів, а також про харчові добавки, залишки пестицидів і ветеринарних лікарських препаратів, що забруднюють, домішках, маркуванні та поданні, методах аналізу і відбору проб, контролю та сертифікації імпорту та експорту харчових продуктів.

Стандарти Кодексу і родинні тексти не є заміною або альтернативою для національного законодавства. Закони кожної країни і адміністративні процедури містять положення, які необхідно дотримуватися.

Згідно міжнародного стандарту на харчові продукти «Кодекс Аліментаріус» на обрану групу товарів поширюється стандарт CXS 289-1995 на суху сироватку та CXS 181-1991 на суміші що використовуються у дієтах для контролю маси , General standard for food additives CODEX STAN 192-1995 .[26-29]

Згідно з наказом ДП «УкрНДНЦ» від 31.10.2019р. №340 в Україні набуває чинності національний стандарт ДСТУ ISO 22000 «Система управління безпечністю харчових продуктів. Вимоги до організацій харчового ланцюгу» .

В Україні діє низка нормативних документів щодо якості та безпеки:

- Конституція України.
- Закони України: «Про основні вимоги до якості та безпеки», «Про захист прав споживачів», «Про ветеринарну медицину», тощо.
- Постанови і декрети Кабінету Міністрів.
- Накази Міністерств.
- Інші нормативні акти.

Для здійснення оцінки були також використанні: ДСТУ 4458:2005 «Концентрати білкові молочні. Технічні умови», ГОСТ 72395:2019 «Напої білкові, білково-вуглеводні, вуглеводно-білкові сухі для харчування спортсменів. Загальні технічні умови». який контролює органолептичні та фізико-хімічні показники, а також показники безпеки, має вимоги до сировини, пакування, маркування, транспортування; ДСТУ 3145-95 «Коди та кодування інформації. Штрихове кодування. Загальні вимоги»; ГОСТи в яких розписані методики дослідження - ГОСТ 3626-73 «Молоко и молочные продукты. Методы определения влаги и сухого вещества», ГОСТ 3624-92. «Молоко и молочные продукты. Титриметрические методы определения кислотности», відповідно ГОСТ 23327-98 «Молоко и молочные продукты. Метод измерения массовой доли общего азота по Кьельдалю и определение массовой доли белка», ГОСТ 5867-90 «Молоко и молочные продукты. Методы определения жира».

На обрану групу товарів розповсюджується дія Закону України «Про молоко та молочні продукти».

Висновки до розділу 1

Спортивне харчування – це величезний ринок, лідером якого є Північна Америка (80%). Лише кілька європейських виробників, які мають світове визнання, здатні конкурувати з американськими виробниками. Лідерами на глобальному ринку СХ є транснаціональні корпорації як: Glanbia Plc (Ірландія); MusclePharm Corp (США); The Hut Group Ltd (Великобританія); The Nature's Bounty Co (США); Clif Bar&Co (США); Hormel Foods Corp (США); тощо. Приблизно 80-90 % спортивних товарів поки що імпортується в Україну з-за кордону. Лідерами продажу в Україні є: Optimum Nutrition, Ultimate Nutrition, Biotech USA. Основними українськими виробниками є «ДелМасЛтд» (ТМ «Вансітон»), «Вітапак» (ТМ Power Pro), Техмолпром (Гадяцький протеїн), Extremal, Biotech, Fitbalance. Більшим попитом, за формами випуску користуються сухі суміші. Повністю відсутня ніша с продуктами СХ у вигляді десертів.

Хімічний склад визначає функціональні та технологічні властивості. У продуктах СХ основними властивостями є специфічний вплив на організм, поживна цінність, користь для здоров'я, смак та аромат, інші.

В світі відсутня єдина класифікація продуктів СХ та загалом класифікують за складом, за призначенням, за консистенцією та формою. Асортимент широкий, включає величезний спектр продуктів.

Існує ряд НД, які регулюють вимоги до продукції. До таких документів відносяться ДСТУ 4458:2005 «Концентрати білкові молочні. Технічні умови», Закон України «Про захист прав споживачів», «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів», «Про основні вимоги до якості та безпечності».

РОЗДІЛ 2

ОБ'ЄКТИ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1 Об'єкти дослідження

Для проведення товарознавчої оцінки МБК було вирішено провести аналіз 5 зразків, що реалізуються у торгових мережах України. Обрані зразки було придбано в різних магазинах.

Для дослідження були обрані такі зразки:

- 1) Зразок 1 – ТМ Scitec Nutrition «100% whey protein»;
- 2) Зразок 2 – ТМ Mlekovita «WPC 80.Whey protein concentrate»;
- 3) Зразок 3 – ТМ Ironmaxx «Whey protein»;
- 4) Зразок 4 – ТМ Vansiton «Ultra Protein»;
- 5) Зразок 5 – ТМ WILLMAX «WHEY PROTEIN WPC80%».

Перелік об'єктів дослідження надано у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1— Об'єкти дослідження

№	Найменування продукту, ТМ	Виробник та його місцезнаходження
1	2	3
1	Концентрат сироваткового білка «100% WHEY PROTEIN» Protein powder, ТМ Scitec Nutrition	Scitec nutrition, 17470 N.Pacesetter way, Scottdale az 85255, USA; Scitec Kft. 2120 Dunakeszi, Csörsz árok köz 2, Hungary. Імпортер ООО «Спарта Спорт Дистрибьюшн», 65007, м.Одеса, вул. Генерала Цветаєва 3/5. Тел..0675562401
2	Концентрат сироваткового білка у вигляді порошку з какао, ТМ Mlekovita з підсолоджувачем «WPC 80.Whey protein concentrate»	Sm Mlekovita, ul. ludowa, 122, 18-200 Wysokie Mazowieckie, Polska\Poland. Тел. +48862758200. Імпортер ТОВ «Омега, вул. Панікахи, 15, м. Дніпро, 49041, Україна. Тел..0800307080.»

1	2	3
3	Суміш сироваткового білка з цукром і ароматизаторами «Whey protein», ТМ Ironmaxx	«Ironmaxx® Nutrition GmbH & Co Kg», 50354 Germany, Hürth, Wegelinstraße 13. Імпортер ТОВ «Спортс Нутрішн Імпорт», Київська обл.. Васильківський район, с. Мала Солтанівка, вул..Осілля 1-а. Тел. +380986822544
4	Концентрат білковий на основі 80% швидкорозчинного концентрату молочної сироватки «Ultra Protein», ТМ Vansiton	ПП «Марина» 08330, Київська обл. с.Дударків, вул.. Садова, буд.3 . Тел +380503830264
5	Концентрат сироваткового білка «WHEY PROTEIN WPC80%», ТМ WILLMAX	ФОП Сенченко К.Г., 36034, Україна, м.Полтава, вул.. Домобудівельна , 12, тел.. +380950524212

2.2 Методи дослідження

Склад і властивості молочних білкових продуктів характеризують їх безпеку та якість. Показниками за якими визначають якість товарів є органолептичні, фізико-хімічні, мікробіологічні показники та харчова цінність. Обрані зразки досліджувались згідно з ДСТУ 4458:2005 «Концентрати білкові молочні. Технічні умови» та іншим чинним законодавством.

2.2.1 Методи оцінки пакування споживчої тари

На сьогоднішній день в Україні діє Технічний регламент з підтвердження відповідності пакування (пакувальних матеріалів) та відходів пакування, затверджений Наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 24.12.2004 N289.[37] Технічний регламент стосується всього пакування, що розміщено на ринку в Україні, та всіх відходів пакування незалежно від того, чи використовувались та створювались вони на промисловому, комерційному, офісному рівнях, у

крамницях, побутових службах чи в домашньому господарстві або на будь-якому іншому рівні незалежно від матеріалу, що використовується. Цей документ стосується виробників незалежно від того, яку продукцію вони випускають. Пакування споживчої тари обраних зразків було перевірено на відповідність до ДСТУ 4458:2005 «Концентрати білкові молочні. Технічні умови».

2.2.2 Методи оцінки маркування споживчої тари

Для оцінки маркування споживчої тари було використано Закони України «Про якість та безпеку харчових продуктів та продовольчої сировини», «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів» та ДСТУ 4458:2005 «Концентрати білкові молочні. Технічні умови»[21,36]. Перевірка штрихового кодування була здійснена згідно з ДСТУ 3145- 1995 «Коди та кодування інформації. Штрихове кодування. Загальні вимоги»[30].

Штрих-код — це символ, що складається з чіткого малюнку смуг і простору між ними, що ілюструє машинний код букв і чисел. Наявність на товарі штрих-кової позначки свідчить про можливість отримати повну та достовірну інформацію про деякі з найбільш істотних параметрів продукції: його повну назву, тип, призначення, виробника, про відповідність характеристик товару до національних вимог та правил, про термін та умови зберігання, тощо. Унікальність ідентифікаційного коду (штрих-коду) гарантовано міжнародною асоціацією GS1 – International, яка знаходиться у Брюсселі. В Україні єдиним і повноважним представником GS1-International є Асоціація товарної нумерації «GS1 – Україна».

Кожний штриховий код будується за визначеними заздалегідь стандартними правилами. Сукупність таких правил називається символікою штрихового коду. Штрих-кодова символіка передбачає певні правила кодування кожного символу (цифри, букви тощо), встановлює вимоги до друку та зчитування штрих-кодових позначок. Кодова система класифікації створюється для того, щоб подати інформацію у зручній для її збору формі,

передачі та опрацювання форми з метою пристосування закодованої інформації до опрацювання на комп'ютері. Кожному виду виробу привласнюється свій номер. Перші 2 цифри означають країну походження (виробника або продавця) продукту, наступні 5 цифр – код підприємства-виробника або продавця, далі 5 цифр – це код товару (його споживчі властивості) і остання – це цифра для контролю правильності зчитування штрих-коду сканером. В Україні діє низка нормативів, які визначають товари, що підлягають обов'язковому маркуванню. Обов'язкову наявність штрих-коду на товарі зумовлюють потреби сучасних підприємств оптової та роздрібною торгівлі[38].

2.2.3 Методи визначення органолептичних показників якості

Аналітичні методи органолептичного аналізу засновані на якісній та кількісній оцінці показників якості і дозволяють встановити кореляцію між окремими ознаками. Органолептичний метод ґрунтується на використанні інформації, яку отримують в результаті аналізу відчуттів, сприйнятих органами чуття — зору, слуху, нюху, дотику і смаку. При цьому органи чуття людини виконують роль приймачів і перетворювачів певної інформації. Органолептичний метод простий, не потребує складної апаратури. Він знайшов широке використання, один з основних при оцінці якості товарів.

Для харчових продуктів органолептичний метод дослідження має вирішальне значення в оцінці якості, особливо при визначенні смаків, присмаків, запахів, їх відтінків, консистенції. При експертній оцінці, щоб перевести якість в кількість, використовують безрозмірні шкали. Балова шкала являє собою упорядковану сукупність чисел і якісних характеристик, які приводяться у відповідності з оцінюваними об'єктами згідно з визначеною ознакою.

Профільні методи базуються на тому, що окремі смакові, нюхові та інші стимули, об'єднуючись, дають якісно нове відчуття смакоти (флейфору) продукту. Для складання опису флейфора продукта проводять ідентифікацію

окремих властивостей, які формують загальне враження від продукту та оцінюють їх інтенсивність. Суть профільного аналізу в тому, що складне поняття одного із органолептичних показників представляють у вигляді простих складових, які оцінюються за якістю, інтенсивністю і порядком виявлення. Під час виконання профільного аналізу використовують бальні шкали для оцінки інтенсивності окремих ознак, послідовно визначають вияв відчуттів і результати графічно відтворюють у вигляді профілографи (профілю).

Міжнародний стандарт ISO 6564:1985 Sensory analysis – Methodology – Flavour profile methods (національна версія ДСТУ ISO 6564:2005 Дослідження сенсорне. Методологія. Методи створювання спектру флейфору) розглядає серію методів для описання і оцінки флейфору харчових продуктів спеціально підготовленими випробувачами.

Для виконання описових аналізів продукту необхідно виконати наступні процедури:

- ідентифікацію характеристик, які сприймаються;
- визначення порядку сприйняття;
- оцінку ступеня інтенсивності кожної з властивостей;
- дослідження залишкового присмаку;
- оцінку загального враження.

Під час органолептичної оцінки в МБК визначають зовнішній вид та консистенцію, колір, смак та запах. При цьому видвигаються наступні вимоги.

Для зовнішнього виду та консистенції : дрібний порошок або порошок з одиничних та/або гранульованих, та/або агломерованих частинок. Допускається незначна кількість комочків, що розсипаються при легкому механічному впливі і обумовлені особливостями використовуваної сировини. Консистенція має бути однорідна, ніжна або злегка мазка. Колір: від білого до світло-жовтого, характерний сировині, що використовується, рівномірний по всій масі. Смак і запах повинні бути кисломолочними, чистими і

характерним для використовуваної сировини, без сторонніх присмаків та запахів. Дозволений ледь відчутний кормовий присмак, присмак коагулянтів, що застосовувались, специфічний альбумінний присмак для білка сироваткового.

При дослідженні сухих молочних білкових продуктів, в першу чергу, звертають увагу на зовнішній вигляд порошку. Для цього оглядають поверхню зразка, дивляться на відсутність щільної кірочки. При змішуванні порошку в ньому не повинні виявлятися ознаки злежування, помітні затвердіння та тверді грудочки.

Колір суміші визначають у скляному циліндрі при денному світлі. При визначенні смаку й запаху звертають увагу на чистоту кисломолочного смаку, встановлюють наявність або відсутність присмаку кормів, тари, хімікатів.

За органолептичними показниками сухий молочний білковий концентрат повинен відповідати вимогам наведеним у табл.2.2 [40,41].

Таблиця 2.2-Вимоги до органолептичних показників згідно з ДСТУ 4458:2005.

Показник	Характеристика
Консистенція	Однорідна, ніжна або злегка мазка. Дозволено незначна кількість крупки
Смак та запах	Кисломолочний, чистий, солоний (для солоних концентратів), без сторонніх присмаків та запахів. Дозволено: ледь відчутний кормовий присмак, присмак коагулянтів, що їх застосовували, специфічний альбумінний присмак — для білка сироваткового
Колір	Від білого до світло-жовтого

Проведення органолептичного дослідження та методика відбору проб визначається залежно від цілей та завдань оцінки для кожного виду харчових продуктів.

Визначення органолептичної оцінки проводиться у призначеному приміщенні, з необхідним освітленням. Дослідження проводять за кімнатної температури. Для проведення оцінки наважки однакової ваги обраних зразків насипають у скляний безбарвний посуд. Експертам зразки надають

одночасно. Починається експертне оцінювання. Дані заносяться у дегустаційні листи та потім узагальнюються .

Зовнішній вигляд вивчають у сухого продукту. За нормативними документами колір молочних білкових концентратів визначають у чистому посуді з прозорого безбарвного скла за яскравого штучного освітлення. Консистенцію визначають у сухому порошку попередньо поміщеного у прозорий скляний посуд. Запах продуктів визначають за допомогою органів нюху експерта. Смак продуктів визначають після попереднього розведення порошку рідиною (молоком чи водою) згідно з інструкцією, помішуючи в скляній ємності продукт скляною паличкою, намагаючись змазати продуктом всю ротову порожнину до кореня язика. Зразки мають бути кімнатної температури.

Після дослідження кожної проби ротову порожнину потрібно сполоснути 2-3 рази дистильованою водою.

Було розроблено балову шкалу інтенсивності для проведення оцінювання органолептичних показників для зразків у розведеному стані. (табл. 2.3).

Таблиця 2.3— Балова шкала оцінювання органолептичних показників

Показник	Кіл-сть балів	Опис
1	2	3
Консистенція	5	Однорідна маса, без крупки, в рідкому стані відсутній осад
	4	Маса однорідна , має незначну кількість комочків, що руйнуються при механічному надавлюванні; у рідкому стані – незначний осад
	3	Маса неоднорідна, без сторонніх включень; у рідкому стані – сильний осад
	2	Наявні сторонні домішки, маса має комочки що не розсіпаються при надавленні, у рідкому стані – порошок, що погано розчиняється
	1	Маса має сторонні включення, наявна сліди залежування, у рідкому стані – порошок, що не розчинився

1	2	3
Колір	5	Характерний використовуваній сировині
	4	Характерний, з незначною нерівномірністю за всією масою
	3	Напівпрозорий, мутний
	2	Нерівномірний, з нехарактерним брудним відтінком
	1	Невідповідний продукту зазначеному на упаковці
Запах	5	Характерний, відповідає зазначеному на маркуванні, виражений
	4	Характерний, слабо виражений
	3	Характерний, дуже сильний, «штучний», малоприємний
	2	Відсутній, без сторонніх домішок
	1	Неприємний, кислий, затхлий, нехарактерний
Смак	5	Чистий, відповідний смаку зазначеному на маркуванні
	4	Ледь відчутний, невиражений
	3	Занадто кислий, гіркий
	2	Прогірклий, дріжджовий
	1	Смак металу, мила

Характеристика сумарних оцінок якості білкових молочних концентратів за органолептичними показниками наведена у таблиці 2.4. Після закінчення дегустації експерти повинні надати свої результати оцінки по кожному із зразків.

Таблиця 2.4 — Сумарна таблиця оцінювання органолептичних показників

Оцінка	Загальна кількість балів	Характеристика якості	
5	18-20	Відмінно	
4	14-17	Добре	
3	10-13	Задовільно	
2	6-9	Погано	Знімається з дегустації
1	5-0	Жахливо	

2.2.4 Методи визначення фізико-хімічних показників

Для дослідження якості МБК серед фізико-хімічних показників визначають: масову частку вологи, титровану кислотність згідно ДСТУ 4458:2005.

Так як для людей, що слідкують за здоров'ям і займаються спортом дуже важливо підтримувати конкретні добові норми споживання основних елементів харчування, то, відповідно, досить важливими показниками для якості МБК є масова частка білку і жиру. Для даних зразків при визначенні значень цих двох показників будуть використовуватись нормативні значення зазначені у ГОСТ 72395:2019 «Напої білкові, білково-вуглеводні, вуглеводно-білкові сухі для харчування спортсменів. Загальні технічні умови».

Масова частка вологи може бути не більше 7,5% для білку молочного і не більше 8% - для білку сироваткового та визначається згідно з ГОСТ 3626-73 «Молоко и молочные продукты. Методы определения влаги и сухого вещества».

Кислотність для концентратів має бути не більше ніж 65Т для білку молочного, 95Т- для білку сироваткового при умові що вони осаджені хлористим кальцієм та/або іншими реагентами; не більше 200Т для обох видів білку осаджених закваскою згідно з ГОСТ 3624-92. «Молоко и молочные продукты. Титриметрические методы определения кислотности»

Масова частка загального білку у сухій речовині може бути від 50,0 до 80,0% включно і встановлюється відповідно ГОСТ 23327-98 «Молоко и молочные продукты. Метод измерения массовой доли общего азота по Кьельдалю и определение массовой доли белка».

Масова частка жиру може бути від 0 до 20% включно і встановлюється відповідно ГОСТ 5867-90 «Молоко и молочные продукты. Методы определения жира»[31-34].

2.2.4.1 Визначення масової частки вологи в БМП

Сутність методів визначення масової частки вологи заснована на висушуванні наважки продукту при постійній температурі.

Зважують порожній бюкс з кришкою, піском і скляною паличкою. Поміщають в бюкс 5 г порошку з додаванням 10 г піску та скляної палички та рівномірно розподіляють по дну бюкси. При температурі (100-104) °С сушать в сушильній шафі 2 год. Охолоджують в ексікаторі. Зважують. Наступні висушування поводяться до постійної маси при температурі 100-104 °С протягом 1 год. Зміст вологи обчислюють за формулою (1):

$$W = \frac{(m - m_1) \times 100}{5}, \quad (1)$$

де, m - маса пакета з пробою до висушування, г;

m_1 - маса пакета з пробою після висушування, г;

5 – наважка продукту, г

Розбіжність між паралельними визначеннями повина бути не більше аніж 0,5%. За остаточний результат приймають середньоарифметичне значення двох паралельних визначень.

2.2.4.2 Визначення кислотності продукту

Визначення кислотності МБК проводять методом нейтралізації. Метод заснований на нейтралізації кислот, що містяться в продукті, розчином гідроксиду натрію в присутності індикатора фенолфталеїну.

У колбу місткістю 100 до 250 см³ відмірюють 40см³ дистильованої води та аналізований продукт в обсязі 10 см³, і три краплі фенолфталеїну. Потім суміш ретельно перемішують і проводять вимірювання — титрують розчином NaOH концентрацією 0,1 моль/дм³ до зміни кольору на рожевий, що не зникає протягом 1 хв.

Проводять відлік кількості розчину гідроксиду натрію, витраченого на нейтралізацію. Кислотність в градусах Тернера знаходять множенням обсягу,

см³ розчину NaOH, витраченого на нейтралізацію певного обсягу продукту, на коефіцієнт 10.

За остаточний результат вимірювання беруть середнє арифметичне результатів двох паралельних визначень, округляючи результат до другого десяткового знака.

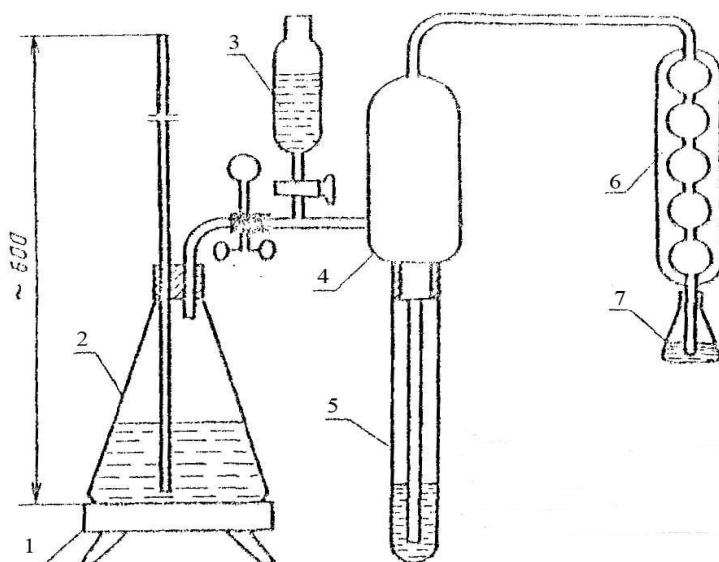
2.2.4.3 Визначення масової частки білка

Даний метод заснований на мінералізації проби молока концентрованої сірчаної кислотою в присутності окислювача, інертною солі - сульфату кальцію і каталізатора - сульфату міді. При цьому аміногрупи білка перетворюються в сульфат амонію, розчинений в сірчаній кислоті.

Методом Кьельдаля визначається кількість загального азоту.

Масова частка білка обчислюється множенням отриманої величини загального азоту на перевідний коефіцієнт 6,38, виходячи з того, що в білках в середньому міститься 16% азоту.

У кварцову пробірку поміщають компоненти: пару шматочків фарфору, близько 10 г сірчано-кислого калію, 0,04 г сірчано-кислої міді, витяжку продукту. Обережно круговими рухами перемішують вміст пробірки. Потім вносять в пробірку 20 см³ перекису водню, не допускаючи спінювання. Пробірку ставлять у гніздо алюмінієвого блоку, розміщеного на електроплитку. Встановлюють регулятор нагріву плитки в середнє положення. Після припинення спінювання вмісту пробірки встановлюють регулятор нагріву плитки в положення, відповідно максимуму. Нагрівання продовжують до тих пір, поки рідина не стане прозорою і безбарвною або злегка блакитною. Потім пробірку охолоджують і приєднують до перегінного апарату (рис. 2.1).

- 1 - плитка електрична;
- 2 - колба конічна;
- 3 - воронка ділильна;
- 4 - крапле вловлювач;
- 5 - пробірка кварцова;
- 6 - холодильник;
- 7 - колба конічна місткістю 250см³.

Рисунок. 2.1. Пристрій для відгонки аміаку:

Відмірюють мірним циліндром 60 см³ розчину NaOH і обережно переливають його через воронку в пробірку. Відкривають затиск на лінії подачі пари з конічною колби місткістю 200 см³ і направляють пар в пробірку. У конічну колбу місткістю 250 см³ відмірюють мірним циліндром 20см³ розчину борної кислоти, додають 3-4 краплі розчину подвійного індикатора. Перегонку ведуть до досягнення обсягу конденсату 50 - 70см³.

Конденсат титрують розчином соляної кислоти до переходу зеленого кольору в сірий. При надлишку титранту розчин набуває фіолетового кольору. Паралельно проводять контрольний аналіз, використовуючи замість молока 5 см³ дистильованої води.

Масову частку білка X у відсотках обчислюють за формулою (2):

$$X = \frac{1,4 \times (V_1 - V_0) \times C}{m} \times 6,38, \quad (2)$$

де, 1,4 - кількість азоту, еквівалентну 1 см³ розчину соляної кислоти з молярною концентрацією $C(\text{HCl}) = 0,1$ моль/дм³, мг/см³;

V_1 - об'єм розчину соляної кислоти, витрачений на титрування дистилляту в основному аналізі, см³;

V_0 - об'єм розчину соляної кислоти, витрачений на титрування дистилляту в контрольному аналізі, см³;

C - концентрація розчину соляної кислоти $C(HCl) = 0,1$ моль/дм³

m - маса продукту, взята на аналіз, г.

6,38 - коефіцієнт перерахунку масової частки загального азоту на масову частку загального білка;

За остаточний результат випробування при аналізі по Кьельдалю приймають середнє арифметичне результатів двох паралельних визначень, допустиме розходження між якими не повинно перевищувати 0,03%.

2.2.4.4 Визначання масової частки жиру в БМП

Метод заснований на виділенні жиру з молокопродуктів під дією концентрованої сірчаної кислоти та ізоамілового спирту з наступним центруванням та визначенні об'єму жиру, що виділився в градуйованій частині жироміру. В два молочних жироміра типу 1-6,1-7, додають 11,00 г БМП, потім доливають сірчану кислоту (10 см³) та ізоаміловий спирт (1 см³). Жироміри закривають сухими пробками і струшують до повного розбавлення білкових речовин. Встановлюють жироміри пробкою донизу на 5хв у водяну баню при температурі (65±2) С. Потім вставляють у стакан центрифуги на 5 хв. Жироміри знову занурюють пробками донизу на 5 хв у водяну баню при температурі (65±2) С, при цьому рівень води в бані повинен бути трохи вище рівня жиру в жиромірі.

Жироміри виймають по одному із водяної бані і швидко проводять підрахунок жиру. Границя поділу жиру на кислоти повинна бути різкою, а стовпчик жиру прозорим. При наявності «кільця» (пробки) бурого або темно-жовтого кольору, різних домішок в стопці жиру або розмитої нижньої границі виміри проводять додатково. За результат вимірювань приймають середньоарифметичне значення результатів двох паралельних спостережень. Показання жироміру при вимірюваннях в зразках відповідає масовій частці жиру у продукті у відсотках.

2.2.5 Методологія визначення коду БМП згідно до УКТЗЕД

Митні органи України з метою класифікації товарів при митному оформленні використовують товарну номенклатуру Митного тарифу України УКТЗЕД, затвердженого Законом № 674-IX від 04.06.2020 «Про Митний тариф України».

Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД) — це систематизований перелік товарів, який включає код товару, його найменування, одиницю виміру та обліку. (рис.5.2).

Рисунок 5.2. Структура коду УКТЗЕД

УКТЗЕД має п'ять рівнів класифікації, що побудовані за ступенем зростання деталізації і відповідної кількості цифрових знаків кодування. Перший рівень — розділи, яких 21. На цьому рівні товари згруповані за галузями господарства. Порядковий номер служить зручності орієнтації.

Другий рівень — групи (97). У них товари згруповані згідно з:

- Матеріалом, з якого виготовлені;
- Функціями, які виконують;
- Ступенем обробки.

Цьому рівню відповідають цифрові позначення з двома знаками від 01 до 97. Вони і є першими двома цифрами у десятизначному коді товару.

Третій рівень — товарні позиції. Позиції - мають чотиризначну нумерацію, в якій перші два знаки відповідають номеру групи, яка включає цю товарну позицію. Текстовий опис товарних позицій має юридичну силу

для класифікації товарів (перше правило основних правил інтерпретації). Деталізація товарів на рівні позицій здійснюється по більш різноманітним та специфічним ознакам ніж на рівні груп.

Четвертий рівень — підпозиція, яка є самим нижнім рівнем деталізації товарів, на якому код товару та його текстовий опис відповідають УКТЗЕД. Мають шестизначну нумерацію, в якій перші чотири знаки відповідають товарній позиції, в якій міститься ця підпозиція. Тут використовуються додаткові ознаки деталізації товарів в доповнення до вищезазначених.

П'ятий рівень- категорія, що має восьмизначну нумерацію, в якій перші шість знаків відповідають номеру підпозиції, яка включає цю категорію. Останній рівень - підкатегорія. На цьому рівні вводяться додаткові критерії товару. Містить опис товару та його десятизначний товарний код.

Кожний конкретний товар повинен бути однозначно визначений тільки одним кодом УКТЗЕД. Для виключення можливості присвоєння декількох кодів товару класифікація товарів здійснюється відповідно до вимог «Основних правил інтерпретації класифікації товарів».

Класифікація товарів в УКТЗЕД здійснюється за такими правилами:

1. Назви розділів, груп і підгруп наводяться лише для зручності користування УКТЗЕД; для юридичних цілей класифікація товарів в УКТЗЕД здійснюється виходячи з назв товарних позицій і відповідних приміток до розділів чи груп і, якщо цими назвами не передбачено іншого, відповідно до таких правил:

2. (а) будь-яке посилання в назві товарної позиції на будь-який виріб стосується також некомплектного чи незавершеного виробу за умови, що він має основну властивість комплектного чи завершеного виробу. Це правило стосується також комплектного чи завершеного виробу (або такого, що класифікується як комплектний чи завершений згідно з цим правилом), незібраного чи розібраного;

(б) будь-яке посилання в назві товарної позиції на будь-який матеріал чи речовину стосується також сумішей або сполук цього матеріалу чи

речовини з іншими матеріалами чи речовинами. Будь-яке посилання на товар з певного матеріалу чи речовини розглядається як посилання на товар, що повністю або частково складається з цього матеріалу чи речовини. Класифікація товару, що складається більше ніж з одного матеріалу чи речовини, здійснюється відповідно до вимог правила 3.

3. У разі коли згідно з правилом 2 (b) або з будь-яких інших причин товар на перший погляд можна віднести до двох чи більше товарних позицій, його класифікація здійснюється таким чином:

(a) перевага надається тій товарній позиції, в якій товар описується конкретніше порівняно з товарними позиціями, де дається більш загальний його опис. Однак у разі коли кожна з двох або більше товарних позицій стосується лише частини матеріалів чи речовин, що входять до складу суміші чи багатокомпонентного товару, або лише частини товарів, що надходять у продаж у наборі для роздрібної торгівлі, тоді і товарні позиції вважаються рівнозначними щодо цього товару, навіть якщо в одній з них подається повніший або точніший опис цього товару;

(b) суміші, багатокомпонентні товари, які складаються з різних матеріалів або вироблені з різних компонентів, товари, що надходять у продаж у наборах для роздрібної торгівлі, класифікація яких не може здійснюватися згідно з правилом 3 (a), повинні класифікуватися за тим матеріалом чи компонентом, які визначають основні властивості цих товарів за умови, що цей критерій можна застосувати;

(c) товар, класифікацію якого не можна здійснити відповідно до правила 3(a) або 3(b), повинен класифікуватися в товарній позиції з найбільшим порядковим номером серед номерів товарних позицій, що розглядаються.

4. Товар, який не може бути класифікований згідно з вищенаведеними правилами, класифікується в товарній позиції, яка відповідає товарам, що найбільше подібні до тих, що розглядаються.

5. На додаток до наведеного до зазначених нижче товарів застосовуються такі правила: (а) футляри для фотоапаратів, музичних інструментів, зброї, креслярського приладдя, прикрас, подібна тара (упаковка), яка має спеціальну форму і призначена для зберігання відповідних виробів або набору виробів, придатні для тривалого використання разом з виробами, для яких вони призначені, класифікуються разом з упакованими в них виробами. Однак це правило не поширюється на тару (упаковку), яка становить разом з виробом одне ціле і надає останньому істотно іншої властивості; (б) відповідно до правила 5 (а) тари (упаковку) разом з товарами, які в ній містяться, слід класифікувати разом з цими товарами, якщо вона належить до такого типу тари (упаковки), яка зазвичай використовується для упакування цих товарів. Однак це положення є необов'язковим, якщо ця тара (упаковка) придатна для повторного використання.

6. Для юридичних цілей класифікація товарів у товарних підпозиціях, товарних категоріях і товарних підкатегоріях здійснюється відповідно до назви останніх, а також приміток, які їх стосуються, з урахуванням певних застережень (*mutatis mutandis*), положень вищенаведених правил за умови, що порівнювати можна лише назви одного рівня деталізації. Для цілей цього правила також можуть застосовуватися відповідні примітки до розділів і груп, якщо в контексті не зазначено інше [48-50].

РОЗДІЛ 3

ТОВАРОЗНАВЧА ОЦІНКА ЯКОСТІ МОЛОЧНИХ БІЛКОВИХ КОНЦЕНТРАТИВ

3.1 Аналіз асортименту молочних білкових концентратів

В рамках дипломної роботи було проаналізовано асортиментний ряд продукції, що реалізується в декількох торговельних мережах: інтернет-магазини «Rozetka», «Bodymarket», «Belok».

Таблиця 3.1 Аналіз асортименту обраної групи товарів у торговельній мережі «Rozetka»

Найменування ознаки	Кількість фактична		Кількість базова	
1	2		3	
За торговими марками	21st Century	3	21st Century	4
	AB PRO	35	AB PRO	41
	Amix	60	Amix	63
	ANS Performance	30	ANS Performance	38
	Rule 1	68	Rule 1	78
	Doppelherz	3	Doppelherz	4
	GO ON NUTRITION	19	GO ON NUTRITION	28
	IronMaxx	106	IronMaxx	113
	BPI Sports	18	BPI Sports	23
	BSN	30	BSN	35
	Biotech	400	Biotech	423
	Genius Nutrition	69	Genius Nutrition	78
	Solgar	16	Solgar	18
	Sporter	7	Sporter	20
	Now	38	Now	78
	Fitness Authority	15	Fitness Authority	18
	Olimp	25	Olimp	36
	Optimum Nutrition	69	Optimum Nutrition	73
	OstroVit	100	OstroVit	111
	Power Pro	73	Power Pro	75
	Earth's Creation	2	Earth's Creation	2
	Puritan's Pride	7	Puritan's Pride	9
	Maxler	48	Maxler	52
MYPROTEIN	30	MYPROTEIN	34	
EntherMeal	2	EntherMeal	2	
Mutant	55	Mutant	58	
QNT	58	QNT	62	
Scitec Nutrition	200	Scitec Nutrition	256	

Продовження таблиці 3.1

1	2		3	
	Swedish Supplements	14	Swedish Supplements	24
	Trec	26	Trec	36
	Universal Nutrition	7	Universal Nutrition	16
	Vancinton	80	Vancinton	99
	Weider	79	Weider	100
За групою	Протеїни	1149	Протеїни	1304
	Амінокислоти	643	Амінокислоти	803
За смаком	Ананас	16	Ананас	20
	Апельсин	25	Апельсин	34
	Банан	108	Банан	140
	Без смаку	725	Без смаку	837
	Ваніль	200	Ваніль	250
	Горіховий	47	Горіховий	50
	Карамель	70	Карамель	82
	Кокос	54	Кокос	65
	Лимон	24	Лимон	32
	Лохина	36	Лохина	39
	Малина	29	Малина	36
	Манго	30	Манго	39
	Полуниця	97	Полуниця	100
	Тірамісу	56	Тірамісу	63
	Фруктовий	49	Фруктовий	57
	Шоколад	150	Шоколад	180
	Ягоди	76	Ягоди	83
За формою випуску	Порошок	1239	Порошок	1458
	Капсули	244	Капсули	296
	Таблетки	121	Таблетки	148
	Батончики	150	Батончики	165
	Рідина	38	Рідина	40
За масою нетто	25г	73	25г	97
	30г	49	30г	56
	35г	16	35г	27
	40г	34	40г	42
	50г	150	50г	178
	60г	3	60г	5
	70 г	10	70 г	14
	180г	23	180г	31
	200г	15	200г	22
	250г	78	250г	91
	300г	65	300г	71
	500г	190	500г	220
	700г	23	700г	28
900г	16	900г	21	
1000г	387	1000г	410	

Продовження таблиці 3.1

1	2		3	
	2000г	217	2000г	241
	2700г	15	2700г	18
	3500г	71	3500г	91
	Не вказано	360	Не вказано	444
За типом тари	Зіп-пакет полімерний	702	Зіп-пакет полімерний	956
	ПЕТ пляшка	38	ПЕТ пляшка	40
	Пластикові банки	812	Пластикові банки	873
	Полімерне пакування	209	Полімерне пакування	233
	Саше	31	Саше	35
За країною походження	Португалія	58	Португалія	62
	Великобританія	90	Великобританія	97
	Канада	85	Канада	96
	Німеччина	236	Німеччина	269
	Польща	185	Польща	229
	США	658	США	759
	Угорщина	269	Угорщина	334
	Україна	197	Україна	237
Швеція	14	Швеція	24	

Визначення показнику глибини і широти асортименту торгової мережі «Rozetka».

Коефіцієнт глибини асортименту СХ визначаємо відповідно до ознак класифікації. Беремо класифікацію «за торговими маркам» та розраховуємо відповідні коефіцієнти глибини асортименту по кожній торгівлі марці за формулою:

$$K_{\Gamma} = \Gamma_{\text{факт}} \div \Gamma_{\text{база}} \quad (3)$$

Виконується по кожному показнику. Результати аналізу глибини наведені у таблиці 3.2 .

Таблиця 3.2 Визначення глибини асортименту в мережі «Rozetka»

Найменування ознаки	Коефіцієнт глибини, Кг	Найменування ознаки	Коефіцієнт глибини, Кг	
1	2	3	4	
За торговими марками	$3 \div 4 = 0,75$	За смаком	$16 \div 20 = 0,8$	
	$35 \div 41 = 0,85$		$25 \div 34 = 0,74$	
	$60 \div 63 = 0,95$		$108 \div 140 = 0,77$	
	$30 \div 38 = 0,79$		$725 \div 837 = 0,87$	
	$68 \div 78 = 0,87$		$200 \div 250 = 0,8$	
	$3 \div 4 = 0,75$		$47 \div 50 = 0,94$	
	$19 \div 28 = 0,68$		$70 \div 82 = 0,85$	
	$106 \div 113 = 0,94$		$54 \div 65 = 0,83$	
За торговими марками	$18 \div 23 = 0,78$	За смаком	$24 \div 32 = 0,75$	
	$30 \div 35 = 0,86$		$36 \div 39 = 0,92$	
	$400 \div 423 = 0,95$		$29 \div 36 = 0,81$	
	$69 \div 78 = 0,88$		$30 \div 39 = 0,77$	
	$16 \div 18 = 0,89$		$97 \div 100 = 0,97$	
	$7 \div 20 = 0,35$		$56 \div 63 = 0,89$	
	$38 \div 78 = 0,49$		$49 \div 57 = 0,86$	
	$15 \div 18 = 0,83$		$150 \div 180 = 0,83$	
	$25 \div 36 = 0,69$	$76 \div 83 = 0,92$		
	$69 \div 73 = 0,95$	За типом тари	$702 \div 956 = 0,73$	
	$100 \div 111 = 0,9$		$38 \div 40 = 0,95$	
	$73 \div 75 = 0,97$		$812 \div 873 = 0,93$	
	$2 \div 2 = 1$		$209 \div 233 = 0,9$	
	$7 \div 9 = 0,78$		$31 \div 35 = 0,89$	
	$48 \div 52 = 0,92$		$73 \div 97 = 0,75$	
	$30 \div 34 = 0,88$		$49 \div 56 = 0,88$	
	$2 \div 2 = 1$		$16 \div 27 = 0,59$	
	За групою	$55 \div 58 = 0,95$	За масою нетто	$34 \div 42 = 0,81$
		$58 \div 62 = 0,94$		$150 \div 178 = 0,84$
		$200 \div 256 = 0,78$		$3 \div 5 = 0,6$
$14 \div 24 = 0,58$		$10 \div 14 = 0,71$		
$26 \div 36 = 0,72$		$23 \div 31 = 0,74$		
$7 \div 16 = 0,44$		$15 \div 22 = 0,68$		
$80 \div 99 = 0,81$		$78 \div 91 = 0,86$		
$79 \div 100 = 0,79$		$65 \div 71 = 0,92$		
$1149 \div 1304 = 0,88$		$190 \div 220 = 0,86$		
$643 \div 803 = 0,8$		$23 \div 28 = 0,82$		
За формою випуску		$1239 \div 1458 = 0,85$		$16 \div 21 = 0,76$
		$244 \div 296 = 0,82$		$387 \div 410 = 0,94$
	$121 \div 148 = 0,82$	$217 \div 241 = 0,9$		
	$150 \div 165 = 0,91$	$15 \div 18 = 0,83$		
	$38 \div 40 = 0,95$	$71 \div 91 = 0,78$		
За країною походження	$58 \div 62 = 0,94$	За країною походження	$360 \div 444 = 0,81$	
	$90 \div 97 = 0,93$		$658 \div 759 = 0,87$	
	$85 \div 96 = 0,89$		$269 \div 334 = 0,81$	
	$236 \div 269 = 0,88$		$197 \div 237 = 0,83$	
	$185 \div 229 = 0,81$		$14 \div 24 = 0,58$	

Відповідно до отриманих результатів отримуємо, що показник глибини асортименту спортивного харчування у торговій мережі «Rozetka» високий. Висоту показнику оцінюють так $(0 < 0,5 < 1)$. Параметр в 0,5 вважається середнім, нижче за 0,5 – низький показник та відповідно більше 0,5 – високий показник.

Визначення широти асортименту мережі «Rozetka» відбувається за формулою:

$$\text{Коеф. ш (Кш) = Кіл-ть фактична} \div \text{Кіл-ть базова} \quad (4)$$

$$\text{Кш : } 1792 \div 2107 = 0,85 \quad (4)$$

Отриманий результат свідчить про те, що широта асортименту є високою.

Таблиця 3.3 Аналіз асортименту обраної групи товарів у торговельній мережі «Bodymarket»

Найменування ознаки	Кількість фактична		Кількість базова	
1	2		3	
За торговими марками	Activlab	6	Activlab	8
	Allnutrition	8	Allnutrition	8
	Biotech	34	Biotech	38
	BPI	1	BPI	1
	BSN	8	BSN	13
	Dymatize	11	Dymatize	15
	GNC	3	GNC	3
	IronMaxx	13	IronMaxx	16
	Kevin Levrone	8	Kevin Levrone	8
	KFD	10	KFD	10
	Muscle Pharm	11	Muscle Pharm	13
	Mutant	4	Mutant	4
	Myprotein	24	Myprotein	29
	Now	13	Now	13
	Olimp	7	Olimp	9
	Nutrabolic	8	Nutrabolic	8
	Nutrend	13	Nutrend	14
	Olimp	24	Olimp	27
Optimum Nutrition	2	Optimum Nutrition	5	

Продовження таблиці 3.3

1	2		3	
За торговими марками	OstroVit	25	OstroVit	29
	Power Pro	14	Power Pro	16
	Progress Nutrition	12	Progress Nutrition	15
	Prozis	8	Prozis	8
	Puritan's Pride	3	Puritan's Pride	5
	RedCon1	2	RedCon1	2
	SAN	7	SAN	11
	Scitec Nutrition	12	Scitec Nutrition	16
	SWANSON	1	SWANSON	1
	Ultimate Nutrition	5	Ultimate Nutrition	8
	Universal Nutrition	3	Universal Nutrition	6
	Weider	10	Weider	12
За групою	Протеїни	151	Протеїни	176
	Амінокислоти	169	Амінокислоти	204
За смаком	Апельсин	9	Апельсин	12
	Банан	3	Банан	4
	Без смаку	156	Без смаку	189
	Ваніль	50	Ваніль	58
	Горіховий	4	Горіховий	6
	Карамель	2	Карамель	5
	Кокос	6	Кокос	7
	Лимон	5	Лимон	5
	Лохина	1	Лохина	2
	Манго	1	Манго	1
	Полуниця	8	Полуниця	9
	Тірамісу	4	Тірамісу	5
	Фруктовий	4	Фруктовий	4
	Шоколад	67	Шоколад	73
За формою випуску	Порошок	234	Порошок	281
	Капсули	44	Капсули	51
	Таблетки	37	Таблетки	41
	Рідина	5	Рідина	7
За масою нетто	500г	28	500г	34
	700г	35	700г	40
	900г	49	900г	54
	1000г	70	1000г	81
	2000г	23	2000г	31
	2500г	17	2500г	24
	3500г	12	3500г	17
	Не вказано	86	Не вказано	99
За типом тари	Зіп-пакет полімерний	140	Зіп-пакет полімерний	160
	ПЕТ пляшка	5	ПЕТ пляшка	7
	Пластичова банка	169	Пластичова банка	204
	Саше	6	Саше	9

Продовження таблиці 3.3

1	2		3	
За країною походження	Великобританія	24	Великобританія	29
	Канада	12	Канада	12
	Німеччина	23	Німеччина	28
	Польща	81	Польща	90
	Португалія	12	Португалія	15
	США	129	США	160
	Угорщина	12	Угорщина	16
	Україна	14	Україна	16
	Чехія	13	Чехія	14

Визначення коефіцієнту глибини асортименту торгової мережі «Bodumarket» наведено у таблиці 3.4.

Таблиця 3.4. Визначення глибини асортименту в мережі «Bodumarket»

Найменування ознаки	Коефіцієнт глибини, Кг	Найменування ознаки	Коефіцієнт глибини, Кг
1	2	3	4
За торговими марками	$6 \div 8 = 0,75$	За групою	$151 \div 176 = 0,86$
	$8 \div 8 = 1$		$169 \div 204 = 0,83$
	$34 \div 38 = 0,89$	За смаком	$9 \div 12 = 0,75$
	$1 \div 1 = 1$		$3 \div 4 = 0,75$
	$8 \div 13 = 0,62$		$156 \div 189 = 0,83$
	$11 \div 15 = 0,73$		$50 \div 58 = 0,86$
	$2 \div 3 = 0,67$		$4 \div 6 = 0,67$
	$13 \div 16 = 0,81$		$2 \div 5 = 0,4$
	$8 \div 8 = 1$		$6 \div 7 = 0,86$
	$10 \div 10 = 1$		$5 \div 5 = 1$
	$11 \div 13 = 0,85$		$1 \div 2 = 0,5$
	$4 \div 4 = 1$		$1 \div 1 = 1$
	$24 \div 29 = 0,83$		$8 \div 9 = 0,89$
	$13 \div 13 = 1$		$4 \div 5 = 0,8$
	$7 \div 9 = 0,78$	$4 \div 4 = 1$	
	$8 \div 8 = 1$	$67 \div 73 = 0,92$	
	$13 \div 14 = 0,93$	За формою випуску	$234 \div 281 = 0,83$
	$24 \div 27 = 0,89$		$44 \div 51 = 0,86$
	$2 \div 5 = 0,4$		$37 \div 41 = 0,9$
	$25 \div 29 = 0,86$		$5 \div 7 = 0,71$
	$14 \div 16 = 0,88$	За масою нетто	$28 \div 34 = 0,82$
	$12 \div 15 = 0,8$		$35 \div 40 = 0,88$
	$8 \div 8 = 1$		$49 \div 54 = 0,91$
	$3 \div 5 = 0,6$		$70 \div 81 = 0,86$
$2 \div 2 = 1$	$23 \div 31 = 0,74$		

Продовження таблиці 3.4

1	2	3	4
	$7 \div 11 = 0,64$		$17 \div 24 = 0,71$
	$12 \div 16 = 0,75$		$12 \div 17 = 0,71$
	$1 \div 1 = 1$		$86 \div 99 = 0,87$
	$5 \div 8 = 0,63$		$24 \div 29 = 0,83$
	$3 \div 6 = 0,5$		$12 \div 12 = 1$
	$10 \div 12 = 0,83$		$23 \div 28 = 0,82$
	$140 \div 160 = 0,88$		$81 \div 90 = 0,9$
За типом тари	$5 \div 7 = 0,71$	За країною походження	$12 \div 15 = 0,8$
	$169 \div 204 = 0,83$		$129 \div 160 = 0,81$
	$6 \div 9 = 0,67$		$12 \div 16 = 0,75$
			$14 \div 16 = 0,88$
			$13 \div 14 = 0,93$

Відповідно до отриманих результатів отримуємо, що показник глибини асортименту спортивного харчування у торговій мережі «Bodymarket» високий. Висоту показнику оцінюють так: ($0 > 0,5 > 1$). Параметр в 0,5 вважається середнім, нижче за 0,5 – низький показник та відповідно більше 0,5 – високий показник.

Визначення широти асортименту мережі «Bodymarket» відбувається за формулою:

$$K_{ш} : 320 \div 380 = 0,84 \quad (4)$$

Отриманий результат свідчить про те, що широта асортименту є високою.

Таблиця 3.5 Аналіз асортименту обраної групи товарів у торговельній мережі «Velok»

Найменування ознаки	Кількість фактична		Кількість базова	
1	2		3	
За торговими марками	Amix	49	Amix	55
	Activelab	2	Activelab	2
	Bad ass	4	Bad ass	6
	Biotech	6	Biotech	8
	BPI sports	14	BPI sports	18
	BSN	18	BSN	23
	Earths creation	2	Earths creation	5

Продовження таблиці 3.5

1	2		3	
За торговими марками	Enthermeal	1	Enthermeal	1
	Fitness authority	26	Fitness authority	32
	Go on nutrition	22	Go on nutrition	26
	Haya labs	9	Haya labs	11
	Ironmaxx	48	Ironmaxx	53
	Isopure	2	Isopure	2
	Mutant	29	Mutant	31
	North coast naturals	11	North coast naturals	13
	Now	21	Now	25
	Nutrend	10	Nutrend	12
	Olimp	31	Olimp	34
	Optimum nutrition	36	Optimum nutrition	39
	Ostrovit	14	Ostrovit	14
	Power pro	20	Power pro	25
	Prozis	1	Prozis	2
	Pure vita labs	10	Pure vita labs	14
	Puritans pride	13	Puritans pride	14
	Quamtrax	37	Quamtrax	38
	Quest nutrition	9	Quest nutrition	11
	Red con1	19	Red con1	21
	Rule1	19	Rule1	19
	Scitec nutrition	33	Scitec nutrition	35
	Sporter	16	Sporter	18
	Trec nutrition	32	Trec nutrition	35
	Ultimate nutrition	8	Ultimate nutrition	11
	Universal nutrition	1	Universal nutrition	3
Vansinton	3	Vansinton	5	
Weider	1	Weider	1	
За групою	Протеїни	262	Протеїни	302
	Амінокислоти	315	Амінокислоти	360
За смаком	Апельсин	6	Апельсин	8
	Банан	8	Банан	11
	Без смаку	315	Без смаку	350
	Ваніль	34	Ваніль	39
	Горіховий	25	Горіховий	28
	Кола	6	Кола	9
	Кокос	21	Кокос	23
	Лимон	5	Лимон	9
Карамель	16	Карамель	22	

Продовження таблиці 3.5

1	2		3	
	Манго	7	Манго	10
	Полуниця	30	Полуниця	35
	Зелене яблуко	3	Зелене яблуко	6
	Фруктовий	33	Фруктовий	37
	Шоколад	60	Шоколад	67
	Ягоди	8	Ягоди	8
За масою нетто	30г	40	30г	46
	40г	7	40г	9
	50г	8	50г	11
	60г	21	60г	30
	400г	47	400г	57
	500г	61	500г	81
	750г	32	750г	37
	1000г	132	1000г	146
	1500г	52	1500г	59
	2000г	71	2000г	74
	3000г	37	3000г	37
	Не вказано	69	Не вказано	75
За формою випуску	Порошок	200	Порошок	240
	Капсули	154	Капсули	176
	Таблетки	161	Таблетки	174
	Рідина	14	Рідина	17
	Батончик	48	Батончик	55
За типом тари	Зіп-пакет полімерний	172	Зіп-пакет полімерний	206
	ПЕТ пляшка	14	ПЕТ пляшка	17
	Пластичова банка	315	Пластичова банка	350
	Полімерне пакування	48	Полімерне пакування	55
	Саше	28	Саше	34
За країною походження	Великобританія	58	Великобританія	66
	Іспанія	37	Іспанія	38
	Канада	50	Канада	58
	Німеччина	49	Німеччина	54
	Польща	127	Польща	143
	США	173	США	207
	Чехія	10	Чехія	12
	Угорщина	33	Угорщина	35
	Україна	40	Україна	49

Визначення коефіцієнту глибини асортименту торгової мережі «Belok» наведено у таблиці 3.6.

Таблиця 3.6 Визначення глибини асортименту в мережі «Velok»

Найменування ознаки	Коефіцієнт глибини, Кг	Найменування ознаки	Коефіцієнт глибини, Кг
1	2	3	6÷8=0,75
За торговими марками	49÷55=0,89	За смаком	8÷11=0,73
	2÷2=1		315÷350=0,9
	4÷6=0,67		34÷39=0,87
	6÷8=0,75		25÷28=0,89
	14÷18=0,78		6÷9=0,67
	18÷23=0,78		21÷23=0,91
	2÷5=0,4		5÷9=0,56
	1÷1=1		16÷22=0,73
	26÷32=0,81		7÷10=0,7
	22÷26=0,85		30÷35=0,86
	9÷11=0,82		3÷6=0,5
	48÷53=0,91		33÷37=0,89
	2÷2=1		60÷67=0,9
	29÷31=0,94		8÷8=1
	11÷13=0,85		40÷46=0,87
	21÷25=0,84		7÷9=0,78
	10÷12=0,83	8÷11=0,73	
	31÷34=0,91	21÷30=0,7	
	36÷39=0,92	47÷57=0,82	
	14÷14=1	61÷81=0,75	
	20÷25=0,8	32÷37=0,86	
	1÷2=0,5	132÷146=0,9	
	10÷14=0,71	52÷59=0,88	
	13÷14=0,93	71÷74=0,96	
	37÷38=0,97	37÷37=1	
	9÷11=0,82	69÷75=0,92	
	19÷21=0,9	200÷240=0,83	
	19÷19=1	154÷176=0,88	
	33÷35=0,94	161÷174=0,93	
	16÷18=0,89	14÷17=0,82	
	32÷35=0,91	48÷55=0,87	
	8÷11=0,73	58÷66=0,88	
1÷3=0,33	37÷38=0,97		
3÷5=0,6	50÷58=0,86		
1÷1=1	49÷54=0,91		
За групою	262÷302=0,87	За країною походження	127÷143=0,89
	315÷360=0,88		173÷207=0,84
За типом тари	172÷206=0,83		10÷12=0,83
	14÷17=0,82		33÷35=0,94
	315÷350=0,9		40÷49=0,82
	48÷55=0,87		
	28÷34=0,82		

Визначення широти асортименту мережі «Bodymarket» відбувається за формулою:

$$Kш : 577 \div 662 = 0,87 \quad (4)$$

Отриманий результат свідчить про те, що широта асортименту є високою.

Проаналізувавши зазначені торговельні мережі було визначено їх асортиментний ряд, а також широту та глибину асортименту товару. Результати за визначеними показниками демонструють високий рівень. Для наглядності та порівняння асортименту спортивного харчування, що реалізуються у деяких торговельних мережах України, нижче наведено профілограми з даними (рис. 3.1, 3.2, 3.3, 3.4).

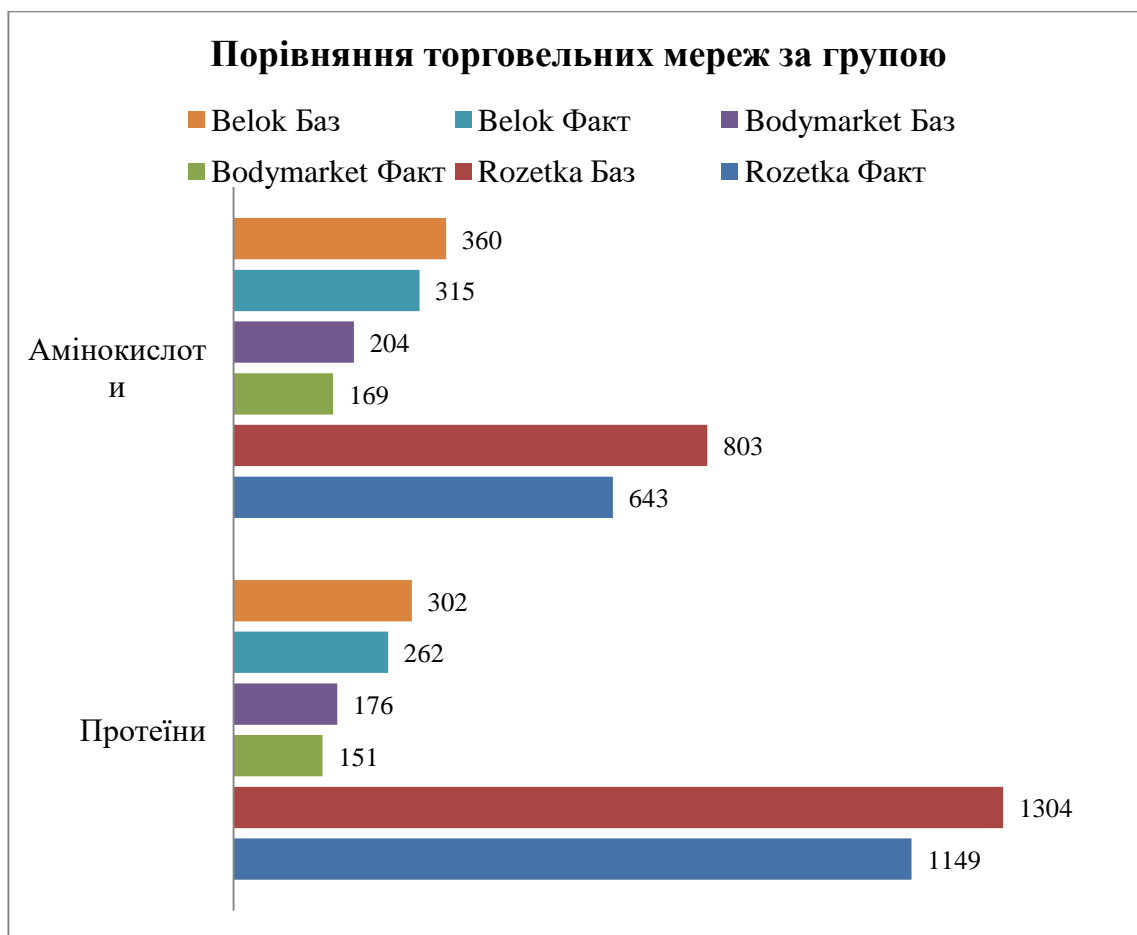
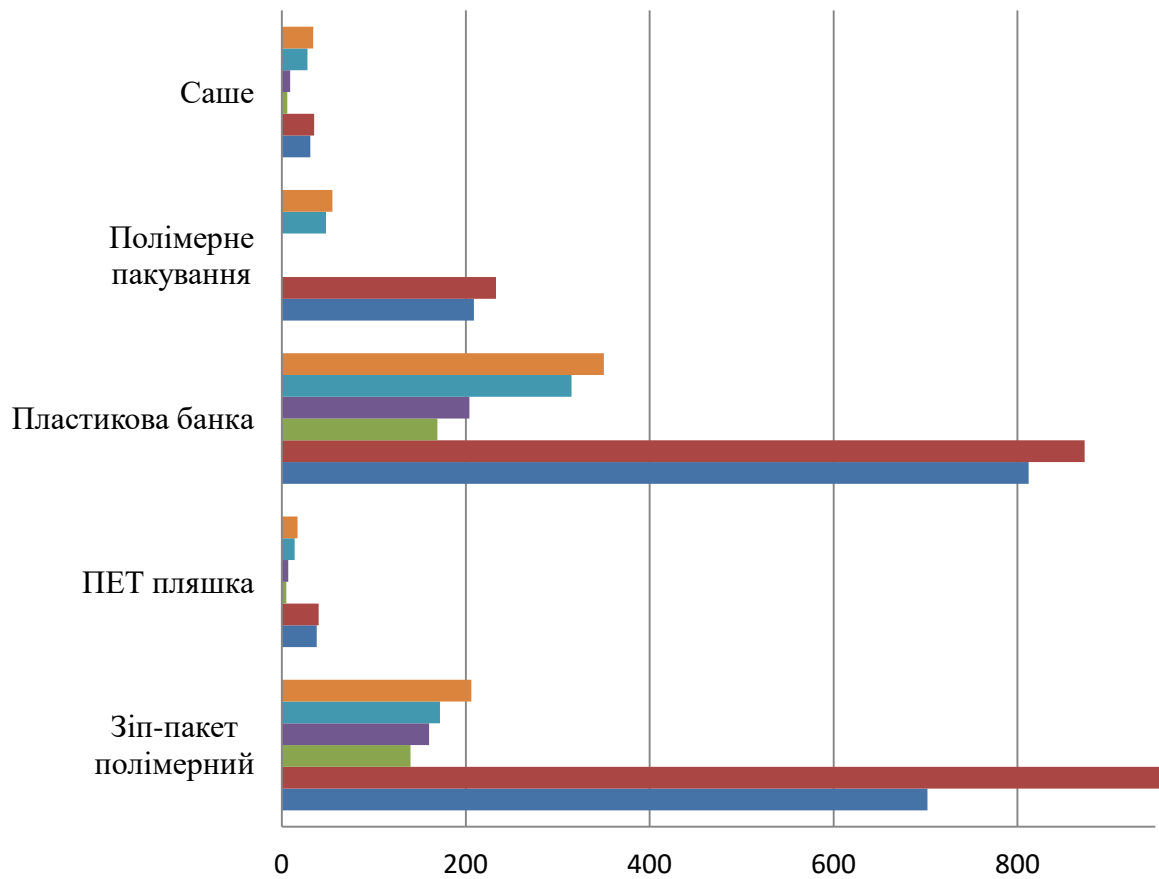

Рис. 3.1 Порівняння торговельних мереж за показником «Група продукту»

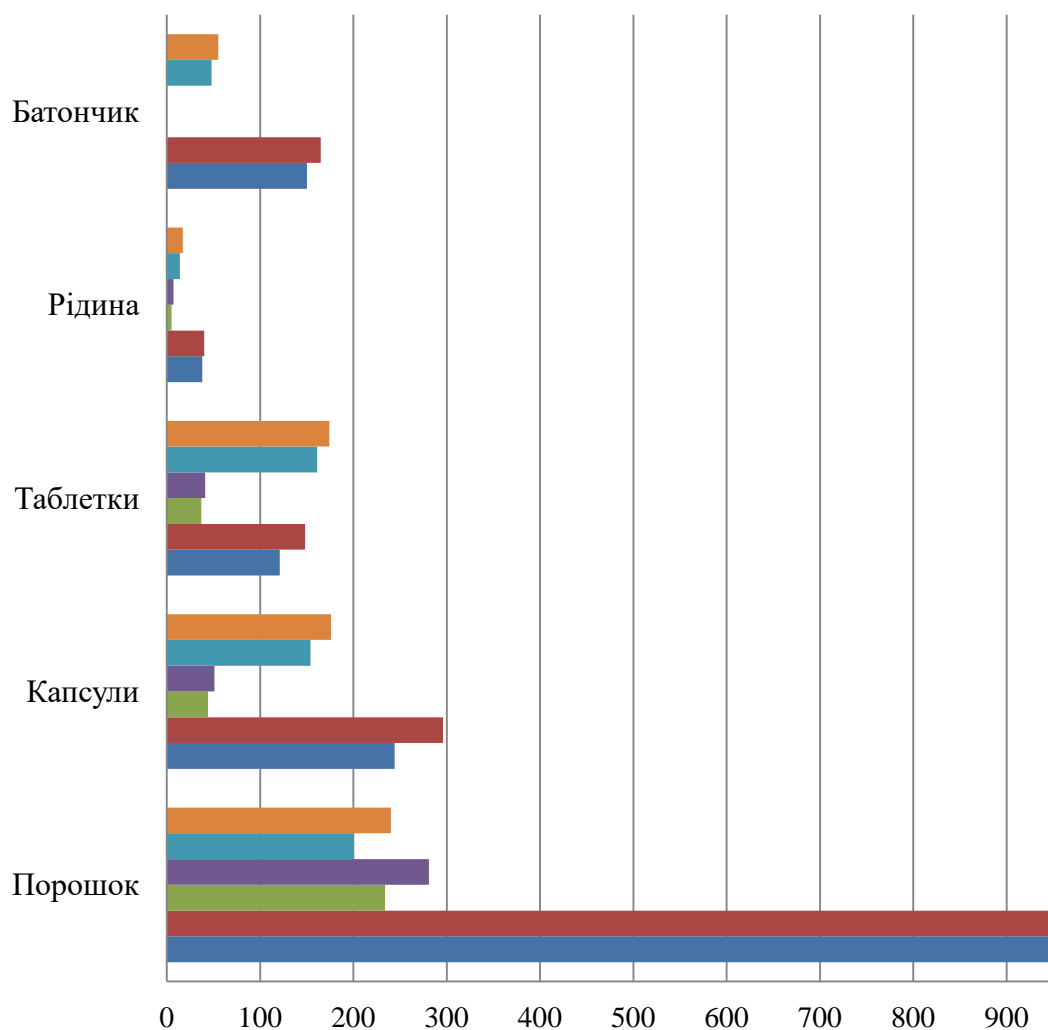
Порівняння торговельних мереж за типом тари

	Зіп-пакет полімерний	ПЕТ пляшка	Пластикова банка	Полімерне пакування	Саше
Belok Баз	206	17	350	55	34
Belok Факт	172	14	315	48	28
Bodymarket Баз	160	7	204	0	9
Bodymarket Факт	140	5	169	0	6
Rozetka Баз	956	40	873	233	35
Rozetka Факт	702	38	812	209	31

Рис. 3.2 Порівняння торговельних мереж за показником «Тип тари»

Порівняння торговельних мереж за формою випуску продукту

	Порошок	Капсули	Таблетки	Рідина	Батончик
Belok Баз	240	176	174	17	55
Belok Факт	200	154	161	14	48
Bodymarket Баз	281	51	41	7	0
Bodymarket Факт	234	44	37	5	0
Rozetka Баз	1458	296	148	40	165
Rozetka Факт	1239	244	121	38	150

Рис. 3.3 Порівняння торговельних мереж за показником «Форма випуску продукту»

Порівняння торговельних мереж за країною походження

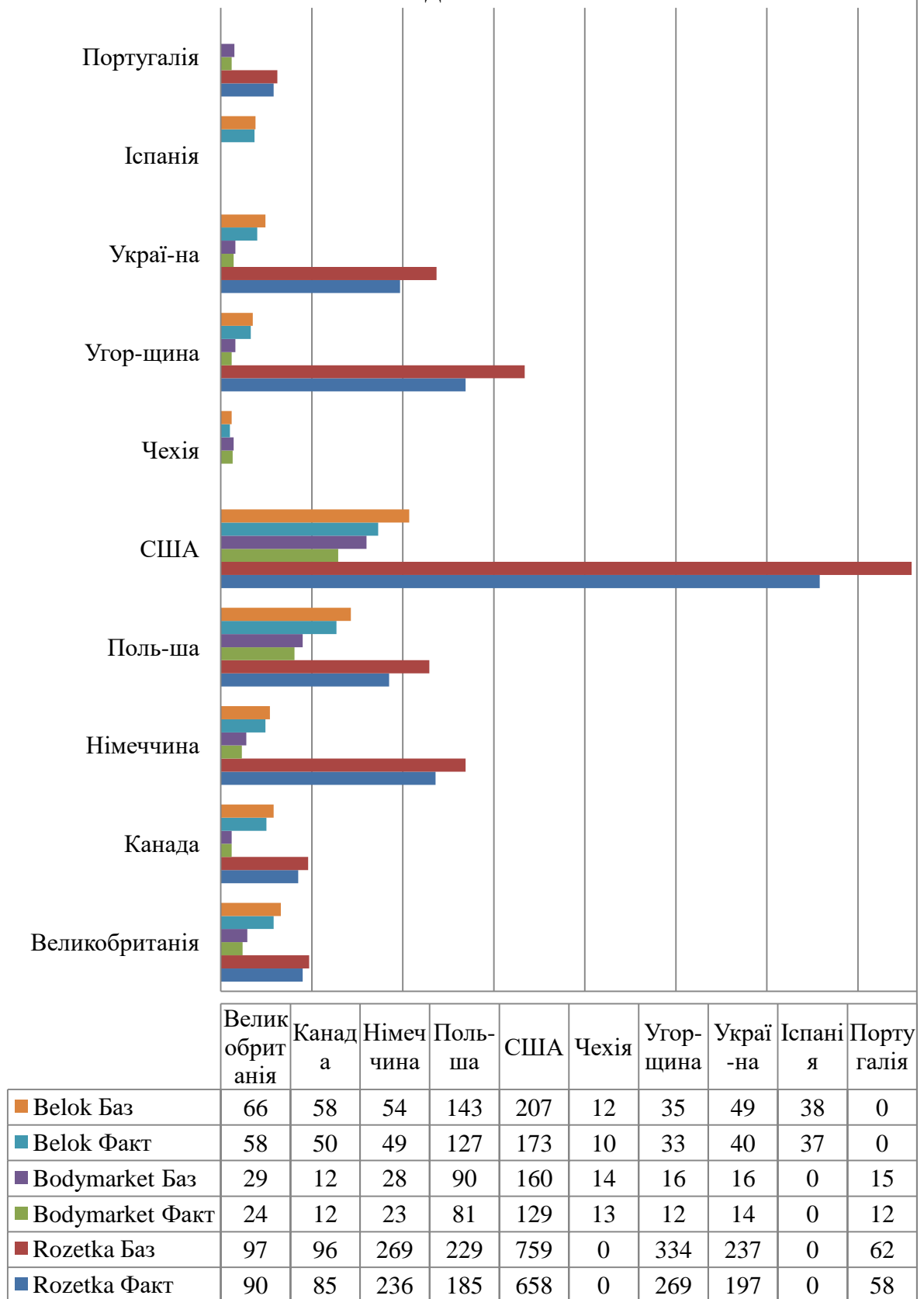

Рис. 3.4 Порівняння торговельних мереж за показником «Країна походження»

Відповідно до діаграм видно, що найбільше продуктів представлено в магазині «Rozetka». На рисунках продемонстровано, що найбільше реалізується продукція у полімерних зіп-пакетах та у пластикових банках, найменше - саше.

За формою випуску реалізується найбільше товар у вигляді порошків, наступні за кількістю - капсульні та таблетовані форми. При аналізі виявлено, що у точках роздрібної торгівлі на прилавку переважають амінокислоти над протеїнами, але це пояснюється різноманітністю амінокислотного складу. Протеїни же перемагають за рахунок розмаїття смаків та відрізняються за складом.

Незважаючи на більшу кількість одиниць товару, яка реалізується через платформу «Rozetka» за коефіцієнтом широти все ж перемагає магазин «Belok». Також видно, що найбільше реалізуються продукти виготовлені у США, найменше з Чехії.

3.2 Оцінка пакування споживчої тари

Оцінку пакування здійснюють за ДСТУ 4458:2005 «Концентрати білкові молочні. Технічні умови». Згідно ДСТУ 4458:2005 концентрати пакують у транспортну тару: бочки згідно з ГОСТ 8777; ящики картонні, дерев'яні або полімерні згідно з чинними нормативними документами; фляги алюмінієві згідно з ГОСТ 5037 або фляги, виготовлені з полімерних матеріалів, згідно з чинними НД та іншу транспортну тару, дозволена Центральним органом виконавчої влади у сфері охорони здоров'я для пакування харчових продуктів.

Внутрішню поверхню ящиків (окрім полімерних) вистеляють пергаментом згідно з ГОСТ 1341, полімерною плівкою або іншим матеріалом аналогічних властивостей вітчизняного виробництва згідно з чинними нормативними документами або закордонного виробництва дозволеним Центральним органом виконавчої влади у сфері охорони здоров'я для пакування харчових продуктів.

Концентрати, що запаковані у бочки покривають пергаментом згідно з ГОСТ 1341 або іншим матеріалом аналогічних властивостей, і щільно закривають способом, що гарантує їх збереженість. Дозволено при пакуванні концентратів у бочки використовувати мішки-вкладиші із полімерних матеріалів згідно з чинними нормативними документами.

Фляги щільно закривають кришками та пломбують.

Згідно до ГОСТ 72395:2019 сухі суміші фасують у споживчу тару:

- у полімерні банки;
- картонні пачки з внутрішнім пакетом-вкладишем з комбінованого матеріалу по ГОСТ 33781, дозволені для контакту із сухими ХП ;
- металеві або комбіновані банки, дозволені для контакту із сухими харчовими продуктами;
- пакети з багатошарових полімерних матеріалів за ГОСТ 33722;
- інші матеріали, дозволені для контакту із сухими ХП.

Маса нетто концентратів у ящиках не більше ніж 24 кг, у бочках — не більше ніж 50 кг, у флягах — не більше ніж 35 кг. Маса нетто в банках та пачках від 100,0 г до 5000 г, у пакеті з полімерних багатошарових матеріалів — від 20,0 г до 5000,0 г

Допустимі відхили маси нетто концентратів у транспортній тарі повинні бути не більше ніж 1,0 %. Для концентратів у споживчій тарі допустимі відхили маси нетто наступні (табл..3.7):

Таблиця 3.7— Допустимі мінусові відхили маси нетто

Номінальні значення кількості продукції в одиниці фасування, г	Значення границі допустимого відхилення від номінального значення, одиниця виміру	
	%	г
Від 5 до 100 г вкл.	9,0	—
Від 100 до 200 включно	4,5	—
Понад 200 » 300 »	—	9
» 300 » 500 »	3,0	—
» 500 » 1000 »	—	15,0
» 1000 » 10000 »	1,5	—

Примітка. Допустимі плюсові відхили маси нетто не нормують

Результати дослідження стану пакування наведені у таблиці 3.8.

Таблиця 3.8 — Визначення типу і виду тари та стану пакування

Найменування типу та виду тари	Зразок №1 (саше)	Зразок № 2 (саше)	Зразок №3 (зіп-пакет)	Зразок № 4 (саше)	Зразок №5 (зіп-пакет)
Ефективний об'єм тари	30 г	30 г	500 г	30 г	920 г
Пошкодження	Не виявлено	Не виявлено	Не виявлено	Не виявлено	Не виявлено
Причини дефектів	Не виявлено	Не виявлено	Не виявлено	Не виявлено	Не виявлено

Зразок №1 упаковано у пакетик саше масою 30 г виготовлений із полімерних матеріалів. Саше має термозварювальні шви по всьому периметру упаковки. Зверху упаковка має два надрізи з обох боків упаковки для зручнішого відкриття. Цілісність упаковки не порушена. Дефектів не виявлено. На пакуванні не зазначено матеріал з якого виготовлена упаковка

Зразок №2 упаковано у пакетик саше масою 30 г виготовлений із щільного міцного полімерного матеріалу. Саше має термозварювальні шви по боках упаковки і один по центру упаковки зі зворотнього боку. Зверху упаковка немає надрізів по боках упаковки, але на упаковці зазначено місце для розрізу (вертикальна полоса) для відкриття. Цілісність упаковки не порушена, дефектів не виявлено. На пакуванні не зазначено матеріал з якого виготовлена упаковка.

Зразок №3 упаковано у пакет дой-пак фольгований із замком типу Zip-Lock масою. 500 г. Упаковка через наявність замку є багаторазовою. Над замком присутній шов, що має надріз для відкриття, який видаляється при першому відкритті пачки. Цілісність упаковки не порушена, дефектів не виявлено. На пакуванні не зазначено матеріал з якого виготовлена упаковка. Зразок 4 має ті ж показники, що і зразки 1 та 2. Шви термозварювальні у кількості 3 шт. на пакуванні розміщені зверху і знизу, по центру. Дефектів не виявлено.

Зразок № 5 упаковано у зіп-пакет місткістю у 1000г. Упаковка має замок для багаторазового відкриття. Над замком присутній шов, що має надріз для відкриття, який видаляється при першому відкритті пачки. Цілісність упаковки не порушена, дефектів не виявлено. На пакуванні не зазначено матеріал з якого виготовлена упаковка.

Для дослідження ергономічності тари була розроблена шкала визначення показників АБ. Згідно з цією шкалою маємо наступне:

Для параметру «Зручність відкриття» розуміється :

А) Наявний розріз хоча б з однієї сторони, чи зазначено місце розрізу (зазвичай у куточку) за який зручно тягнути для відкриття або інакше позначене місце відкриття упаковки.

Б) Відсутній розріз для відкриття, на упаковці не має спеціальних позначених місць, де треба відкривати упаковку продукту.

Параметр «Зручність зберігання»:

А) Упаковку можна поставити на полицю, вона не падає, не розкривається, має наліпку та/або проклеєний край, замок для повторного відкриття.

Для пакування вагою менше 50 г (1 порція): пакет невеликого розміру. Після відкриття упаковки та вживання його вмісту, тара утилізується.

Б) Упаковка падає, розкривається , не має наліпки чи проклеєного краю для закриття та повторного відкриття.

Для 1 порції : пакет великий, займає багато місця на полиці. Після відкриття пакет має зберігатись, не придатний до утилізації.

Параметр «Зручність транспортування»:

А) Упаковка стоїть на місці, нікуди не з'їзжає при перевезенні, не протікає, зручно тримається у руці.

Б) Упаковка випадає та/або погано тримається у руках, переміщується при перевезенні у транспорті , бруднить речі з котрими контактує.

Можливість багаторазового використання:

А) У вимитій чистій сухій тарі можна зберігати інші предмети. Та/або має наліпки/замок для багаторазового відкриття.

Б) Після споживання продукту тару залишається тільки викинути у сміттебак.

Для аналізу шкали треба розуміти що при виборі варіанту А відповідь буде «Так, зручно», при виборі варіанту Б- навпаки « Ні».

Таким чином, можна побачити зручність пакування обраної групи товарів. Результати аналізу ергономічності пакування наведені у табл. 3.9.

Таблиця 3.9 — Дослідження ергономічних властивостей пакування

№ Зразка	Зручність відкриття	Зручність зберігання	Зручність транспортування	Можливість багаторазового використання
Зразок №1	Зручний	Зручний	Зручний	Відсутнє
Зразок №2	Зручний	Зручний	Зручний	Відсутнє
Зразок №3	Зручний	Зручний	Зручний	Наявне
Зразок №4	Зручний	Зручний	Зручний	Відсутнє
Зразок №5	Зручний	Зручний	Зручний	Наявне

Маємо наступні результати : максимально зручним є зразок №3 і 5. Вони мають замок для повторного відкриття упаковки, форма пакету зроблена таким чином, що при відкритті упаковки у місці розрізу ні продукт, ні механізм закриття не пошкоджується , продукт не висипається. Так як зразок№3 має вагу у 500г, а №5-920 г то, це свідчить, що він розрахован на декілька порцій. Завдяки замку продукт не розсипається з упаковки та менше окислюється. Він дозволяє спожити продукт за кілька разів, не турбуючись за збереженість товару.

Зразки №1, 2 та №4 є трохи гіршими за показником зручності зберігання. Даний тип тари не має механізмів до повторного вживання. Та

це обумовлено особливістю самого продукту, так як містять лише по одній порції всередині. Загалом всі зразки мають високі показники. В ході дослідження визначались наявні інформаційні знаки пакування(табл. 3.10).

Таблиця 3.10 — Наявність інформаційних знаків на пакуванні

№ зразку	Назва знаку	Характеристика інформаційного знаку
1	2	3
4	<p>ДСТУ ISO 22000</p> 	Характеризує сертифікацію підприємства на наявність менеджмента безпеки харчових продуктів. Встановлює що продукт сертифіковано за ДСТУ ISO 22000 «Вимоги до організацій, що беруть участь в ланці створення харчової продукції»
3	<p>Вага нетто</p> 	Виробник засвідчує, що на упаковці зазначено вагу продукта нетто
1, 2, 3, 4, 5	<p>Попереджувальне маркування торговельної марки</p> 	Спеціальне позначення або запис, які застосовуються у зображенні торговельної марки або поряд з нею і вказують на те, що цій торговельній марці надана правова охорона. Призначенням попереджувального маркування є доведення відомостей до третіх осіб про факт набуття правової охорони на торговельну марку і запобігання можливому порушенню права власності на торговельну марку. Виконує функцію захисту виробника. Є показником, що продукт зареєстрований.
3, 5	 <p>Соціальні сторінки</p>	Виробник засвідчує, що у QR-коді зашифровано посилання на соціальні мережі, контакти виробника.
3	<p>Контакти</p> 	Міститься контактна інформація
3	<p>Логотип державної премії в області ХП Східного Рейна-Вестфалії</p> 	<p>Нагорода за якість продукції та приверженість компанії соціальним питанням.</p> <p>Лауреати премії уособлюють високу якість продуктів харчування, захищають навколишнє середовище та мають золоту медаль Німецького сільськогосподарського товариства</p>
5	<p>БЕЗ ГМО</p> 	Знак застосовується товаровиробником продукції у формі самодекларації. Відсутність даних від постачальників про наявність в інгредієнтах ГМО є достатнім підтвердженням для нанесення такої позначки на харчовий продукт. Вміст домішок, які можуть негативно впливати на стан довкілля, здоров'я, в таких препаратах, не повинен перевищувати допустимих рівнів,

Проаналізувавши отриманні дані можна сказати наступне. Усі зразки упаковані в одиничну тару масою 30, окрім зразків № 3 (500 г) та №5 (920г), які виготовлена з полімерних матеріалів. Шви та з'єднання добре проклеєні. Деформації та пошкодження споживчої тари відсутні. Наявні інформаційні знаки на всіх зразках. Зразки є зручними за всіма показниками, що визначались, За ергономічними показниками оцінка зразків №1, №2 та №3, №4, №5- висока.

3.3 Оцінка маркування споживчої тари

Аналіз маркування білкових молочних концентратів для харчування спортсменів проводився згідно з ДСТУ 4458:2005 «Концентрати білкові молочні. Технічні умови», Закону України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів».[21,36]

Згідно з вищевказаними нормативними документами для фасованих товарів наступна інформація є обов'язковою:

- 1) назва харчового продукту;
- 2) перелік інгредієнтів;
- 3) будь-які інгредієнти або допоміжні матеріали для переробки, які наведені у додатку № 1 до цього Закону або походять з речовин чи продуктів, наведених у додатку № 1 до цього Закону, які використовуються у виробництві або приготуванні харчового продукту і залишаються присутніми у готовому продукті, навіть у зміненій формі;
- 4) кількість певних інгредієнтів або категорій інгредієнтів у випадках, передбачених цим Законом;
- 5) кількість харчового продукту встановлених од. вимірювання;
- 6) мінімальний термін придатності або дата «вжити до»;
- 7) будь-які особливі умови зберігання та/або умови використання (за потреби);

8) найменування та місцезнаходження оператора ринку харчових продуктів, відповідального за інформацію про ХП, а для імпортованих - найменування та місцезнаходження імпортера;

9) країна походження або місце походження - у випадках, передбачених статтею 20 цього Закону;

10) інструкції з використання - у разі якщо відсутність таких інструкцій ускладнює належне використання харчового продукту;

11) для напоїв із вмістом спирту етилового понад 1,2 % об'ємних одиниць-фактичний вміст спирту у напої (крім продукції 2204 згідно з УКТЗЕД);

12) інформація про поживну цінність харчового продукту.

Згідно положень Закону «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів», маркування ХП та спосіб, яким його виконують, не повинно вводити в оману споживача стосовно характеристик ХП, зокрема, його природи, ідентичності, стану, складу та інше. Маркування наносять на етикетку, ярлик, поверхню пергаменту чи полімерної плівки державною мовою. Результати дослідження маркування наведено у таблиці 3.11.

Таблиця 3.11 — Аналіз наявності обов'язкової інформації маркування

№	Вимоги законодавства	Зразок №1	Зразок №2	Зразок №3	Зразок №4	Зразок №5
1	2	3	4	5	6	7
1	Назва харчового продукту	Концентрат сироваткового білку «100% WHEY PROTEIN» Protein powder, TM Scitec Nutrition	Концентрат сироваткового білку у вигляді порошку з какао, TM Mlekovita з підсолоджувачем	Суміш сироваткового білку з цукром і ароматизаторами «Whey protein», TM Ironmaxx	Концентрат білковий на основі 80% швидкорозчинного концентрату молочної сироватки «Ultra Protein», TM Vansiton	Концентрат сироваткового білка «WHEY PROTEIN WPC80%», TM WILLMAX
2	Перелік інгредієнтів	Концентрат сироваткового білку, какао порошок (10%), таурин, декстроза, L-глутамін, хлорид натрію, аромат (шоколад), згущувач (E415), підсолоджувачів (E950, E955)	Концентрат сироваткового білку (82%), какао-порошок (7%), натуральний ароматизатор, : підсолоджувач: сукралоза, емульгатор: лецитин, сіль харчова, згущувач: гуміарабік	Концентрат сироваткового білку (96%), емульгатор: лецитин, ароматизатор, порошок білого шоколаду (цукор, масло какао, сухе цільне молоко, соєвий лецитин, екстракт ванілі), загустник (ксантанова камедь), підсолоджувач (сукралоза, стевіолові глікозиди), фарбник (бета-каротин)	Концентрат сироваткового білку, лецитин, згущувач: гуміарабік, ароматизатор натуральний або ідентичний натуральному, натуральний барвник, шматочки фруктів та ягід (фруктові смаки), какао (шоколадний смак), кава (смак капучино), підсолоджувачі: ацесульфам, сукралоза	Концентрат сироватковий білковий з масовою часткою білку 80% КСБ-УФ-80, ароматизатор харчовий ідентичний натуральному, підсолоджувач (сукралоза), лецитин
3	Будь-які інгредієнти або допоміжні матеріали для переробки, які наведені у дод № 1 до цього	Концентрат сироваткового білка	Концентрат сироваткового білка (82%)	Концентрат сироваткового білка (96%)	Концентрат сироваткового білка (80%)	Концентрат сироваткового білка (80%)

Продовження таблиці 3.11

1	2	3	4	5	6	7
3	Закону або походять з речовин чи продуктів, наведених у додатку № 1 цього Закону, які використовуються у виробництві або приготуванні ХП і залишаються присутніми у готовому продукті, навіть у змінній формі	Концентрат сироваткового білка	Концентрат сироваткового білка (82%)	Концентрат сироваткового білка (96%)	Концентрат сироваткового білка (80%)	Концентрат сироваткового білка
4	Кількість певних інгредієнтів або категорій інгредієнтів у випадках, передбачених цим Законом	—	—	—	—	—
5	Кількість ХП в установлених одиницях вимірювання	30 г	30г±9%	500г	30 г	9200 г
6	Мінімальний термін придатності або дата «вжити до»	Виготовлено 15.11.2021. Вжити до 15.11.2023	Виготовлено 24.04.2021. Вжити до 28.07.2023	Виготовлено 13.01.2022 Вжити до 13.01.24	Виготовлено 12.09.2021 Вжити до 12.03.2023	Виготовлено 12.03.2022 Вжити до 12.03.2023
7	Особливі умови зберігання та/або умови використання (за потреби)	В сухому прохолодному місці	В сухому місці при кімнатній температурі	В сухому прохолодному місці, уникати прямих сонячних променів	В сухому прохолодному місці при T=(+25) °C та φ = (не більше 85%).	В сухому, чистому, вентиляваному приміщенні, при T=(+5...+22) °C та φ = (не більше 75%).
8	Найменування та місцезнаходження оператора ринку ХП, відповідального за інформацію про ХП, а для імпортованих ХП	Scitec nutrition, 17470 N.Pacesetter way, Scottdaleaz	Sm Mlekovita, ul. ludowa, 122, 18-200 Wysokie	«Ironmaxx® Nutrition Gmbh& Co Kg», 50354	ПП «Марина» 08330, Київська обл. с.Дударків,	ФОП Сенченко К.Г., 36034,

1	2	3	4	5	6	7
	– найменування та місцезнахо- дження імпортера	85255, USA; Scitec Kft. 2120 Dunakeszi, Csörsz árok köz 2, Hungary. Імпортер ООО «Спарта Спорт Дистрибьюшн», 65007, м.Одеса, вул. Генерала Цветасва 3/5. Тел..+380675562401	Mazowieckie, Polska\Poland. Тел. +48862758200 Імпортер ТОВ «Омега», вул. Панікахи, 15, м. Дніпро, 49041, Україна. Тел.0800307080	Germany, Hürth, Wegelinstraße 13. Імпортер ТОВ «Спортс Нутрішн Імпорт», Київська обл.. Васильківський район, с. Мала Солтанівка, вул.Осілля 1-а. Тел. +380986822544	вул.Садова, буд.3 . Тел +380503830264	Україна, м.Полтава, вул. Домобудівель на , 12. Тел. +38095052421 2
9	Країна походження або місце походження	Угорщина	Польща	Німеччина	Україна	Україна
10	Інструкції з використання	Змішайте 30 г суміші і 250 мл води або молока.	Одн саше концентрату сироваткового білку 30г та 200 мл кип'яченого молока чи води змішати за допомогою шейкера та використати	Змішайте 50 г суміші і 250 мл води або молока. приймати 1-4 порції щодня для досягнення кращого результату. Кращий час для прийому – вранці перед їжею, вдень та після фізичних навантажень	Вміст саше змішати з 150-200 мл рідини (води, молока). приймати 2-3 рази в день між основними прийомами їжі, в т.ч. один раз через 15-20хв. Після завершення фізичних навантажень	Змішайте 50 г суміші і 250 мл води/молока. приймати 1-4 порції щодня для досягнення кращого результату.

Продовження таблиці 3.11

1	2	3		4		5		6		7			
11	Для напоїв із вмістом спирту етилового понад 1,2% об'єм. од. - фактичний вміст спирту у напої (крім продукції за кодом 2204 згідно з УКТ ЗЕД)	Не є спиртовим напоєм		Не є спиртовим напоєм		Не є спиртовим напоєм		Не є спиртовим напоєм		Не є спиртовим напоєм			
12	Інформація про поживну цінність харчового продукту	в порції (30г)		в 100г		в порції (30г)	в 100г	в порції (50г)	в 100г	в порції (30 г)	в 100г	в порції (40г)	в 100г
		Вуглеводи	1,9г	Дані відсутні	3,3 г	11г	6,8 г	13,7 г	2,8 г	9,2 г	1,1	2,8	
		Білки	22,0 г		23 г	76г	34,5 г	69,1 г	22г	74 г	32	89	
		Жири	2,4 г		2,1 г	7,0г	3,8 г	7,6 г	1 г	3,2 г	2,8	7	
		кДж	491,0		525	1738	862	1721	452,7	1508,3	690,3	1728	
		ккал	1117,0		124	411	206	411	108,2	360,5	165	413	

В результаті дослідження наявності обов'язкової інформації було виявлено наявність всіх обов'язкових згідно з законодавством елементів маркування .

На упаковці не було заявлено вміст спирту для напоїв, із вмістом спирту етилового понад 1,2% об'ємних одиниць повинен вказуватись фактичний вміст спирту у напої, та досліджуваний продукт не є напоєм, тож дана характеристика не потребує вказування на маркуванні.

Також, на маркуванні повинні бути зазначенні усі додані у товар харчові добавки. Повний список дозволених у харчових продуктах добавок міститься у відповідних статтях Кодексу Аліментаіус.

3.3.1Перевірка штрихового кодування

Перевірка відповідності контрольної цифри штрих-коду проводиться відповідно до вимог ДСТУ 3145-95 «Коди та кодування інформації. Штрихове кодування. Загальні вимоги».[30] Перевірка штрихового кодування здійснюються за визначеною методикою та вказана у табл. 3.12.

В результаті дослідження кодування зразків виявлено, що отримані числа збігаються з контрольною цифрою на штрих-кодi зразків. Це означає, що коди є правильними і товар не був фальсифікованим. Перевірка штрихового коду показала, що штрих код досліджуваних товарів є вірним.

Таблиця 3.12 — Перевірка штрихового кодування

Дія	Зразок №1 5999100018945	Зразок №2 5900512984667	Зразок №3 4260426832227	Зразок №4 4820106591297	Зразок №5 4820217520759
1	2	3	4	5	6
Сума цифр на парних позиціях (А)	$9+9+0+0+8+4=30$	$9+0+1+9+4+6=29$	$2+0+2+8+2+2=16$	$8+0+0+5+1+9=23$	$8+0+1+5+0+5=19$
Результат (А×3)	$30 \times 3 = 90$	$26 \times 3 = 87$	$16 \times 3 = 48$	$23 \times 3 = 69$	$19 \times 3 = 57$
Сума цифр на непарних позиціях (В) (крім контрольного числа)	$5+9+1+0+1+9=25$	$5+0+5+2+8+6=26$	$4+6+4+6+3+2=25$	$4+2+1+6+9+2=24$	$4+2+2+7+2+7=24$
Сума результатів ((А×3)+В)	$90+25=115$	$78+26=113$	$48+25=73$	$69+24=93$	$57+24=81$
Різниця між одержаним числом і найбільшим числом, кратним 10	$120-115=5$	$120-113=7$	$80-73=7$	$100-93=7$	$90-81=9$

3.4 Визначення органолептичних показників якості

Визначення органолептичних показників проводились згідно з ДСТУ 4458:2005. Та для порівняння наведенні вимоги з ГОСТ . Результати дослідження наведені в таблиці 3.13

Таблиця 3.13 — Органолептична оцінка якості білкових молочних концентратів

Показник	Зразок 1	Зразок 2	Зразок 3	Зразок 4	Зразок 5	Вимоги ДСТУ	Вимоги ГОСТ
1	2	3	4	5	6	7	8
Консистенція	<p>Порошок з одиничних частинок. Без крупки. Поодинокі грудочки, що розсипаються при натисканні. Без сторонніх домішок. У рідкому стані – однорідна рідина, з незначним осадом, є малі грудки, що не розчинились. Наявна пінка</p>	<p>Порошок з незначними грудочками що розсипаються при натисканні. Без сторонніх домішок. У рідкому стані – однорідна рідина, з незначним осадом, є незначна кількість шариків, що не розчинились.</p>	<p>Порошок дрібний однорідний. Без сторонніх домішок. У рідкому стані – однорідна рідина, без осаду, є декілька шариків, що не розчинились. Наявна пінка</p>	<p>Порошок дрібний без крупки. Без сторонніх домішок. У рідкому стані – однорідна рідина, з незначним осадом, весь порошок добре розчинився. Наявна пінка</p>	<p>Порошок з незначними грудочками що розсипаються при натисканні. Без сторонніх домішок. У рідкому стані – однорідна рідина, без осаду, є незначна кількість шариків, що не розчинились.</p>	<p>Однорідна, ніжна або злегка мазка. Дозволено незначна кількість крупки</p>	<p>Дрібний порошок або порошок, що складається з одиничних, та/або гранульованих та/або агломерованих частинок. Допускається незначна кількість грудочок, що розсипаються при легкому механічному впливі та обумовлених особливостями використуваної сировини.</p>

Продовження таблиці 3.13

1	2	3	4	5	6	7	8
Колір	Світло-коричневий, характерний сировині	Світло-коричневий, з легким кремовим відтінком характерний сировині	Світло-коричневий, з білими вкрапленнями. Характерний сировині	Темно-кремовий . Характерний сировині	Світло-коричневий, з кремовим відтінком характерний сировині	Від білого до світло-жовтого	Від білої до характерної для відповідної сировини, однорідна по всій масі або з включеннями
Смак і запах	Шоколадний смак і запах. Запах надмірно сильний, штучний, концентрований. Без сторонніх присмаків та запахів. Характерний.	Шоколадний смак і запах. Запах приємний ніжний. Без сторонніх присмаків та запахів. Характерний вживаній сировині.	Шоколадний смак і запах. Присутні нотки кокосу, які ледве чутно. Запах та смак помірні, приємні. Без сторонніх присмаків та запахів. Характерний сировині	Смак какао, ніжний, в ароматі присутні нотки вершків. Присмак ледь кислуватий. Без сторонніх смаків та запахів. Характерний сировині	Шоколадний смак і запах. Запах легкий. Без сторонніх присмаків та запахів. Характерний.	Кисломолочний, чистий, солоний (для солоних концентратів), без сторонніх присмаків та запахів. Дозволено: ледь відчутний кормовий присмак, присмак коагулянтів, що їх застосовували, специфічний альбумінний присмак - для білка сироваткового	Характерні для конкретного найменування, виробленого з відповідної сировини, без стороннього присмаку та запаху

Було проведено органолептичну оцінку групою експертів з 5 осіб. Використовувались табл. 2.3 та 2.4. Узагальнюючі результати оцінки наведені у табл. 3.15.

Таблиця 3.15—Оцінювання органолептичних показників за бальною шкалою

Показник	Експерт					Максимальний бал	Середній бал
	1	2	3	4	5		
Зразок №1							
Консистенція	4	4	4	4	4	5	4
Колір	5	5	5	5	5	5	5
Смак	5	4	5	5	5	5	4,8
Запах	3	3	3	3	3	5	3
Загальна кількість балів	17	16	17	17	17	20	4,2
Зразок №2							
Консистенція	4	4	4	4	4	5	4
Колір	5	5	5	5	5	5	5
Смак	5	5	5	5	5	5	5
Запах	4	4	4	5	4	5	4,8
Загальна кількість балів	18	18	18	19	18	20	4,7
Зразок №3							
Консистенція	5	4	5	5	5	5	4,8
Колір	5	5	5	5	5	5	5
Смак	5	5	5	5	5	5	5
Запах	5	5	5	5	5	5	4,8
Загальна кількість балів	20	19	20	20	20	20	4,9
Зразок №4							
Консистенція	5	5	5	5	5	5	5
Колір	5	5	4	4	5	5	4,6
Смак	5	5	5	5	5	5	5
Запах	4	5	4	5	5	5	4,6
Загальна кількість балів	19	20	18	19	20	20	4,8
Зразок №5							
Консистенція	4	4	4	4	4	5	4
Колір	5	5	5	5	5	5	5
Смак	4	4	5	4	5	5	4,4
Запах	5	5	5	5	5	5	5
Загальна кількість балів	18	18	19	18	19	20	4,6

За результатами органолептичних показників всі зразки відповідають вимогам чинної нормативної документації, дефектів не виявлено.

Було створено профілографи для підсумовування даних органолептичної оцінки. Для оцінювання визначалась інтенсивність за такими показниками як смак, запах, колір та консистенція. Результати наведені у рисунках 3.5, 3.6, 3.7, 3.8.

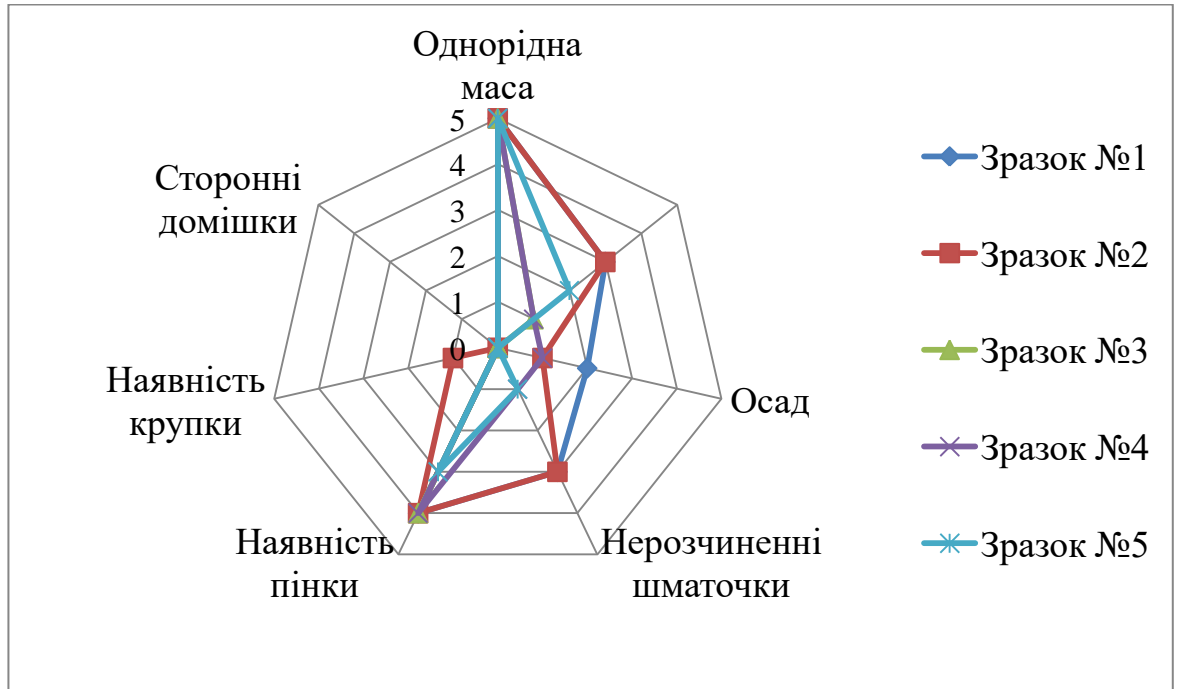

Рис.3.5 Профілограма для показника «Зовнішній вигляд» для зразків 1,2,3,4,5.

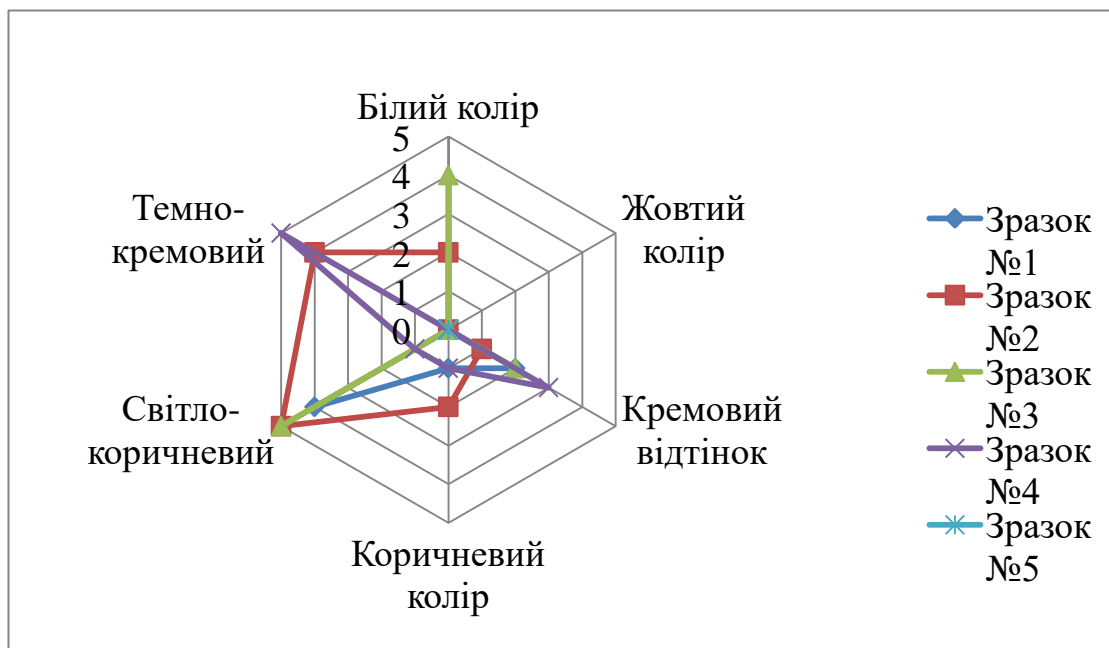

Рис.3.6 Профілограма для показника «Колір» для зразків 1,2,3,4,5.

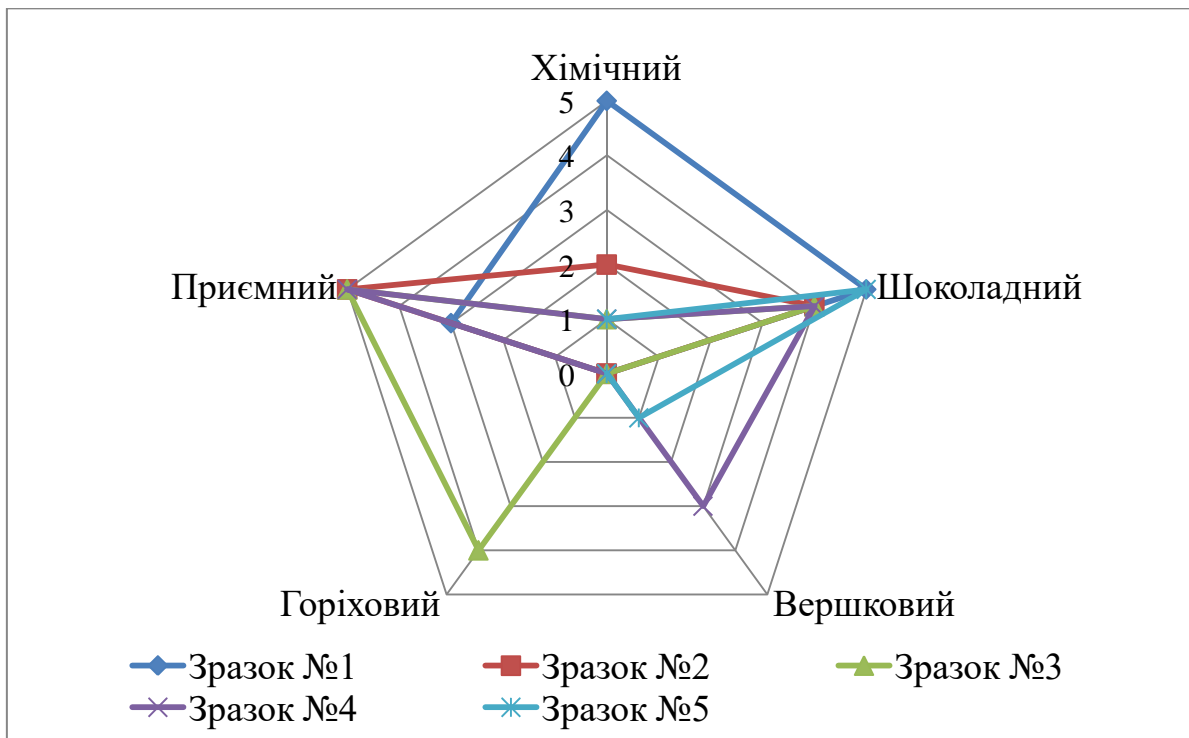

Рис.3.7 Профілограма для показника «Запах» для зразків 1,2,3,4,5.

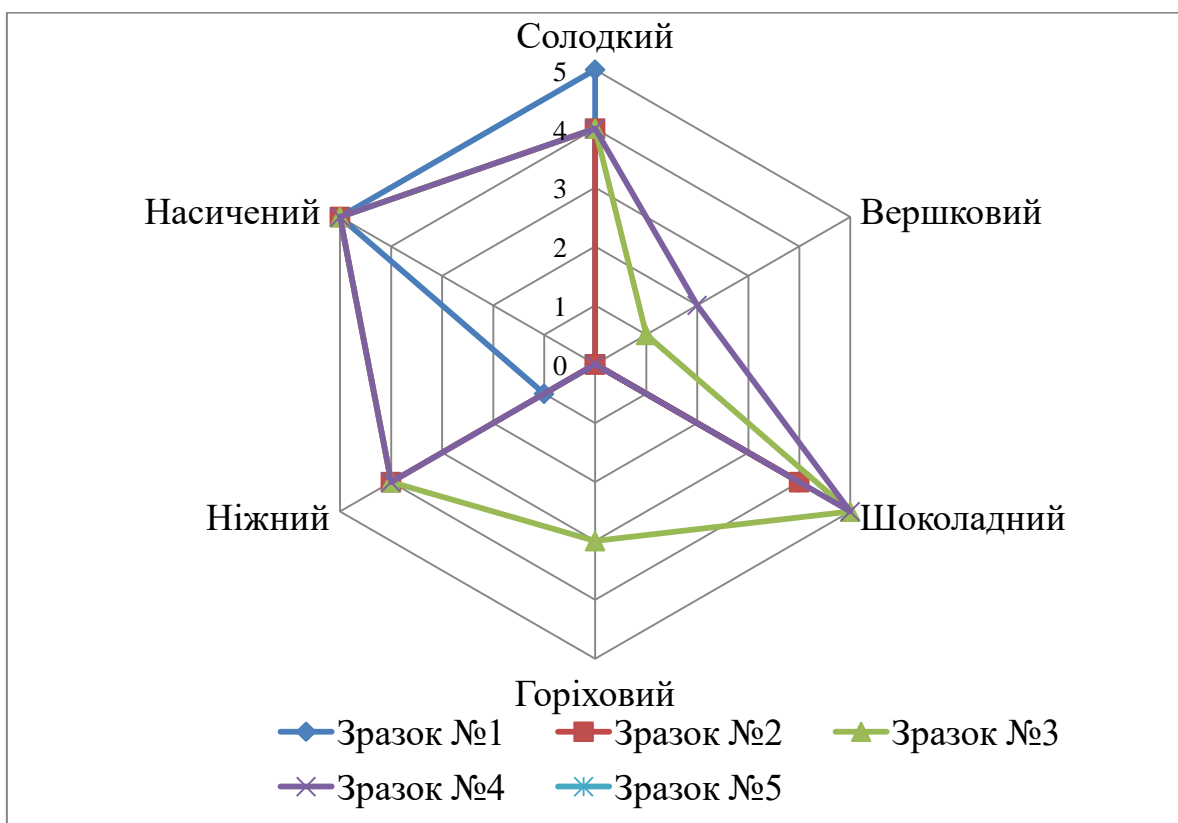

Рис.3.8 Профілограма для показника «Смак» для зразків 1, 2, 3,4,5.

Отже, як видно з рисунків зразок №1 має однорідну масу з незначною кількістю грудочок, що розсипаються при натисканні, наявний незначний осад і нерозчинені шматочки продукту. Наявна пінка у рідкому продукті.

Зразок має світло-коричневий колір, з кремовим відтінком. Запах досить насичений хімічний шоколадний, помірно приємний. Смак сильно насичений шоколадний та солодкий.

Зразок №2 характеризується як однорідна маса, що має грудочки, котрі розсипаються при механічній дії, трохи осаду на дні посуду і нерозчинених шматочків продукту. Наявна легка крупка. Загальна маса світло-коричнева, навіть темно-кремового кольору. Смак насичений шоколадний, проте ніжний та солодкий. Запах досить приємний шоколадний, з легкими хімічними нотками.

Зразок №3 - це однорідна маса, що майже немає грудочок, що розсипаються при механічній дії, без осаду і нерозчинених шматочків. Речовина світло-коричневого кольору з білими вкрапленнями, має кремовий відтінок. Смак шоколадно-горіховий, ледь вершковий. Він помірно ніжний та солодкий. Приємний шоколадно-горіховий запах

Зразок №4 – однорідна маса, з незначною кількістю грудочок, що розсипаються при механічній дії, наявний осад на дні посуду і нерозчинені шматочки. Загальний колір - темно-кремовий, з коричнюватим і кремовим відтінком. Смак насичений, солодкий, шоколадно-вершковий. Має приємний шоколадно-вершковий запах.

Зразок №5 це однорідна маса, що має досить малу кількість грудочок, що розсипаються при механічній дії, без осаду і нерозчинених шматочків. Речовина світло-коричневого кольору з кремовим відтінком. Смак шоколадний, ледь вершковий. Він помірно ніжний та солодкий. Приємний шоколадний запах. Сторонніх присмаків та ароматів не містить.

Всі зразки мають відмінну оцінку за органолептичними показниками. За баловою характеристикою найгірші результати демонструє зразок №1, найкращі- №3.

3.5 Визначення фізико-хімічних показників якості

Для обраних зразків сиру було проведено визначення фізико-хімічних показників згідно з ДСТУ4458:2005 за такими показниками як: масова частка

вологи та титровану кислотність; з ГОСТ 72395:2019- масова частка жиру та білку. Результати аналізу наведені у табл. 3.16 [21,22]

Таблиця 3.16 — Дослідження фізико-хімічних показників якості

Показник	Норма	Результат, зразок					Документ за яким проводилось визначення
		№1	№2	№3	№4	№5	
Масова частка жиру, %	Від 0 до 20	3,4	2,1	3,8	1	0,7	ГОСТ 5867
Масова частка білку, %	Від 50 до 80,0 вкл.	22	24	35	22	26	ГОСТ 23327
Масова частка вологи, %	Не більше 8%	2,41	4,6	1,9	2,8	8	ГОСТ 3626
Титрована кислотність, Т	Для осадженого хлористим кальцієм, та/або ін. реагентами: Не більше 95 Для білку осаджених закваскою : Не більше 200	86	72	175	77	169	ГОСТ 3624

Існує залежність між органолептичними та фізико-хімічними показниками. Так у зразка №1 спостерігається підвищений результат титрованої кислотності, в порівнянні з іншими зразками. Хоч і він знаходиться у допустимих рамках, але все ж має підвищений показник. Це впливає на смак та запах продукту, який у даного зразка є більш інтенсивний, хімічним, ніж у інших. В інших зразків ніяких відхилень зафіксовано не було. В цілому, результати усіх зразків знаходяться у рамках дозволеного .

За масовою часткою жиру зразки відповідають заявленим даним на маркуванні. Масова частка білку має результати , трохи вище тих, що зазначені на маркуванні (зразок №2, зразок №3). Це дозволено. Дослідивши зразки маємо, що всі вони відповідають вимогам НД, відхилень від норми виявлено не було.

Висновки до розділу 3

Аналіз асортименту білкових молочних продуктів проводився в 3 торгових мережах і показав досить високі результати, як за станом самого асортименту, так і за коефіцієнтами глибини та широти асортименту.

Оцінка пакування споживчої тари показала високі показники якості та відповідності стану пакування споживчої тари у всіх досліджуваних об'єктах. На жодному із зразків не було виявлено дефектів.

Оцінка маркування на наявність обов'язкової інформації, а також інформаційних знаків була виконана вірно і має задовільні результати. Розрахунок штрихового кодування був виконаний за необхідною методикою і довів відсутність фальсифікації обраних зразків.

Оцінка органолептичних показників демонструє, що усі зразки, в цілому, відповідають вимогам чинного законодавства. У зразка №1 було виявлено трохи нижчі результати, порівняно з іншими об'єктами дослідження.

Визначення фізико-хімічних показників якості проводились за затвердженими методиками. Результати оцінки демонструють високі показники, які знаходяться в рамках норми. Усі зразки мають гарні підсумки.

РОЗДІЛ 4

ЗДІЙСНЕННЯ МИТНИХ ФОРМАЛЬНОСТЕЙ ПРИ ІМПОРТІ ТОВАРІВ СПОРТИВНОГО ХАРЧУВАННЯ НА ПРИКЛАДІ БІЛКОВИХ МОЛОЧНИХ ПРОДУКТІВ

4.1 Порядок обліку осіб, які під час провадження своєї діяльності є учасниками відносин, що регулюються митним законодавством України

Відповідно до ст. 455 МКУ суб'єкти ЗЕД повинні бути внесені до Реєстру осіб, які здійснюють операції з товарами. Внесення в Реєстр здійснюється шляхом присвоєння облікового номеру об'єкту ЗЕД.

Облік осіб ведеться автоматизовано у централізованому реєстрі у складі ЄАІС, а також за результатами взаємодії з ЄДРПОУ.

Процедура обліку об'єктів ЗЕД відбувається у підрозділі митниці, яка уповноважена веденням такого обліку.

Взяття на облік осіб здійснюється одноразово, до або при першому здійсненні суб'єктом ЗЕД операцій з товарами шляхом особистого звернення особи посадової особи підприємства, що діє на підставі договору або належно оформленого доручення, до відповідного підрозділу митниці .

Для взяття на облік юридичної особи ТОВ «Омега» в особі директора подає «Заяву про взяття на облік осіб-резидентів, які під час провадження своєї діяльності є учасниками відносин, що регулюються законодавством України з питань митної справи» встановленої форми (Дод А).

Документ у електронній формі направляється засобами електронного зв'язку на визначену адресу Дніпровської митниці ДМСУ із накладенням кваліфікованого електронного підпису директора ТОВ «Омега».

Підрозділ митниці формує запит, згідно з даними із заяви, для отримання в електронній формі відомостей про особу з ЄДРПОУ, перевірка даних, здійснюються засобами програмного забезпечення ЄАІС автоматично.

Заява розглядається підрозділом Дніпровської митниці ДМСУ не пізніше наступного робочого дня після отримання відповіді на запит відомостей про особу.

8) цифра «7» - для виконавців (нерезидентів) проєктів (програм) міжнародної технічної допомоги, які не перебувають на обліку в контролюючих органах як платники податків;

9) цифра «8» - для інших осіб.

У полі елемента 3 структури облікового номера зазначається:

1) реєстраційний номер облікової картки платника податків - фізичної особи, крім осіб, які через свої релігійні переконання відмовились від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків;

2) код згідно з Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України для осіб, які включаються до такого реєстру (юридичні особи та відокремлені підрозділи юридичних осіб - резидентів та нерезидентів);

3) реєстраційний (обліковий) номер платника податків, який присвоюється контролюючим органом особам, визначеним п.2.4 Порядку обліку платників податків і зборів,

4) порядковий номер, що автоматично генерується засобами програмного забезпечення ЄАІС.

Оскільки, суб'єкт ЗЕД, ТОВ «Омега», є юридичною особою, то структура облікового номеру для ТОВ «Омега» має наступний вид (рис.4.2):

U	A	1	0 0 3 0 9 8 2 3 6 1								
1		2	3								

Рисунок 4.2 Структура облікового номеру для ТОВ «Омега»

Де, елемент 1 – код літерний код АЛЬФА-2 України.

елемента 2 - цифра «1» - вказується для юридичних осіб.

елемент 3 - код відповідно з Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України.

Таким чином, результатом обліку осіб, які під час провадження своєї діяльності є учасниками відносин, що регулюються законодавством України з питань митної справи є взяття на централізований облік, присвоєння ТОВ «Омега» облікового номеру, встановленого виду (UA10030982361) та видача «Повідомлення про взяття на облік особи-резидента» [50].

4.2 Визначення країни походження та застосування преференційних заходів

Преференційна торгівля передбачає надання однією державою іншій на взаємній основі або в односторонньому порядку пільг у торговельному режимі. Преференції надаються на підставі участі в митних та економічних союзах, міжнародних організаціях, у результаті дво- і багатосторонніх домовленостей та угод. Для цього визначається країна походження товару.

Країною походження товару вважається країна, в якій товар був повністю вироблений або підданий достатній переробці відповідно до критеріїв достатньої переробки, що встановлені МКУ. Якщо у виробництві було задіяно лише одну країну, то застосовується концепція «повністю виготовленого товару». Термін «критерій достатньої переробки» означає, що товар, у виробництві якого беруть участь дві або більше країн, вважається таким, що походить з країни, в якій він був підданий останній суттєвій переробці, достатній для надання товару характерних властивостей.

Під країною походження можуть розумітися група країн, митні союзи країн, регіон чи частина країни, якщо є необхідність їх виділення з метою визначення походження товару. Країна походження товару визначається з метою оподаткування товарів, що переміщуються через мкУ, застосування до них заходів нетарифного регулювання ЗЕД, заборон та/або обмежень щодо переміщення через мкУ, а також забезпечення обліку цих товарів у статистиці зовнішньої торгівлі.

Відповідно до ст. 38 МКУ, товарами, повністю виробленими у даній країні, вважаються:

- 1) корисні копалини, добуті з надр цієї країни, в її територіальних водах або на її морському дні;
- 2) продукція рослинного походження, вирощена/зібрана в цій країні;
- 3) живі тварини, що народилися та вирощені в цій країні;
- 4) продукція, одержана від живих тварин у цій країні;

5) продукція, одержана в результаті мисливського/рибальського промислу в цій країні;

6) продукція морського рибальського промислу та інша продукція морського промислу, одержана судном цієї країни або судном, що орендоване (зафрахтоване) цією країною;

7) продукція, одержана на борту переробного судна цієї країни виключно з продукції, зазначеної у пункті 6;

8) продукція, одержана з морського дна або з морських надр за межами територіальних вод цієї країни, за умови, що ця країна має виключне право на розробку цього морського дна або цих морських надр;

9) брухт та відходи, одержані в результаті виробничих або інших операцій з переробки в цій країні, а також вироби, що були у вжитку, зібрані в цій країні та придатні лише для переробки на сировину (утилізації);

10) електроенергія, вироблена в цій країні;

Документи, що підтверджують країну походження товару:

- Сертифікат про походження – документ, що свідчить про країну походження і виданий компетентним органом даної країни або країни вивезення;
- Декларація про походження товару - це письмова заява про країну походження товару, зроблена у зв'язку з вивезенням товару виробником, продавцем, експортером (постачальником) або іншою компетентною особою на комерційному рахунку чи будь-якому іншому документі, який стосується товару.

Додатковими відомостями про країну походження товару є відомості, що містяться в товарних накладних, пакувальних листах, відвантажувальних специфікаціях, сертифікатах (відповідності, якості, фітосанітарних, ветеринарних, тощо), митній декларації країни експорту, паспортах, технічній документації, висновках-експертизах відповідних органів, інших матеріалах, що можуть бути використані для підтвердження країни походження товару.

Постановою КМУ № 1765 від 20.12.2006 р. про «Порядок встановлення та застосування правила адвалерної частки та виконання виробничих і технологічних операцій» встановлено правила за якими визначається країна походження товару [60-62].

Відповідно до правил встановлення походження товар під кодом 2106108000 є продуктом тваринництва, побічним продуктом молочного виробництва. Концентрат сироваткового білку «100% Whey protein» ТМ «Ironmaxx» виготовлено з інгредієнтів, що були повністю виготовлені на території однієї країни – Німеччини, і відповідно до правил, товар вважається виготовлений у Німеччині.

Німеччина є складовою ЄС з котрим Україна уклала Міждержавну угода від 27.06.2014 «Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони». Відповідно до міждержавної угоди від 27.06.2014 досліджуваний товар має преференції при обов'язковій наявності сертифіката походження товару форми EUR-1 (додаток Д).

4.3. Правові засади нетарифного регулювання, як основний чинник безпеки та якості БМП, що переміщуються через митний кордон України

Тарифне регулювання поступово зменшує свою ефективність через зменшення ролі мита як засобу торговельної політики, тому все більш актуальним стає важливість застосування засобів нетарифного регулювання.

Відповідно до ст. 4 МКУ, заходи нетарифного регулювання ЗЕД - не пов'язані із застосуванням мита до товарів, що переміщуються через мкУ, встановлені відповідно до закону заборони та/або обмеження, спрямовані на захист внутрішнього ринку, громадського порядку та безпеки, суспільної моралі, на охорону здоров'я та життя людей і тварин, охорону навколишнього природного середовища, захист прав споживачів товарів, що ввозяться в Україну, а також на охорону національної культурної та історичної спадщини.

У наш час нетарифне регулювання застосовується з такими цілями: захист національної економіки; дотримання міжнародної безпеки; охорона життя та здоров'я людей; виконання міжнародних зобов'язань; підтримка стабільності міжнародної торговельної системи, тощо.

Усі нетарифні заходи, які використовуються в ролі бар'єрів, можна умовно поділити на дві групи: економічні (паратарифні, заходи стимулювання експорту) та адміністративні (кількісні обмеження (ліцензування і квотування, обмежувальна ділова практика)).

Паратарифні інструменти — це платежі і збори з товару, що перетинає митний кордон, за винятком митного податку. Ці збори є оплатою праці митників, компенсацією витрат митниці у процесі митної очистки імпорту. Внутрішні податки та збори є прихованими методами торговельної політики, спрямованими на підвищення внутрішньої ціни імпортованих товарів та, як наслідок, скорочення його конкурентоспроможності на внутрішньому ринку.

До заходів стимулювання експорту відносять демпінг та субсидії. Демпінг, як правило, є міжнародною ціновою дискримінацією, коли ціна продукту, що продається в країні-імпортері, менша, ніж ціна цього продукту на ринку країни-експортера [52-53]. Субсидія є формою фінансової допомоги чи підтримки, яка поширюється на економічний сектор, як правило, з метою сприяння економічній та соціальній політиці. Субсидія застосовується з метою збалансування регіональних та місцевих бюджетів, зміцнення їх доходної бази. Завдяки нетарифним заходам уряд захищає свій внутрішній ринок від напливу іноземних товарів, реалізує свої політичні, фінансові інтереси, протистоїть конкуренції.

Найбільш поширеними інструментами прямого регулювання є ліцензії та квоти. В Україні встановлені такі види ліцензій (рис.4.3):

Рисунок 4.3. Види ліцензій, що використовуються у ЗЕД

Ліцензування імпорту (експорту) товарів здійснюється у формі автоматичного або неавтоматичного ліцензування (табл.4.1). Існує ряд причин для здійснення ліцензування імпорту (експорту) товарів в Україну. Ст. 16 Закону України № 959-12 «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 регламентує ці причини (табл.4.2).

Таблиця 4.1 – Характеристика форм ліцензування

Автоматичне ліцензування	Неавтоматичне ліцензування
1	2
Визначається як комплекс адміністративних дій органу виконавчої влади з питань економічної політики з надання суб'єкту ЗЕД дозволу на здійснення протягом визначеного періоду імпорту (експорту) товарів, щодо яких не встановлюються квоти	Визначається як комплекс адміністративних дій органу виконавчої влади з питань економічної політики з надання суб'єкту зовнішньоекономічної діяльності дозволу на здійснення протягом визначеного періоду імпорту (експорту) товарів, щодо яких встановлюються певні квоти)

1	2
Як адміністративна процедура з оформлення та видачі ліцензії не справляє обмежувального впливу на товари, імпорт (експорт) яких підлягає ліцензуванню	Як адміністративна процедура з оформлення та видачі ліцензії використовується в разі встановлення квот
Має бути скасовано в разі припинення обставин, що були підставою для його запро	

Таблиця 4.2 Причини запровадження ліцензування товарів

Ліцензування експорту товарів запроваджується в Україні в разі:	Ліцензування імпорту товарів запроваджується в Україні в разі:
1	2
Значного порушення рівноваги щодо певних товарів на внутрішньому ринку, що мають вагомe значення для життєдіяльності в Україні, особливо с/г продукції, продуктів рибальства, продукції харчової промисловості та промислових товарів широкого вжитку першої необхідності.	Різкого погіршення стану платіжного балансу та зовнішніх платежів (якщо інші заходи є неефективними);
	Різкого скорочення або мінімального розміру золотовалютних резервів
Експорту золота та срібла, крім банківських металів	Імпорту золота та срібла, крім банківських металів
Необхідності забезпечення захисту життя, здоров'я людини, тварин або рослин, навколишнього природного середовища, громадської моралі, національного багатства художнього, історичного чи археологічного значення або захисту прав інтелектуальної власності, а також відповідно до вимог державної безпеки	
Необхідності застосування заходів щодо захисту вітчизняного товаровиробника в разі обмеження експорту вітчизняних матеріалів, необхідних для забезпечення достатньою кількістю таких матеріалів вітчизняної переробної промисловості протягом періодів, коли внутрішня ціна на такі матеріали тримається на рівні, нижчому за світову ціну, за умови впровадження КМУ плану стабілізації та за умови, що такі обмеження не повинні призводити до зростання експорту товарів такої галузі вітчизняної промисловості	Необхідності застосування заходів щодо захисту вітчизняного товаровиробника у випадках зростання імпорту в Україну, що завдає значної шкоди або загрожує завданням значної шкоди національному товаровиробнику подібного або безпосередньо конкуруючого товару. Є тимчасового характеру, застосовується на строк, який дає змогу не допустити завдання значної шкоди або компенсувати завдану шкоду національному товаровиробнику і дає можливість відновити його прибутковість
Необхідності забезпечення захисту патентів, авторських прав	
Необхідності забезпечення виконання міжнародних договорів України	

Наступною формою кількісних обмежень є квота або контингент. Квота - це обмеження вартості або кількості, що застосовується до імпорту та експорту певних товарів протягом певного періоду часу. Законом України № 959-12 «Про зовнішньоекономічну діяльність» запроваджені квоти (рис 4.4).

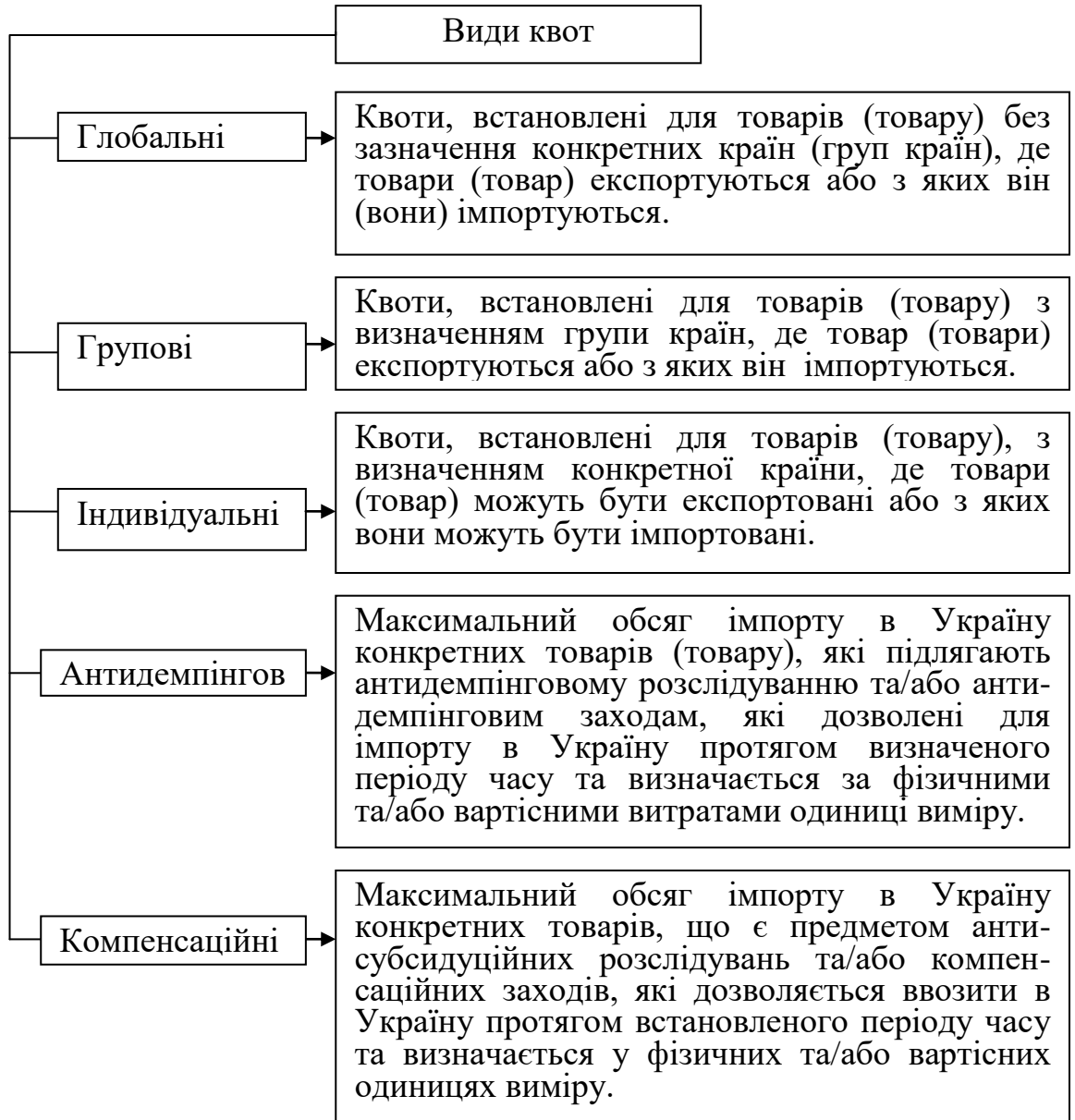

Рисунок 4.4 Види імпортних (експортних) квот

Щодо України, то її інтеграція до внутрішнього ринку ЄС можлива за умов адаптації національної регуляторної системи до європейської, оскільки основними бар'єрами у торгівлі є технічні бар'єри, санітарні та фіто-санітарні, антидемпінгові заходи та кількісні обмеження.

Державною здійснюється «попередній документальний контроль» (ПДК) – форма здійснення заходів офіційного контролю, яка полягає у проведенні в пунктах пропуску (контролю) через державний кордон України посадовими особами митних органів перевірки відповідних документів і відомостей, в разі потреби, за результатами застосування АСУР- візуального інспектування товарів, які ввозяться на митну територію України.

Товари, що ввозяться на митну територію України, можуть підлягати заходам офіційного контролю. Вичерпний перелік товарів, які в разі ввезення на митну територію України (у т. ч. з метою транзиту) підлягають заходам офіційного контролю, а також перелік документів і відомостей, що підлягають перевірці під час ПДК, затверджено Постановою КМУ від 24.10.2018 №960 «Деякі питання проведення заходів офіційного контролю товарів, що ввозяться на митну територію України (у т. ч. з метою транзиту)» (табл.4.3)[53-56]. Заходи офіційного контролю проводяться:

1) у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон України -в обсязі, необхідному для надання дозволу на пропуск товарів через мкУ для їх переміщення до пунктів призначення на території України чи до пункту вивезення (пропуску) за межі митної території України або випуску їх у заявлений митний режим відповідно до мети їх ввезення у пункті пропуску (контролю) через держ.кордон України;

2) у пунктах призначення на території України - в обсязі, необхідному для надання дозволу на випуск товарів у заявлений митний режим відповідно до мети їх ввезення в Україну.

Заходи офіційного контролю у пунктах пропуску (контролю) через державний кордон України проводяться митними органами шляхом ПДК.

Таблиця 4.3 – Перелік документів, що підлягають перевірці під час ПДК

Вид контролю	Документи, що підлягають перевірці під час ПДК
1	2
Ветеринарно-санітарний контроль	Міжнародний ветеринарний сертифікат в оригіналі, що видається країною-експортером.
	Наявність товарів у переліку кормових добавок, преміксів, готових кормів і ветеринарних препаратів.

Продовження таблиці 4.3

1	2
Фіто-санітарний контроль	Фітосанітарний сертифікат в оригіналі, який видається державним органом з карантину і захисту рослин країни-експортера, що засвідчує фітосанітарний стан товару (на товари, крім дерев'яного пакувального матеріалу як супровідного матеріалу для товарів, насіння і садивного матеріалу)
	Фітосанітарний сертифікат в оригіналі, який видається державним органом з карантину і захисту рослин країни-експортера, що засвідчує фітосанітарний стан товару, та сертифікат країни-експортера, що засвідчує якість насіння та/або садивного матеріалу, або сертифікат ОЕСР і сертифікат ISTA для насіння і садивного матеріалу за умови належності його до сорту, занесеного до реєстру сортів рослин України та/або переліку сортів рослин ОЕСР, тих с/г рослин, до схем сортової сертифікації приєдналася Україна.
Контроль за дотриманням законодавства про ХП, корми, побічні продукти тваринниц.	Міжнародний сертифікат в оригіналі (для товарів, зазначених у Переліку продуктів, які підлягають державному контролю на призначених прикордонних інспекційних постах)
	Транспортні (перевізні) документи

Товари, що ввозяться на митну територію України (у т. ч. з метою транзиту), підлягають фітосанітарному контролю відповідно до Закону України «Про карантин рослин» та «Про насіння і садивний матеріал».

Ветеринарно-санітарний контроль здійснюється до живих тварин, живої риби, запліднених яєць птахів для інкубації, провітамінів та вітамінів, гормональних препаратів, антибіотиків, лікарських засобів що використовуються в ветеринарній медицині та тваринництві, тварин живих у складі атракціонів, пересувних: цирків, звіринців, театрів.

Контроль здійснюється відповідно до Закону України «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, ветеринарну медицину та благополуччя тварин».

Відповідно до постанови КМУ №960 від 24.10.2018 товар ТМ «IronMaxx» відноситься до тих, що підпадають під заходи офіційного контролю, а саме Державний контроль.

Відповідно до Постанови КМУ від 29.12.2021р. №1424 «Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню та квот на 2022 рік», ліцензуванню товар не підлягає (табл.4.4)[57-58].

Таблиця 4.4 Результати аналізу наявності основних елементів нетарифного регулювання щодо білкових молочних концентратів

Назва	Результат оцінки	Чинне законодавство
Заходи офіційного контролю	Державний контроль за дотриманням законодавства про ХП, корми, побічні продукти тваринного походження, ветеринарну медицину та благополуччя тварин	Постанова КМУ від 24.10.2018 №960 «Деякі питання проведення заходів офіційного контролю товарів, що ввозяться на митну територію України (у т. ч. і з метою транзиту)»
Ліцензування	Не підлягає	Постанова КМУ від 29.12.2021р. №1424 «Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню та квот на 2022 рік»
Квотування	Не підлягає	

4.4 Трансформація системи тарифного регулювання та порядок визначення митних платежів при переміщенні БМП через митний кордон України

4.4.1 Місце митної вартості в структурі оподаткування та порядок її визначення при переміщенні БМП через митний кордон України

Відповідно до ст.8 Угоди про застосування статті VII ГАТТ митна вартість імпортованих товарів є контрактною вартістю, тобто ціною, фактично сплаченою або що підлягає сплаті за товари, якщо вони продаються на експорт до країни імпорту.

Митна вартість товару використовується для:

- Нарахування митних платежів;
- Застосування інших заходів державного регулювання ЗЕД України;
- Ведення митної статистики;
- Розрахунку податкового зобов'язання, визначеного за результатами документальної перевірки.

Визначення митної вартості здійснюється по одному з шести методів, зазначених в ст. 57МКУ. Існує 6 методів визначення митної вартості товарів. Основним методом для визначення митної вартості є перший метод (за ціною

договору (контракту) щодо товарів, які імпортуються (вартість операції)). Кожен наступний може використовуватись лише за умови, що неможливо використовувати попередній метод визначення митної вартості.

Цей метод визначення митної вартості, застосовується у разі, якщо:

- 1) немає жодних обмежень щодо прав покупця (імпортера) на використання оцінюваних товарів;
- 2) щодо продажу оцінюваних товарів або їх ціни відсутні будь-які умови або застереження, які унеможливають визначення вартості цих товарів;
- 3) жодна частина виручки від будь-якого подальшого перепродажу, розпорядження або використання товарів покупцем не надійде прямо чи опосередковано продавцеві;
- 4) покупець і продавець не пов'язані між собою особи або хоч і пов'язані між собою особи, однак ці відносини не вплинули на ціну товарів.

При визначенні митної вартості до ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за оцінювані товари, додаються такі витрати (складові митної вартості), якщо вони не включалися до ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті:

1) витрати, понесені покупцем:

а) комісійні та брокерська винагорода, за винятком комісійних за закупівлю, що є платою покупця своєму агентові за надання послуг, пов'язаних із представництвом його інтересів за кордоном для закупівлі оцінюваних товарів;

б) вартість ящиків тари (контейнерів), в яку упаковано товар, або іншої упаковки, що для митних цілей вважаються єдиним цілим з відповідними товарами;

в) вартість упаковки або вартість пакувальних матеріалів та робіт, пов'язаних із пакуванням;

г) витрати на транспортування оцінюваних товарів до аеропорту, порту або іншого місця ввезення на митну територію України;

д) витрати на страхування цих товарів.

Відповідно, до заключеного контракту ЗЕД № 23/22 від 10.01.2022р. (дод. Г) між суб'єктом ЗЕД, резидентом України ТОВ «Омега», що зареєстрований за адресою: 49041, Дніпропетровська обл. Дніпро, вул. Панікахи, 15 та іноземним суб'єктом господарювання «IronMaxx® Nutrition GmbH & Co KG» що розташований за адресою Wegelinstraße 13, 50354, Hürth, Німеччина, предметом контракту є партія концентрату сироваткового білку «100% Whey Protein» ТМ IronMaxx.

Партія складається з 50 картонних коробок по 20 пачок, в загальній кількості – 1000 пачок, масою брутто кожної одиниці продукції – 530 г, маса нетто – 500 г, вага однієї упаковки - 30 г. Вага кожного ящика – 11 кг, вага порожнього ящика – 0,4 кг, вага всієї партії – 550 кг. Ціна, однієї упаковки концентрату сироваткового білку «100% Whey Protein» ТМ IronMaxx, заявлена на експорт складає – 15 EUR, вартість пакування складає 0,34 EUR/коробка.

Умови постачання – СІР (Інкотермс -2020). Вартість страхування 10% від вартості партії, ціна перевезення – 1,5 EUR/км, становить 3550 EUR, вартість завантажувальних робіт – 50 EUR.

Митне оформлення товару буде здійснено у зоні діяльності Дніпровської митниці ДМСУ, у підрозділі контролю за переміщенням товарів (UA 110010), що розташований за адресою: 49038, Дніпропетровська обл., м. Дніпро, вул. Княгині Ольги, 22.

Поставка товару здійсниться вантажним автомобілем Volkswagen Crafter L4, реєстраційний номер – К EX 785, перевізник «NTU & Trans Network GmbH».

Нижче наведено розрахунок митної вартості. Митна вартість встановлена міжнародною угодою як ціна, яка фактично сплачена або підлягає сплаті на момент перетину митного кордону. Митна вартість визначається за формулою (5):

$$MB = Bk, \quad (5)$$

де MB – митна вартість; Bk – вартість контракту.

Звідси випливає, що вартість контракту (на умовах СІР (Інкотермс - 2020)) буде дорівнювати:

$$Вк = Вт + Взав + Впак. + Вперев + Встрах, \quad (6)$$

де, $Вт$ – вартість товару згідно з преїскурантом експортера;

$Взав.$ – вартість завантажувальних робіт;

$Впак.$ – вартість пакування у картонні коробки.

$Вперев$ – витрати на перевезення згідно з тарифами транспортної компанії;

$Встрах.$ – витрати на страхування.

При цьому, дані розраховуються за наступними формулами:

$$Вт = \text{кількість одиниць} \times \text{ціна одиниці} \quad (7)$$

$$Впак. = \text{кількість коробок} \times \text{ціна однієї коробки} \quad (8)$$

$$Вперев. = \text{ціна за 1 км} \times \text{відстань} \quad (9)$$

$$Встрах. = \text{ціна партії товару} \times 10\% \text{ страхування} \quad (10)$$

Спочатку, визначимо ціну партії за преїскурантом. Вартість однієї упаковки білкового концентрату становить 15 EUR. Розмір партії становить 1000 шт. Таким чином, маємо :

$$Вт = 1000 \times 15 = 15\,000 \text{ (EUR)} \quad (7)$$

Вартість завантажувальних робіт складає 50 EUR.

Вартість пакування товару становить 0,34 EUR за коробку. Кількість коробок – 50 шт.

$$Впак. = 0,34 \times 50 = 17 \text{ (EUR)} \quad (8)$$

Вартість перевезення складає 1,5 EUR/км. Відстань між точкою відправлення м. Хюрст, Німеччина (вул. Вегелін 13) і точкою отримання м. Дніпро, Україна (вул. Княгині Ольги, 22) становить 2365 км. Розрахуємо вартість перевезення:

$$Вперев. = 1,5 \times 2365 = 3550 \text{ (EUR)} \quad (9)$$

Страхування становить 10% від ціни товару, тому отримаємо наступне:

$$\text{Встрах.} = 15000 \times 10\% = 1500 \text{ (EUR)} \quad (10)$$

Таким чином, проведемо розрахунок вартості контракту № 23/22 22 від 10.01.2020 року.

$$V_k = 15000 + 50 + 17 + 3550 + 1500 = 20117 \text{ (EUR)} \quad (6)$$

Так як, вартість контракту дорівнює митній вартості відповідно до формули (1), то отримуємо наступне:

$$MВ = 15000 + 50 + 17 + 3550 + 1500 = 20117 \text{ (EUR)} \quad (5)$$

Таким чином, митна вартість товару становить 20 117 EUR або 704 095 грн за курсом НБУ (курс НБУ = 35 грн) на момент заключення контракту.

4.4.2 Роль митних платежів в системі економічних відносин і порядок їх нарахування при переміщенні БМП в режимі імпорт

Для здійснення нарахування митних платежів в першу чергу треба визначити код УКТЗЕД товару. Так як об'єктом переміщення через мкУ є концентрат сироваткового білку «100% Whey protein» ТМ «Ironmaxx», згідно з правилом інтерпретації 2b, звертаємо увагу на сировину, з якого товар був зроблений. Даний товар відноситься до готових продуктів, тому звернемо увагу на Розділ IV «Готові харчові продукти; алкогольні та безалкогольні напої і оцет; тютюн та його замінники», який включає в собі групи з 16 по 24. Харчові протеїни відносяться до Групи 21 «Різні харчові продукти», тож код групи 21.

Найбільш близьким до зазначеного є позиція 2106 «Харчові продукти, в іншому місці не зазначені». Відповідно код на рівні 4 знаків – 2106. Для визначення підпозиції, було звернено увагу на склад товару. Так як продукт є білковим концентратом, даній характеристикі відповідає підпозиція 210610 «Білкові концентрати та текстуровані білкові речовини». Інша інформація, щодо складових інгредієнтів продукту зазначає високий вміст молочних жирів та сукралозу і стевіол глікозид як підсолоджувачі. Відповідно до цієї інформації кодом категорії є 21061080 «Інші». Код підкатегорії не

визначається, присвоюємо 00. Визначення коду УКТ ЗЕД для товару представлено в таблиці 4.5 [51].

Таблиця 4.5 - Визначення коду УКТЗЕД для концентрату сироваткового білку «100% Whey protein» ТМ «Ironmaxx»

№	Рівень деталізації	Отримані результати	Структура коду УКТЗЕД
	Розділ	Розділ IV «Готові харчові продукти; алкогольні та безалкогольні напої і оцет; тютюн та йогозамінники»	
1	Група	Група 21 «Різні харчові продукти»	21
2	Позиція	Позиція 2106 «Харчові продукти, в іншому місці не зазначені»	2106
3	Підпозиція	Підпозиція 2106 10 «Білкові концентрати та текстуровані білкові речовини»	2106 10
4	Категорія	Категорія 2106 10 80 «Інші»	2106 10 80
5	Підкатегорія	–	2106 1080 00

Таким чином, концентрат сироваткового білку «100% Whey protein» ТМ «Ironmaxx» згідно з УКТЗЕД має код 2106108000.

Відповідно до Закону №674-9 від 04.06.2020 «Про митний тариф України» при імпорті товару 2106108000 в залежності від країни-експортера застосовуються ставки наведені у таблиці 4.6[60].

Таблиця 4.6 - Застосування ставок мита до товару – 2106108000 «Харчові продукти, в іншому місці не зазначені: білкові концентрати та текстуровані білкові речовини: інші»

Назва ставки	Розмір ставки	Країна – виробник	Основа застосування
1	2	3	4
Повна ставка	4%	з якими відсутні двосторонні угоди	Закон України ВР № 674-9 від 04.06.2020 «Про Митний тариф України»
Пільгова ставка	4%	члени СОТ	Закон України ВР № 674-9 від 04.06.2020 «Про Митний тариф України»
Зменшення ставок для країн ЄС	0%	країни ЄС	Міждержавна угода від 27.06.2014 «Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» Лист ДМСУ від 22.12.2021 № 15-03/1677 «Про графіки зниження ввізних та вивізних (експортних) мит»

Продовження таблиці 4.6

Зменшення ставок для країн ЄАВТ	0%	країни ЄАВТ (Ісландія, Королівство Норвегія, Князівство Ліхтенштейн, Швейцарська Конфедерація)	Міждержавна угода від 24.06.2010 «Угода про вільну торгівлю між Україною та державами ЄАВТ»
Зменшення ставок для Канади	0%	Канада	Міждержавна угода від 11.07.2016 «Угода про вільну торгівлю між Україною та Канадою». Лист ДМСУ № 15-03/1677 від 22.12.2021 «Про графіки зниження ввізних та вивізних (експортних) мит»
Зменшення ставок для Ізраїлю	0%	Ізраїль	Міждержавна угода від 21.01.2019 «Угода про вільну торгівлю між Кабінетом Міністрів України та Урядом Держави Ізраїль» Лист ДМСУ № 15-03/1677 від 22.12.2021 «Про графіки зниження ввізних та вивізних (експортних) мит»
Зменшення ставок для Британії	0%	Британія	Міждержавна угода від 08.10.2020 «Угода про політичне співробітництво, вільну торгівлю і стратегічне партнерство між Україною та Сполученим Королівством Великої Британії і Північної Ірландії» Лист ДМСУ № 15-03/1677 від 22.12.2021 «Про графіки зниження ввізних та вивізних (експортних) мит»
Вільна торгівля:	Ставка мита	Умови застосування безмитної торгівлі	
Країни СНД	0%	Міждержавна угода	Правила: 1. Підтвердження походження товарів шляхом подання сертифікату СТ-1; 2. Дотримання правил «Безпосередньої закупівлі»; 3. Дотримання правил «прямого відвантаження»;
Республіка Грузія	0%	Міждержавна угода від 09.01.1995	Правила: 1. Підтвердження походження товарів шляхом подання сертифікату СТ-1; 2. Дотримання правил «Безпосередньої закупівлі»; 3. Дотримання правил «прямого відвантаження»;
Республіка Македонія	0%	Міждержавна угода від 18 січня 2001 року «Угода про вільну торгівлю між Україною та Республікою Македонія»	Процедура ліцензування в межах митної квоти

Таким чином, з таблиці видно що до досліджуваного товару повна та пільгова ставка мита становить 4%. До ряду країн на підставі діючого законодавства діє зменшена ставка ввізного мита у розмірі 0%.

Нарахування митних платежів здійснюється декларантом самостійно, крім випадків, коли обов'язок щодо нарахування митних платежів відповідно до чинного законодавства покладається на митні органи.

Нарахування сум митних платежів здійснюється у валюті України. Для цілей нарахування митних платежів застосовуються ставки, що діють на день подання митному органу ЕМД на товари.

У разі якщо для цілей обчислення митних платежів, у т.ч. визначення митної вартості товарів, необхідно зробити перерахування іноземної валюти, застосовуються курси валют, що є актуальними на момент подачі ЕМД.

До товару застосовується адвалерна ставка мита. Базою для нарахування мита за адвалорною ставкою є митна вартість товару. Мито нараховується шляхом множення митної вартості товару на адвалерну ставку мита. Податок на додану вартість нараховується шляхом множення ставки ПДВ на суму митної вартості та мита.

Нижче приведено розрахунок митних платежів при імпорті залежно від країни-походження товару (табл.4.7)[49-50].

Таблиця 4.7 — Результати розрахунків митних податків при імпорті залежно від країни-походження білкових концентратів

База оподаткування, грн.	Ставка мита, %	Ставка ПДВ, %	Розмір оподаткування, грн.	Країна походження товару
1	2	3	4	5
704 095,00	4	20	168 982,8	Не визначена, або відсутні двосторонні (багатосторонні) угоди
704 095,00	4	20	168 982,8	Країни члени СОТ
704 095,00	0	20	140 819,0	Країни ЄАВТ
704 095,00	0	20	140 819,0	Країни ЄС
704 095,00	0	20	140 819,0	Канада
704 095,00	0	20	140 819,0	Країни СНД, Грузія та Македонія.

Відповідно, при базі оподаткування в розмірі 704 095 грн, тобто 20117 EUR (при курсу НБУ 35грн), розмір оподаткування для товару країну походження, якого не визначено або з якою не заключені багатосторонні угоди становить 168 982,8 грн (4 828,08 EUR). Сума оподаткування до товару з країни-члену СОТ буде становити 168 982,8 грн (4 828,08 EUR).

Інша ставка митних платежів нараховується до білкових концентратів з країн ЄАВТ,ЄС. При ставці мита 0% і ставці ПДВ 20% розмір оподаткування становить 140 819 грн , або 4 023, 4 EUR. Для товару країною походження якої є Канада, країн СНД, Грузії та Македонії розмір платежів відповідає сумі 140 819 грн або 4 023, 4 EUR.

Таким чином, при імпорті концентрату сироваткового білку з походженням у такій країні як Німеччина (країна-член ЄС), до державного бюджету України буде нараховано сума у розмірі 140 819 грн.

4.5 Технологічна схема митного контролю та митного оформлення БМП

ТЕХНОЛОГІЧНА СХЕМА МИТНОГО КОНТРОЛЮ ТА МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ БІЛКОВИХ МОЛОЧНИХ ПРОДУКТІВ У РЕЖИМІ ІМПОРТ

У зв'язку з імпортом БМП на митну територію України перетин митного кордону буде здійснюватись у зоні діяльності Львівської митниці, у пункті пропуску «Краківець – Корчова», митний пост «Яворів», відділ митного оформлення №2 (UA 209030) (Дод.В).

Відповідно до Постанови КМУ №960 від 24.10.2018 р. про «Деякі питання проведення заходів офіційного контролю товарів, що ввозяться на митну територію України (у т. ч. і з метою транзиту)» до білкових концентратів з кодом УКТЗЕД 2106108000 застосовуються заходи офіційного контролю у формі державного контролю за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, ветеринарну медицину та благополуччя тварин.

Для здійснення контролю за переміщенням партії білкового концентрату, що ввозиться на митну територію України, у якості документа контролю за переміщенням товару буде використана електронна попередня митна декларація (далі - ЕПД).

Взаємодія між декларантом (директором ТОВ «Омега») та митними органами здійснюється за допомогою веб-порталу «Єдине вікно для міжнародної торгівлі». Документи, що потрібні для здійснення митних формальностей вносяться до веб-порталу «Єдине вікно для міжнародної торгівлі» декларантом.

Директор, який подає до оформлення ЕПД, завчасно проінформує перевізника про номер і дату оформленої ЕПД, які проставляються перевізником у ТСД на переміщуваний товар.

ТЗКП з товаром прибуває до пункту пропуску «Краківець – Корчова», митний пост «Яворів», де подає уповноваженій особі митного органу необхідні документи для ввозу товару у режимі «імпорт»: ЕПД, ТСД.

Посадова особа Львівської митниці здійснює перевірку шляхом запиту до ЄАІС за номером ЕПД та встановлення відповідності інформації, що міститься у поданих ТСД, відомостям, заявленим в ЕПД.

Після перевірки наявності ЕПД в ЄАІС посадова особа в пункті пропуску «Краківець – Корчова» заносить до ЄАІС відомості про:

- ТЗКП (Volkswagen Crafter L4, реєстраційний номер – К ЕХ 785);
- перевізника («NTU & Trans Network GmbH», Хюрст, Німеччина) та відомості про особу, що приймає задекларовані товари до перевезення (прізвище та ініціали, серія та номер паспорта, громадянство);
- переміщуваний товар (партія БМП масою 570 кг);
- реквізити ТСД та рахунку-фактури (інвойсу);
- номер штампа «Під митним контролем» посадової особи пункту пропуску, що здійснила митний контроль.

Посадова особа Львівської митниці вносить до ЄАІС інформацію про пропуск (дату та час перетину кордону). Документ в автоматичному режимі ставиться на контроль з моменту його надходження в систему.

Завершення митних формальностей в митному пості «Яворів» здійснюється шляхом проставлення відбитка штампа «Під митним контролем» на трьох примірниках поданих ТСД (одна копія документів залишається у митному пості «Яворів», інші - віддаються перевізнику).

Митне оформлення повинно завершитись у строк, що не перевищує чотирьох робочих годин з моменту подання.

Веб-портал «Єдине вікно» протягом однієї години після пропуску товару через митний кордон України для подальшого переміщення до Підрозділу контролю за переміщенням товарів Дніпровської митниці автоматично формує та надсилає декларанту електронне повідомлення, в якому зазначаються:

- оригінальний номер електронної справи;
- реквізити ЕПД;
- дата і час випуску товару з пункту пропуску «Краківець –Корчова» Львівської митниці;

Товар поміщується у режим «внутрішній транзит» та їде до Підрозділу контролю за переміщенням товарів Дніпровської митниці (UA 110010), куди повинен прибути у строк, що не перевищує десять діб.

При надходженні до Підрозділу контролю партії білкового концентрату перевізник подає до Дніпровської митниці наступні документи:

- ЕПД;
- ТСД на товар, ТЗКП з відмітками Львівської митниці.

Перевіривши товар та ТЗКП уповноважена особа Дніпровської митниці невідкладно вносить до ЄАІС відмітку про дату та час прибуття товарів, заявлених у ЕПД, тим самим даючи підставу для зняття з контролю за переміщенням у Львівській митниці.

Інформація про завершення митного оформлення товару, заявленого за ЕПД у митний режим «внутрішній транзит», невідкладно передається посадовою особою Дніпровської митниці, яка проводить оформлення, до ЄАІС.

Для подальшого оформлення партії білкового концентрату в режимі «імпорт» директор ТОВ «Омега» за допомогою Веб-порталу «Єдине вікно» до Підрозділу контролю за переміщенням товарів Дніпровської митниці подає наступні документи:

- Електронна попередня митна декларація;
- Електронна митна декларація (дод. Г) ;
- Контракт ЗЕД (дод. Д) ;
- Рахунок-фактуру (Інвойс) (дод.Е) ;
- Транспортна накладна CMR (дод. Є) ;
- Декларацію митної вартості (дод. Ж) ;
- Сертифікат походження EUR.1 (дод. З);
- Міжнародний сертифікат здоров'я;
- Повідомлення про взяття на облік особи-резидента. (дод.Б)

Уповноважена особа Підрозділу контролю приступає до оформлення ЕМД і виконує наступні формальності:

1. Перевіряє дотримання строків подання ЕМД;
2. Перевіряє наявність відміток про завершення переміщення товару;
3. Здійснює контроль співставлення даних, які містяться в ЕМД, та інших документів, поданих для митного оформлення.
4. Здійснює контроль із застосуванням СУР, в тому числі оцінку ризику ЕМД шляхом аналізу ЕМД та електронної декларації митної вартості за допомогою АСУР.
5. Перевіряє правильності класифікації товару.
6. Перевіряє правильності визначення країни походження товару.
7. Здійснює перевірку правильності визначення митної вартості товару

Оформлена ЕМД, засвідчується КЕП посадової особи Підрозділу контролю, яка завершила митне оформлення, та направляється Декларанту.

Під час виконання митних формальностей Декларанту за допомогою АСМО надсилається інформація про:

- отримання Підрозділом контролю ЕМД;
- посадову особу Дніпровської митниці, яка призначена для виконання митних формальностей за ЕМД;
- занесення ЕМД до ЄАІС;
- реєстраційний номер, присвоєний ЕМД;
- прийняття Дніпровською митницею ЕМД для оформлення;
- стан обробки МД;
- завершення митного оформлення товару;

паралельно з роботою уповноваженої особи Підрозділу здійснюється державний контроль державним ветеринарним інспектором, який виконує перевірки вантажу: документальну, перевірку відповідності вантажу наявності печаток, офіційних позначок та позначки придатності, які вказують країну та потужність походження товару, їх відповідності печаткам та позначкам, що містяться на міжнародному сертифікаті.

Документальна перевірка вантажу проводиться так:

- 1) для вантажу державний ветеринарний інспектор встановлює режим поводження, відповідно до якого відбуватиметься контроль;
- 2) кожен міжнародний сертифікат перевіряється з метою підтвердження, що такий сертифікат є оригіналом; виданий компетентним органом країни, яка внесена до реєстру країн та потужностей, з яких дозволяється ввезення (пересилання) продуктів на митну територію; має зовнішній вигляд та зміст, що відповідають формі, яка затверджена (узгоджена) для відповідного виду продукту; правильно заповнений;
- 3) перевіряється, чи правильно заповнена відповідна частина загального ветеринарного документа на ввезення і чи зазначена у ній

інформація відповідає інформації, зазначеній в інших документах, що супроводжують вантаж.

Після завершення перевірки вантажу державний ветеринарний інспектор:

1) заповнює відповідну частину загального ветеринарного документа на ввезення, підписує його та засвідчує печаткою;

2) підписує та засвідчує печаткою копію цього документа та повертає його оригінал декларанту;

3) надає уповноваженій особі Підрозділу інформацію, необхідну для здійснення митних формальностей.

Під час завершення митного оформлення посадова особа перевіряє відомості про виконання митних формальностей сформованих за результатами оцінки ризику за ЕМД із застосуванням АСУР, перевіряє правильність нарахування митних платежів та справляє митні платежі за ЕМД.

Завершення митного оформлення відбувається шляхом:

—Внесення за допомогою АСМО до ЕМД відмітки про завершення митного оформлення та номера особистої номерної печатки посадової особи Підрозділу контролю, яка завершила митне оформлення;

—Передавання ЕМД та електронної декларації митної вартості до ЄАІС.

4.6 Протекціонізм и лібералізм при здійсненні ЗЕД

За економічною природою, цілями і впливом на структуру, обсяги та динаміку ЗЕД, залежно від ступеня втручання держави у процес міжнародної торгівлі, розрізняють:

– політику протекціонізму – державна політика захисту внутрішнього ринку від іноземних конкурентів. Вона проводиться за допомогою тарифних і нетарифних інструментів торгової політики;

– політику вільної торгівлі (лібералізм, фрітрідерство) – політика мінімального державного втручання в зовнішню торгівлю та свободу

конкуренції. Вона побудована на законах вільних ринкових сил – попиту і пропозиції.

Оскільки, в світі немає жодної країни, яка б не використовувала протекціоністські інструменти в торгівлі, прийнято вважати, що для кожної національної економіки існує рівень обґрунтованого протекціонізму - оптимальна кількість обмежень торгівлі, які не входять у суперечність з національними інтересами та імперативами національної безпеки, та забезпечують нормальний, неускладнений доступ конкурентоспроможних зарубіжних товарів і послуг на ринок тієї чи іншої країни.

За об'єктом захисту протекціонізм поділяється на селективний (захисний), наступальний (агресивний) і тотальний (суцільний). Об'єктом захисту селективного протекціонізму є окремі (вибіркові) галузі національної економіки, що потребують захисту, — це сільське господарство, сфера послуг, молоді галузі національної економіки. При наступальному протекціонізмі захищаються ті галузі економіки, які за умов протекціоністських заходів здатні вже найближчим часом здійснити наступ на відповідні світові товарні ринки. Комбінацією селективного і наступального є протекціонізм тотальний (суцільний), коли майже рівномірно захищаються всі галузі національної економіки.

Стратегія економічного протекціонізму спрямована на такі заходи:

- не створювати для виробників «теплих» умов, але забезпечувати нормальні можливості для господарської діяльності та рівноправної конкуренції;
- забезпечити термінове відновлення місткості внутрішнього ринку;
- припинити практику невиконання державою зобов'язань перед власним населенням та підприємствами;
- забезпечити реалізацію факторних переваг України;
- враховувати у практичній діяльності соціально-економічні та політичні особливості України .

Комплекс заходів економічного протекціонізму повинен включати:

- фіскальний протекціонізм (податкове стимулювання пріоритетних секторів економіки, бюджетне стимулювання економічної активності);
- ціновий протекціонізм (зниження тарифів на продукцію природних монополій);
- соціальний протекціонізм (захист і підвищення доходів і стандартів споживання населення);
- зовнішньоекономічний протекціонізм (захист внутрішнього ринку від нерівноправної конкуренції з боку імпорتنих товарів із застосуванням митних тарифів, антидемпінгових процедур, технічного регулювання тощо) .

Головні інструменти протекціонізму — митні платежі і нетарифні методи регулювання.

Митні платежі – це платежі, які необхідно сплатити до бюджету під час проведення митного оформлення товарів. Існують такі види митних платежів: мито; акцизний податок; податок на додану вартість .

На практиці кожна країна застосовує змішаний протекціонізм — як поєднання тарифних і нетарифних методів та інструментів впливу на процес досягнення національних торговельно-економічних інтересів .

Попри те, що будь-який метод державного впливу на зовнішню торгівлю в абсолютній більшості випадків призводить до чистих втрат, вони широко використовуються практично всіма країнами світу. Хоча в нинішній час переважає концепція вільної торгівлі, думка про необхідність проведення протекціоністської політики має ще достатньо широке розповсюдження.

Аргументи на користь протекціонізму:

- розвиток вітчизняної промисловості;
- збільшення прибутку держави за рахунок імпортного мита;
- запобігання залежності від імпорту;

Аргументи проти протекціонізму:

- запровадження іншими країнами аналогічних обмежень;
- придушення конкуренції, зниження стимулів для розвитку;
- погіршення становища споживача;

Протекціоністська політика України розвивається за 3 напрямками:

1. встановлення тарифних митних бар'єрів;
2. встановлення нетарифних бар'єрів;
3. стимулювання експорту — здійснюється при допомозі державного фінансування при вивченні світового ринку, підготовки кадрів, сюди входять: виплата експортних премій— надання експортерам разових субсидій при експорті товарів;
 - податкові пільги— коли експортерам надаються різноманітні фінансові пільги;
 - продаж товарів на експорт за демпінговими цінами.

Захист вітчизняного виробника означає, за винятком прямих заборон на імпорт тих чи інших товарів, підвищення цін імпортованих товарів за рахунок митних зборів до рівня цін вітчизняного виробника. Це дає змогу вітчизняному виробнику зберегти попит на свою продукцію на внутрішньому ринку. Споживач змушений сплачувати за цей продукт підвищену ціну. Якщо ціни вітчизняного виробника вищі від світових, то одним із пояснень цього є використання для виробництва застарілої технології і знос обладнання, що не дає змоги використовувати енергозберігаючі технології та інші заходи. А так як у споживача закріпилась думка, що імпортні БМП кращі за якість, то і перевага надаватиметься саме іноземним виробникам.

Вільна торгівля, або фритредерство — це політика невтручання держави у зовнішньоекономічну діяльність суб'єктів господарювання.

Це ліберальна політика держави, яка передбачає вільний рух товарів і послуг між країнами, без застосування торговельних бар'єрів. Цей вид політики також суперечливий.

Позитивні наслідки вільної торгівлі:

-значно посилює конкуренцію на внутрішньому ринку, обмежуючи тим самим монополізм своїх виробників;

-змушує вітчизняних підприємців удосконалювати виробництво, підвищувати якість продукції та обслуговування покупців, знижувати витрати виробництва і ціни;

-підвищує добробут населення, зокрема через розширення свободи вибору споживачів;

Негативні наслідки вільної торгівлі:

- загрози для внутрішньої макроекономічної стабільності від циклічних коливань кон'юнктури світового ринку;

- збут низькоякісної і морально застарілої продукції іноземних виробників;

Розвиток світової торгівлі за сучасних умов регулюється спеціальними міждержавними угодами, союзами та міжнародними організаціями. Безпосереднім регулятором міжнародних торговельних відносин є СОТ, яка об'єднує понад 150 країн. З 2008 р. до СОТ приєдналася Україна.

Країни-учасниці цієї організації зобов'язуються дотримуватися єдиних норм і правил міжнародної торгівлі.

Згідно до таблиці 4.6 видно яка ситуація складається щодо товарів з кодом УКТЗЕД 2106108000. Ставка мита становила 4% для товарів, країни з котрими Україна не заключила угод, ті чия країна походження не відома. З більшістю інших країн світу Україна має заключені угоди щодо зменшення ставок (ЄС, ЄАВТ, Канада, Ізраїль, Британія). Держава веде вільну торгівлю на основі міждержавних угод з країнами СНД, Грузією, Македонією.

В результаті це призводить до зменшення надходжень до державного бюджету; товари з таких країн займають полиці, а ціни продуктів залишаються такими ж як у національних виробників, а часом і нижче.

Це може призводити до небажання вітчизняного виробника розвиватись та частково породжує залежність від імпортованого товару.

Висновки до розділу 4

Особи, що є учасниками відносин, котрі регулюються законодавством України з питань митної справи України повинні бути внесені у реєстр та мати обліковий номер. Для взяття на облік ТОВ «Омега» в особі директора подав «Заяву про взяття на облік осіб-резидентів, які під час провадження своєї діяльності є учасниками відносин, що регулюються законодавством України з питань митної справи» встановленої форми. Після внесення в реєстр, ТОВ«Омега» отримала «Повідомлення про взяття на облік особи-резидента». Обліковий номер ТОВ«Омега» : UA10030982361.

До товару здійснюється заходи офіційного контролю у формі ПДК і державного контролю за дотриманням законодавства. Ліцензування, квотування не використовують.

Для здійснення тарифного регулювання і наступного застосування преференційних заходів потрібно знати країну походження товару. Для товару країною походження визначено Німеччину. Товар має преференції на основі міждержавної угоди від 27.06.2014. Визначено, що митна вартість товару становить 20 117EUR (704 095 грн).

Дослідженням коду УКТЗЕД для концентрату сироваткового білку ТМ «Ironmaxx» «100% Whey protein» було обрано код 2106108000: Білкові концентрати та текстуровані білкові речовини; Інші. Визначено ставки ввізного мита з урахуванням преференцій, розраховано оподаткування. Сума, що буде стягнена до державного бюджету становить 140 819 грн (4023,4 EUR).

Було розроблено технологічну схему митного контролю та митного оформлення білкових концентратів у режимі імпорту.

РОЗДІЛ 5 ОХОРОНА ПРАЦІ

5.1 Загальна характеристика охорони праці

Охорона праці - це система законодавчих, організаційно-технічних, соціально-економічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних мір і засобів, спрямованих на збереження життя, здоров'я й працездатності людини в процесі праці.

Завдання ОП - звести до мінімуму ймовірність поразки робітника під дією небезпечного виробничого фактора або захворювання під дією шкідливого виробничого фактора, при цьому одночасно забезпечити досить комфортні умови при максимальній продуктивності праці.

Закон України «Про охорону праці» визначає основні положення з реалізації конституційного права громадян на охорону їх життя і здоров'я в процесі трудової діяльності; регулює взаємини між адміністрацією і працівником в незалежності від форм власності; встановлює єдиний порядок організації охорони праці в Україні.

Завданням законодавства про охорону навколишнього природного середовища є регулювання відносин у галузі охорони, використання і відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки, запобігання і ліквідації негативного впливу господарської та іншої діяльності на навколишнє природне середовище, збереження природних ресурсів, генетичного фонду живої природи, ландшафтів та інших природних комплексів, унікальних територій та природних об'єктів, пов'язаних з історико-культурною спадщиною.

Згідно закону України «Про підприємства в Україні» усі роботодавці повинні турбуватись про дотримання у своїй діяльності вимог законів України стосовно охорони праці та навколишнього природного середовища.

Основними документами нормативної бази щодо питань охорони праці на підприємствах є: Конституція України, Закон України «Про охорону

праці», Закон України «Про охорону здоров'я», Закон України «Про пожежну безпеку», Закон України «Про охорону навколишнього середовища»; спеціальними законодавчими актами є Державні нормативні акти про охорону праці, Державні стандарти Системи стандартів безпеки праці.

4.2 Вимоги з охорони праці на об'єктах роздрібної торгівлі

Робота з ОП на об'єкті роздрібної торгівлі здійснюється відповідно до Законів України: «Про охорону праці», «Про пожежну безпеку», «Про споживчу кооперацію», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» і діючими положеннями про службу ОП.

За безпечність конструкції, правильність вибору матеріалу, якість виготовлення, монтаж, наладку, ремонт і технічне діагностування, а також відповідність об'єкта Правилам охорони праці для об'єктів роздрібної торгівлі відповідає підприємство, установа, організація, яке виконує роботи.

Власник (керівник) об'єкта роздрібної торгівлі та інші посадові особи несуть персональну відповідальність за виконання вимог Правил, в межах покладених на них завдань і функціональних обов'язків, відповідно до чинного законодавства. Власник зобов'язаний: створити службу ОП, призначити посадову особу, яка повинна забезпечувати:

- Вирішення конкретних питань з ОП;
- Затвердити інструкції про обов'язки, права та відповідальність за виконання покладених на них функцій;
- Створити в кожному структурному підрозділі і на робочому місці умови праці відповідно до вимог нормативних актів, забезпечити дотримання прав працівників, гарантованих законодавством ;
- Розробляти і затверджувати положення, інструкції, інші нормативні акти про ОП та пожежної безпеки які діють в межах об'єкта і встановлюють правила виконання робіт і поведінки працівників;
- Забезпечувати організацію і проведення медичних оглядів працівників;

○ Забезпечувати організацію навчання і перевірку знань працівників з питань ОП;

Працівники роздрібної торгівлі повинні проходити медичні огляди згідно з порядком і термінами встановленим Положенням про медичний огляд працівників певних категорій.

Всі працівники при прийомі на роботу або переведенні на іншу ділянку, а також в процесі роботи на об'єкті повинні проходити навчання відповідно до Типового положенням про навчання, інструктаж і перевірку знань працівників з питань охорони праці та Типовим положенням про спеціальне навчання, інструктажі та перевірку знань з питань пожежної безпеки на підприємствах, установах і організаціях України.

Навчання працівників передбачає інструктаж з питань ОП, пожежної безпеки, надання першої допомоги потерпілим від нещасних випадків, вивчення правил поведінки при виникненні аварій на об'єкті.

Працівники допускаються до самостійної роботи тільки після вступного інструктажу, навчання і перевірки теоретичних знань, первинного інструктажу на робочому місці, стажування і набуття навичок безпечних методів праці.

Для перевірки знань працівників з питань ОП та пожежної безпеки на об'єкті наказом власника (керівника) створюється комісія, яку очолює його заступник (головний інженер).

Результати перевірки знань працівників з питань ОП оформляються протоколом. Особам, які при перевірці знань показали задовільні результати, видаються посвідчення. В разі незадовільних результатів працівники повинні пройти повторну перевірку протягом місяця.

Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань, пригод, що виникли на об'єкті роздрібної торгівлі, має проводитися в порядку, передбаченому в Положенні про розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на підприємствах, в організаціях.

Особи, винні в порушенні цих Правил, несуть дисциплінарну, адміністративну, матеріальну, кримінальну відповідальність відповідно до чинного законодавства.

В адміністративних і побутових приміщеннях забороняється: прибирати із застосуванням бензина, газу та інших легкозаймистих і горючих речовин; відігрівати замерзші трубопроводи паяльними лампами чи іншими способами з застосуванням відкритого вогню. Забороняється проводити перепланування приміщень без погодження з органами Державного пожежного нагляду.

Вимоги до облаштування і утримання торгових приміщень і території підприємства:

— Автомобільні дороги і проїзди на території об'єкту господарювання повинні забезпечувати проїзд до пожежних вододжерел і засобів пожежогасіння, а також до будівель і споруд;

— Між будівлями повинні бути протипожежні розриви, величина яких залежить від ступеня вогнестійкості будівель;

— Сміття і виробничі відходи необхідно систематично видаляти на спеціально відведені ділянки;

— Забороняється спалювання тари і пакувальних матеріалів на території об'єкта;

— Здійснювати зберігання горючих товарів або вогнетривких товарів у горючій упаковці у приміщеннях, що не мають віконних отворів або шахт димовидалення, не допускається;

— Зберігання товарів, що мають підвищену пожежну небезпеку, не повинно проводитись спільно з іншими товарами. Для їх зберігання в магазині має виділятися спеціальне приміщення (комірчина);

— Проводити вогневі роботи під час перебування людей в торгових залах заборонено;

— У робочий час завантаження товарів та вивантаження тари має здійснюватися з тильного боку магазинів, не перешкоджати виходу покупців;

— Куріння в складах і торгових приміщеннях забороняється. Палити дозволяється тільки в спеціально відведених та обладнаних засобами пожежогасіння місцях з вивішеною написом «Місце для куріння».

Вимоги охорони праці до робочих місць персоналу:

- Організація робочого місця повинна забезпечувати найменші втрати сил і часу продавця на виконання технологічних процесів;
- Робочі місця продавців повинні оснащуватися необхідним обладнанням та інвентарем відповідно до норм технічного оснащення торгових об'єктів;
- Працівник повинен до початку роботи перевірити своє робоче місце, справність торгово-технологічного обладнання, інвентарю та пристосувань, при виявленні пошкоджень або несправності поставити до відома власника (керівника) об'єкта;
- Робоче місце має утримуватися в чистоті, захаращення робочих місць і проходів не допускається;
- Робоче місце продавця повинно розташовуватися з розрахунком найбільш зручного зв'язку з підсобними приміщеннями;
- Вся порожня тара повинна забиратися з робочого місця і складуватися в спеціально відведених для цього місцях;
- На робочому місці продавця повинні бути встановлені зручні стільці для відпочинку. Не дозволяється використовувати для цих цілей ящики та інші випадкові предмети.

Вимоги охорони праці до торгово-технологічного обладнання:

○ На кожному об'єкті повинні бути інструкції з безпечної експлуатації обладнання, розроблені і затверджені власником (керівником) та погоджені з профспілковим комітетом;

○ Працівники, допущені до роботи на обладнанні, повинні бути забезпечені і ознайомлені під розписку з інструкцією з експлуатації даного виду обладнання. Не допускаються до експлуатації обладнання сторонні особи та особи без необхідних знань для роботи з устаткуванням;

○ Експлуатація холодильного обладнання та установок на об'єктах роздрібної торгівлі повинна здійснюватися з вимогами ГОСТ 12.2.003-91, ГОСТ 23833-79 ;

○ Всі холодильні установки на підприємствах продовольчої торгівлі повинні бути оснащені термометрами для контролю температурного режиму зберігання харчових продуктів;

○ Ваговимірювальне обладнання повинно відповідати метрологічним, торгово-експлуатаційним і санітарно-гігієнічним вимогам, мати повірочне тавро органів Держстандарту України, інвентарний номер і закріплюватися за працівниками, які ними користуються;

○ Інвентар та інструменти повинні бути виготовлені з матеріалів, дозволених органами охорони здоров'я для контакту з харчовими продуктами, що легко піддаються миттю і дезінфекції;

○ Спецодяг, спецвзуття та інші засоби індивідуального захисту повинні відповідати вимогам ГОСТ 12.4.011-89;

○ Власник (керівник) компенсує працівникові витрати на придбання спецодягу та інших засобів індивідуального захисту, якщо встановлений нормами строк видачі цих засобів порушено і працівник був змушений придбати їх за власні кошти;

○ Немеханічне обладнання та тара мають відповідати ГОСТ 14757-81.

Загальні вимоги безпеки під час проведення технологічного процесу виробництва концентратів мають бути згідно з ГОСТ 12.3.002. Технологічне устаткування за показниками безпеки повинно відповідати вимогам ГОСТ 12.2.003. Рівень шуму повинен відповідати вимогам ГОСТ 12.1.003[21,41-42]

5.3 Охорона навколишнього середовища

До найактуальніших проблем сьогодення слід віднести проблеми екології навколишнього середовища. Розвиток цивілізації та науково-технічного прогресу, загострюють проблему стосунків природа-людина.

Значне місце серед природоохоронних заходів займає впровадження безвідходного виробництва, так як значна частка викидів містить поживні речовини, які після повернення в технологічний цикл можна використовувати для харчових та технічних продуктів, для добрив.

Відходи пакувальних матеріалів збираються в контейнери, які потім відвозяться й утилізуються. Для перевезення продукції використовується автотранспорт, що працює на газі чи дизельному пальному. Для внутрішньо-цехових перевезень використовуються візки з підйомними вилами (рокли).

Каналізаційний стік від виробництва поступає до зовнішньої каналізаційної мережі підприємства. Стічні води підлягають очищенню і повинні відповідати вимогам СанПіН 4630.

Дрібні ремонтні роботи та роботи по технічному обслуговуванні технологічного обладнання передбачаються виконуватися на місці. Дрібні відходи від ремонту разом з іншим побутовим сміттям будуть вивозитися з території підприємства у сміттєзбиральних машинах на звалище.

Тара передбачається одноразова, яка буде утилізуватися споживачами продукції. Інших відходів не передбачається.

Технічне переоснащення здійснюється на існуючих площах об'єкта роздрібної торгівлі. Будь-якого суттєвого впливу на якість ґрунтів на виділеній ділянці та на навколишнє середовище від діяльності підприємства не передбачається. Охорону ґрунту від забруднення побутовими та промисловими відходами проводять відповідно до вимог СанПіН 42-128-4690[42-44].

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

Спортивне харчування – це величезний ринок, лідером якого є Північна Америка (80%). Лише кілька європейських виробників, які мають світове визнання, здатні конкурувати з американськими виробниками.

Лідерами на глобальному ринку СХ є транснаціональні корпорації як: Glanbia Plc (Ірландія); MusclePharm Corp (США); The Hut Group Ltd (Великобританія); The Nature's Bounty Co (США); Clif Bar&Co (США); Hormel Foods Corp (США); тощо.

Приблизно 80-90 % спортивних товарів поки, що імпортується в Україну з-за кордону. Лідерами продажу в Україні є: Optimum Nutrition, Ultimate Nutrition, Biotech USA. Основними українськими виробниками є «ДелМасЛтд» (ТМ «Вансітон»), «Вітапак» (ТМ Power Pro), Техмолпром (Гадяцький протеїн), Extremal, Biotech, Fitbalance. Більшим попитом, за формами випуску користуються сухі суміші. Нині, на ринку України повністю відсутня ніша с продуктами спортивного харчування у вигляді йогуртів та десертів, тому даний напрям доцільно розвивати.

Хімічний склад визначає функціональні та технологічні властивості. У продуктах спортивного харчування основними властивостями є специфічний вплив на організм, поживна цінність, користь для здоров'я, смак та запах, т.п.

В світі відсутня єдина класифікація продуктів СХ та загалом їх класифікують за складом, за призначенням, за консистенцією та формою. Асортимент широкий, включає величезний спектр продуктів.

Існує ряд НД, які регулюють вимоги до продукції. До таких документів відносяться ДСТУ, Закон України «Про захист прав споживачів», «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів», «Про основні вимоги до якості та безпечності».

Вимоги до якості білкових молочних продуктів зазначено в ДСТУ 4458:2005 «Концентрати білкові молочні. Технічні умови», у відповідних статтях Кодексу Аліментаріус: СХS 289-1995, СХS 181-1991, у Законі

України «Про молоко та молочні продукти». На виробництві повинні діяти правила ДСТУ ISO 22000 (НАССР) «Система управління безпекою харчових продуктів. Вимоги до організацій харчового ланцюгу». Свою дію поширюють Закони «Про основні вимоги до якості та безпеки», «Про захист прав споживачів», «Про ветеринарну медицину» та ін

Аналіз асортименту БМП продемонстрував, що найбільше торгових марок представлено у мережі «Rozetka», трохи менше – в магазину «Belok», найменше - у «Bodumarket». За всіма показником найбільші кількість різновидів представлена в «Rozetka». Ця мережа має найвищі показники глибини асортименту. За групою товарів – досліджувались протеїни та амінокислоти. Так як загальна кількість одиниць товару найбільша у великого магазину «Rozetka», тому відповідно найбільші показники він і має.

За показником країни походження всі досліджуванні платформи мали однакову кількість представлених країн, які повторювались. За показником типу тари найбільша кількість різновидів представлена у мережі «Rozetka» (19), тоді як «Belok» має 12 різновидів, а Bodumarket-8.

За формою випуску на ринку представлені порошки, капсули та таблетки, рідина. Товари у формі йогуртів і десертів повністю відсутні.

Загалом, усі мережі мають високий показник глибини та широти асортименту.

Аналіз маркування та пакування сиру проводився згідно з ДСТУ 4458:2005 «Концентрати білкові молочні. Технічні умови», Закону України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів», ДСТУ 3145-1995 «Коди та кодування інформації. Штрихове кодування. Загальні вимоги». Було виявлено наявністю всієї обов'язкової для вказування інформації. Стан пакування та маркування споживчої тари має високу оцінку.

За органолептичними показниками якості зразки мають високі результати. Усі зразки мали однорідну масу з незначною кількістю грудочок, що розсипаються при натисканні. У рідкому стані всі мали невелику пінку.

Зразки №1,2,4 мали у наявності незначну кількість осаду, були присутні шматочки, що не розчинились. Всі досліджуванні зразки згідно з маркуванням були смаку «Шоколад».

Під час аналізу було зафіксовано колір характерний сировині: світло-коричневий з кремовими відтінками. У зразка №3 також були вкраплення білого кольору, які пояснювались вмістом додаткового наповнювача «Кокос».

Запах у зразків №1-5 був шоколадний. У зразка №3 зафіксовані аромати горіху кокосу, у №4- присутні нотки вершків. Зразок №1 характеризувався занадто інтенсивним хімічним запахом шоколаду. Всі зразки були помірно солодкими. Цей зразок мав найгірші результати за органолептичною оцінкою.

В результаті фізико-хімічних досліджень виявлено, що всі показники відповідають заявленим на маркуванні даним. Лише у зразка №2 та №3 значення показника масової частки білку були на декілька сотих вище заявлених на маркуванні та зразок №1 мав відмінний від зазначеного результат на 1 одиницю. Всі значення показників знаходять у нормі. Трохи завищену кислотність в порівнянні з іншими об'єктами досліджень має зразок №1. Всі дослідження проводились за загальноприйнятими методиками визначення показників, що зазначені у ДСТУ4554:2006, ГОСТ 72395:2019 «Напої білкові, білково-вуглеводні, вуглеводно-білкові сухі для харчування спортсменів. Загальні технічні умови».

Існує залежність між органолептичними та фізико-хімічними показниками, тому надмірно сильний смак зразка №1 може бути пов'язаний з відмінним від зазначено на маркуванні відсотка масової частки жиру та трохи підвищеного показника титрованої кислотності.

В цілому ж усі зразки за фізико-хімічними показниками знаходяться в допустимих межах. На всіх об'єктах та підприємствах роздрібною торгівлі повинні дотримуватись заходи з охорони праці. Основними документами щодо питань охорони праці є Конституція України, відповідні Закон

України,. Санітарні норми, тощо. Дотримання правил на об'єктах роздрібно́ї торгівлі здійснюється під керівництвом власника та уповноважених осіб, службою охорони праці , посадовою особою, що її забезпечує. На об'єктах повинні проводитись регулярні інструктажі, надаватись робітникам засоби захисту. Недотримання правил може призвести до фатальних наслідків.

За даними ДМСУ сумарний обсяг імпорту БМП за 2018-2022(січ.-жовт.) рр. поступово приростає, при цьому у 2021р. спостерігався стрибок на 616,1 тис. дол.США , а в 2022р. був спад на 613,9 тис. дол.США. Сумарний обсяг експорту за той же період збільшувався малими кроками: у 2019р. зріс на 13,1 тис. дол. США, а у 2020р.- на 31,4 тис. дол.США, у 2021р. – на 7,9 тис дол.США., у 2022р- впав на 20,2 тис. дол.США. Основними контрагентами при імпорті до України є такі країни як Польща, Румунія, Америка. Для експорту – Литва, Молдова, Грузія.

Після проведення дослідження щодо визначення коду УКТЗЕД для концентрату сироваткового білку ТМ «Ironmaxx» «100% Whey protein» було обрано код 2106108000: Білкові концентрати та текстуровані білкові речовини; Інші.

В Україні до досліджуваного товару здійснюються заходи офіційного контролю у формі державного контролю за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин. Для білкових концентратів не використовують ліцензування, квотування.

Особи , що є учасниками відносин, котрі регулюються законодавством України з питань митної справи України повинні бути внесені у відповідний реєстр та мати обліковий номер. Для взяття на облік суб'єкт ЗЕД в особі директора подав «Заяву про взяття на облік осіб-резидентів, які під час провадження своєї діяльності є учасниками відносин, що регулюються законодавством України з питань митної справи» встановленої форми. Після внесення такої особи в реєстр, ТОВ «Омега» отримала «Повідомлення про

взяття на облік особи-резидента» Обліковий номер має фіксовану структуру і для ТОВ «Омега» має наступний вид : UA 10030982361.

Було розроблено технологічну схему митного контролю та митного оформлення білкових концентратів у режимі імпорт. Згідно нього вантаж перетинає митний кордон України у пункті пропуску «Краківець-Корчова». Основний процес митного оформлення товару здійснюється у Підрозділі контролю за переміщенням товарів Дніпровської митниці. Для здійснення митних формальностей повинний бути наявний пакет документів, що включає : митну декларацію, попередню митну декларацію, контракт ЗЕД, рахунок-фактуру, транспортну накладну CMR, декларацію митної вартості, міжнародний сертифікат здоров'я, сертифікат походження товару типу EUR.1 та повідомлення про взяття на облік суб'єкта ЗЕД.

Для здійснення тарифного регулювання і наступного застосування преференційних заходів потрібно знати країну походження товару. Для досліджуваного товару країною походження визначено Німеччину, товар має преференції на основі міждержавної угоди від 27.06.2014.

Визначено, що митна вартість товару становить 20 117EUR або 704 095 грн. Було виконано нарахування митних платежів відповідно до чинного законодавства. В результаті аналізу визначено ставки ввізного мита з урахуванням преференцій, розраховано оподаткування. Сума що буде стягнена до державного бюджету становить 140 819 грн , або 4023,4 EUR.

В результаті виконаної роботи рекомендуємо виробникам внести зміни до маркування зазначеного на всіх досліджуваних зразках і вказувати матеріал з якого виготовлена упаковка. Можливо, варто додати інформацію про термін зберігання відкритого продукту та вказати, що виріб містить інгредієнти, що можуть викликати алергію. Рекомендується звернути увагу торговим мережам на розширення асортименту, в першу чергу, торговій мережі «Vodymarket», яка на момент дослідження мала найнижчі результати за показниками глибини та широти. Споживачам варто звертати увагу на чистоту та цілісність упаковки; на маркування, склад та терміни придатності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Sports nutrition market - growth, trends, covid-19 impact, and forecasts — [Електронний ресурс] — URL — <https://www.mordorintelligence.com/industry-reports/sports-nutrition-market> (дата звернення: 03.10.2022)
2. Спорт & харчування. Внутрішня кухня — [Електронний ресурс] — URL — https://project.liga.net/projects/sports_nutrition/ (дата звернення 03.10.22)
3. Спортивне харчування. Користь і шкода.—[Електронний ресурс] — URL — https://bodygold.ru/blog/sportivoe_pitanie_polza_ili_vred (дата звернення: 10.10.2022)
4. Спортхарч. Користь чи шкода—[Електронний ресурс]—URL— <https://inforburo.kz/stati/sportivnoe-pitanie-polza-ili-vred.html> (дата звернення 10.10.2022)
5. Sports Nutrition Market — [Електронний ресурс] — URL — <https://www.alliedmarketresearch.com/sports-nutrition-market> (дата звернення: 10.10.2022)
6. Sports Supplement Market Size, Share & Trends Analysis Report — [Електронний ресурс] — URL — <https://www.grandviewresearch.com/industry-analysis/sports-supplement-market> (дата звернення: 15.10.2022)
7. Value of the whey protein market worldwide — [Електронний ресурс] — URL — <https://www.statista.com/statistics/728005/global-whey-protein-market-size/> (дата звернення: 15.10.2022)
8. A look inside the sports nutrition market — [Електронний ресурс] — URL — <https://www.tateandlyle.com/news/look-inside-sports-nutrition-market-what-are-latest-consumer-trends> (дата звернення: 16.10.2022)
9. Sports market in Germany — [Електронний ресурс] — URL — <https://www.statista.com/study/105583/sports-and-fitness-in-germany/> (дата звернення: 16.10)
10. Top 10 globally leading sport nutrition industry leaders — [Електронний ресурс]—URL—<https://www.emergenresearch.com/blog/top-10-globally-leading-and-prominent-sports-nutrition-industry-leaders-revealed> (дата звернення: 13.10.2022)

11. Дослідження спортивних товарів— [Електронний ресурс] —URL— https://vuzlit.com/218758/doslidzhennya_virobnitstva_sportivnih_tovariv (дата звернення: 03.11.2022)
12. Притульська Н.В, Мотузка Ю.М. Сучасні тенденції ринку спортхарчу — [Електронний ресурс] —URL— http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&S21P03=FILA=&S21STR=Khnit_2012_4_38 (дата звернення: 03.11.2022)
13. Спорт і харчування — [Електронний ресурс] — URL— https://project.liga.net/projects/sports_nutrition/ (дата звернення: 03.11.2022)
14. Ринок спортивного харчування зростатиме до 2025р.— [Електронний ресурс] —URL— <https://bcs-express.ru/novosti-i-analitika/rynok-sportivnogo-pitaniia-rastet-prognozy-do-2025> (дата звернення: 09.11.2022)
15. Красіна І.Б. Бродовая Е.В, Сучасні дослідження спортивного харчування — [Електронний ресурс] —URL— <https://science-education.ru/ru/article/view?id=26809> (дата звернення: 09.11.2022)
16. Притульська Н. В., Кошельник А. В., Асортиментна політика виробників спортивного харчування в Україні та світі. — [Електронний ресурс] —URL—http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/pidrozdily/Naukovyi_Vydannya/Vydan_Tovar/Docs/2018_Visnik_Tehn_20.pdf (дата звернення: 12.11.2022)
17. Нечаєва М.О. Аналіз ринку спортивного харчування (96-98стр) Матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених і студентів. – Херсон, ХНТУ, 2022. – 114 с.
18. Споживні властивості — [Електронний ресурс] —URL— <https://buklib.net/books/22136/> (дата звернення: 13.11. 2022)
19. Що таке споживчі властивості— [Електронний ресурс] —URL— <http://www.comodity.ru/foodcommodity/general/1.html> (дата звернення: 13.11.2022)

20. Технологія молочно-білкових запіканок з використанням йодвміщуючих водоростевих добавок : монографія / Г.В. Дейниченко, Л.Л. Івашина, Т.О. Колісниченко. – Київ: Видавничий дім «Кондор», 2017. – 124 с
21. ДСТУ 4458:2005 «Концентрати білкові молочні. Технічні умови»
22. ГОСТ 72395:2019 «Напої білкові, білково-вуглеводні, вуглеводно-білкові сухі для харчування спортсменів. Загальні технічні умови»
23. Спортивні добавки - види та призначення — [Електронний ресурс] —URL— <https://harchi.info/articles/sportyvni-dobavky-vydy-ta-pryznachennya> (дата звернення: 23.11. 2022)
24. Сирохман І. В. Товарознавство харчових продуктів функціонального призначення: навч. пос. [для студ. вищ. навч. закл.] / І. В. Сирохман, В. М. Завгородня. — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 544 с.
25. ДСТУ ISO 22000 «Система управління безпечністю харчових продуктів. Вимоги до організацій харчового ланцюгу» – [Чинний від 01–06–2018] – К.: Держспоживстандарт України, 2018.
26. Про Кодекс Аліментаріус—[Електронний ресурс]—URL— <http://www.fao.org/fao-who-codexalimentarius/about-codex/ru/> (дата звернення: 23.11. 2022).
27. Codex Alimentarius CXS 289-1995— [Електронний ресурс] —URL— https://www.fao.org/fao-who-codexalimentarius/sh-proxy/en/?lnk=1&url=https%253A%252F%252Fworkspacefao.org%252Fsites%252Fcodex%252FStandards%252FCXS%2B289-1995%252FCXS_289e.pdf (дата звернення: 25.11. 2022)
28. Codex Alimentarius CXS 181-1991 — [Електронний ресурс] —URL— https://www.fao.org/fao-who-codexalimentarius/sh-proxy/en/?lnk=1&url=https%253A%252F%252Fworkspace.fao.org%252Fsites%252Fcodex%252FStandards%252FCXS%2B181-1991%252FCXS_181e.pdf (дата звернення: 25.11. 2022)
29. Codex Alimentarius CXS 192-1995 — [Електронний ресурс] —URL—<https://www.fao.org/fao-who-codexalimentarius/sh-proxy/en/?lnk=1&url=https%253>

- A%252F%252Fworkspace.fao.org%252Fsites%252Fcodex%252Fstandards%252FCXS%2B192-1995%252FCXS_192e.pdf (дата звернення: 25.11. 2022)
30. ДСТУ 3145-95 «Коди та кодування інформації. Штрихове кодування. Загальні вимоги» – [Чинний від 1996-01-01] – К.: Держспоживстандарт, 1996
31. ГОСТ 5867-90 Молоко и молочные продукты. Методы определения жира – [Чинний від 07-01-1991] — URL— <http://docs.cntd.ru/document/1200021592> (дата звернення: 30.11. 2022)
32. ГОСТ 23327-98 Молоко и молочные продукты. Метод измерения массовой доли общего азота по Кьельдалю и определение массовой доли белка. – [Чинний від 01-01-2000]. — URL— <http://docs.cntd.ru/document/1200021650>. (дата звернення: 30.11. 2022)
33. ГОСТ 3626-73 Молоко и молочные продукты. Методы определения влаги и сухого вещества– [Чинний від 07-01-1974] — URL— <http://docs.cntd.ru/document/1200021586> (дата звернення: 04.10. 2020).
34. ГОСТ 3624-92. Молоко и молочные продукты. Титриметрические методы определения кислотности [Чинний від 01-01-1994]— URL— <http://docs.cntd.ru/document/1200021584> (дата звернення: 30.11. 2022)
35. Закон України «Про молоко та молочні продукти». — [Чинний від 30-11-2006].№ 47/ВРУ. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2006
36. Закон України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів» — [Чинний від 06-12-2018].№ 2639-VIII. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2019.
37. «Технічний регламент з підтвердження відповідності пакування та відходів пакування» [Чинний від 16.01.2020.]/ Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2020. – (Серія «Закони України»)
38. Штрихове кодування. — [Електронний ресурс] — URL— <https://www.vostok.dp.ua/infa1/glossary/shtrihkod/> (дата звернення: 30.11. 2022)

39. Гладкий Ф.Ф., Некрасов П.О. Сенсорний аналіз харчових продуктів. навч. посібник. с.132. Харків НТУ «ХП», 2018
40. ISO 6564:1985 Sensory analysis – Methodology – Flavour profile methods – [Чинний від 01–10–2006] – К. : Держспоживстандарт України, 2006
41. Заіченко В. І. «Основи охорони праці» /Харк. нац. ун-т. міськ. госп-ва. ім. О. М. Бекетова – Х.: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2013. – 120с.
42. Правила охорони праці для об'єктів роздрібної торгівлі — [Електронний ресурс] —URL— <https://kadrovik.isu.net.ua/news/514571-pravila-okhoroni-praci-dlya-obektiv-rozdribnoi-torgivli> (дата звернення: 05.12. 2022)
43. Охорона довкілля на підприємстві — [Електронний ресурс] —URL— <https://economy.rv.ua/ohorona-dovkillia/platnikam-eko-podatku/kompleksni-plany-z-ohorony-navkolyshn/#:~:text=%D0%9D%D0%B0%20%D0%B2%D0B8%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%B2%D0%B8%D0%BC%D0%BE%D0%B3> (дата звернення: 05.12. 2022)
44. Охорона навколишнього середовища — [Електронний ресурс] —URL— <https://pu.org.ua/14%20%D0%9E%D1%85%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%B0%20%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B8%D1%88%D0%BD%D1%8C%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D1%81%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%89%D0%B0.pdf>(дата звернення: 05.12. 2022)
45. Офіційний сайт ДМСУ — [Електронний ресурс] — URL— <https://customs.gov.ua/> (дата звернення: 20.10.2022)
46. Офіційний сайт Державної служби статистики України. — [Електронний ресурс] — URL — <http://www.ukrstat.gov.ua/>.(дата звернення: 20.10.2022)
47. Офіційний сайт ДМСУ (Єдиний державний інформаційний веб-портал «Єдине вікно для міжнародної торгівлі) — [Електронний ресурс] — URL — <https://cabinet.customs.gov.ua> (дата звернення: 20.10.2022)
48. Методологія визначення коду товару за УКТ ЗЕД — [Електронний ресурс] — <https://ukrcs.com.ua/misc/goods-classification/71/> (дата звернення: 20.11.2022)

49. Митний тариф України (Групи 01-49) — [Електронний ресурс]. — <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/674%D0%B0-20#n2> (дата звернення: 20.11.2022)
50. Митний кодекс України — [Електронний ресурс]. — URL — <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (дата звернення: 24.10.2022)
51. Офіційний сайт НТФ Интес — [Електронний ресурс]. — URL — <https://qdpro.com.ua/> (дата звернення: 24.10.2022)
52. Бакаева О. Ю., Галицкая Н. В. Нетарифное регулирование внешней торговли в рамках ВТО // Вестник Саратовского государственного социально-экономического университета. №11-1. — [Електронний ресурс]. — URL — <https://cyberleninka.ru/article/n/netarifnoe-regulirovanie-vneshney-torgovli-v-ramkah-vto> (дата звернення: 20.10.2022).
53. Митно-тарифне та нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. — [Електронний ресурс]. — URL — https://arm.nai.au.kiev.ua/books/mutne_pravo/parts/part6.html (дата звернення: 01.12.2022)
54. Тарифне та нетарифне регулювання в митній справі — [Електронний ресурс].—URL—https://pidru4niki.com/15970122/ekonomika/tarifne_netarifne_regulyuvannya_mitniy_spravi (дата звернення: 01.12.2022)
55. Митно-тарифне регулювання ЗЕД — [Електронний ресурс]. — URL — <http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3361/1/%d0%a2%d0%b5%d0%bc%d0%b04.pdf> (дата звернення: 01.12.2022)
56. Заходи офіційного контролю. Порядок здійснення ПДК — [Електронний ресурс]—URL—<https://dspkz.customs.gov.ua/wp-content/uploads/2021/03/3.1.pdf> (дата звернення: 06.12.2022)
57. Постанова КМУ № 971 від 21.10.2020 «Про затвердження Порядку взаємодії між декларантами, їх представниками, іншими заінтересованими особами та митними органами, іншими державними органами, установами та організаціями, уповноваженими на здійснення дозвільних або контрольних функцій щодо переміщення товарів, транспортних засобів

комерційного призначення через митний кордон України, з використанням механізму “єдиного вікна” та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України»—[Електронний ресурс]. — URL — <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/971-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення 03.12.2022)

58.Постанова КМУ № 960 від 24.10.2018 «Деякі питання проведення заходів офіційного контролю товарів, що ввозяться на митну територію України (у т. ч. з метою транзиту)» — URL — <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/960-2018-%D0%BF#Text> (дата звернення 08.12.2022)

59.Закон України №674-9 від 04.06.2020 «Про митний тариф України» [Електронний ресурс]—URL—<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/674-20#Text> (дата звернення 08.12.2022)

60.Рішення «Про правила визначення країни походження товарів»— [Електронний ресурс]—URL—https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_055#Text (дата звернення: 12.12.2022)

61.Постанова КМУ № 1765 від 20.12.2006 р. про «Порядок встановлення та застосування правила адвалерної частки та виконання виробничих і технологічних операцій»—[Електронний ресурс]—URL— <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1765-2006-%D0%BF#Text> (дата звернення: 15.12.2022)

62.Митні збори — [Електронний ресурс]. — URL — http://consult-ved.com.ua/inform/tamozenu_e_zbor?languech=ua (дата звернення: 15.12.2022)

63.Митні режими.Митна вартість.Митні платежі—[Електронний ресурс]—URL —<https://ua-broker.com/shcho-potribno-znaty/mitni-rezhimi-mitna-deklaratsiya-mitna-vartist-vidi-mitnih-deklaratsiy/mitna-vartist-2/>(дата звернення 15.12.22)

ДОДАТОК А

ЗАЯВА

про взяття на облік особи-резидента,
яка під час провадження своєї діяльності
є учасником відносин, що регулюються
законодавством України з питань митної справи

Взяття на облік Внесення змін

(необхідне позначити знаком «V» або «+»)

Юридична особа Фізична особа — підприємець

Уповноважений учасник договору про спільну діяльність Відокремлений підрозділ іноземних компаній, організацій

Оператор угоди про розподіл продукції Виконавець проекту (програм) міжнародної технічної допомоги

Інша особа (зазначити): Дипломатична місія

(необхідне позначити знаком «V» або «+»)

1 Найменування (прізвище, ім'я, по батькові (за наявності)) особи

Товариство з обмеженою відповідальністю «Омега»

2 Ідентифікаційний код Серія (за наявності) та номер паспорта*

(необхідне підкреслити або обвести)

0 0 3 0 9 8 2 3 6 1

3 Відомості про керівника (фізичні особи - підприємці не заповнюють)

(прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) та реєстраційний номер облікової картки платника податків/ серія (за наявності) та номер паспорта*)

Безуглий Володимир Анатолійович

9 4 3 5 2 1 9 5 4 8

(за наявності зазначається РНОКПП)

4 Номер EORI** (заповнюється за наявності)

5 Контактні дані особи (заповнюється за бажанням)

Телефон:	+380562317442
Факс:	
Електронна пошта***:	tovomega@gmail.com

6

Відомості про уповноважених осіб (представників)****:

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) уповноваженої особи	Реєстраційний номер облікової картки/серія (за наявності) та номер паспорта*	Телефон	Відмітка «надане право»/ «відкликане право» представляти інтереси

Мені відомо, що відповідно до частини другої статті 11 Митного кодексу України обробка персональних даних осіб, відомості про яких отримані митними органами, здійснюється без згоди таких осіб.

Мені відомо, що обліковий номер, назва та адреса особи, яка під час провадження своєї діяльності є учасником відносин, що регулюються законодавством України з питань митної справи, будуть оприлюднені у порядку, передбаченому статтею 10¹ Закону України «Про доступ до публічної інформації».

Інформація, наведена в реєстраційній заяві, є достовірною.

Директор
(посада)

М.П.
(за наявності)

_____ (підпис)

Безуглий В.А.
(власне ім'я, прізвище)

03 07.2021
(дата)

Заява подана (необхідне позначити знаком «V» або «+»):

☐	Агентом з митного оформлення
☐	Представником за довіреністю

☒	Надіслано поштою
-------------------------------------	------------------

_____ (власне ім'я, прізвище представника та його підпис)

_____ (дата та номер довіреності)

☐	Агентом з митного оформлення
--------------------------	------------------------------

_____ (власне ім'я, прізвище агента та його підпис)

_____ (дата та номер договору)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

_____ (код ЄДРПОУ/ДРФО)

_____ (назва митного брокера)

Дозвіл від _____ 20__ року серія

		№							
--	--	---	--	--	--	--	--	--	--

* Серія (за наявності) та номер паспорта зазначаються лише для фізичних осіб — платників податків, які мають відмітку в паспорті про право здійснювати будь-які платежі за серією та номером паспорта.

**EORI (Economic Operators Registrations and Identifications number) - номер реєстрації і ідентифікації економічних операторів, присвоєний компетентним органом держави- члена ЄС

*** Обов'язково зазначається при наданні електронних документів та відомостей.

**** Кількість рядків у цьому розділі відповідає кількості уповноважених осіб, про яких надаються відомості

ДОДАТОК Б

ПОВІДОМЛЕННЯ

про взяття на облік особи-резидента,
яка під час провадження своєї діяльності
є учасником відносин, що регулюються
законодавством України з питань митної справи

1

Найменування (прізвище, ім'я, по батькові (за наявності)) особи

Товариство з обмеженою відповідальністю «Омега»

04 07 2021 року взято на централізований облік у Державній митній службі України з присвоєнням облікового номера:

U

A

10030982361

2

Митні формальності з обліку здійснено:

(посадова особа відповідного підрозділу та назва митниці або запис:
«засобами інформаційно-телекомунікаційної системи митних органів»)

Східне міжрегіональне управління ДПС по роботі з великими платниками податків

Відповідно до частини п'ятої статті 455 Митного кодексу України обліковий номер особи є дійсним на всій митній території України.

05 07 2021 року

(дата)

ДОДАТОК В

Технологічна схема митного контролю та митного оформлення при імпорті спортивного харчування

Перелік документів для здійснення митного оформлення :

- Митна декларація (ЕМД)
- Попередня митна декларація (ЕПМД)
- Контракт ЗЕД від 10.01.2022
- Рахунок-фактура (Інвойс)
- Транспортна накладна CMR
- Декларація митної вартості
- Міжнародний сертифікат здоров'я
- Сертифікат походження EUR.1
- Повідомлення про взяття на облік особи - резидента

ДОДАТОК Г

УКРАЇНА (форма МД-2)		1 ДЕКЛАРАЦІЯ		А МИТНИЙ ОРГАН ВІДПРАВЛЕННЯ ЕКСПОРТУ/ПРИЗНАЧЕННЯ	
1 6 Примірник для країни відправлення/експорту Примірник для країни призначення	2 Відправник/Експортер ☐ N DE IronMaxx® Nutrition GmbH & Co KG Legal address: 50354, Wegelinstraße 13Germany, Hürth		3 Країна 1 1 0/0 4 Відв. спец		UA110010/2022/0024570
	8 Одержувач N UA/10030982361 ТОВ «Омега, 49041, Україна Дніпропетровська обл., м. Дніпро, вул. Панікахи, 15 UA10030982361		5 Бюджет-т-ів 1 50 6 Всього місць 1267 7 Дрейдовий номер		
	14 Декларант/Представник N UA/10030982361 ТОВ «Омега, UA10030982361		9 Особи, відповідальні за фінансові зобов'язання N ТОВ «Омега, 49041, Україна Дніпропетровська обл., м. Дніпро, вул. Панікахи, 15 UA10030982361		
	18 Ідентифікація і країна реєстрації трансп. засобу при відправленні/привозі K EX 785 DE 0		10 Країна походж. / транз. / ост. від DE 11 Торг. країна / країна виробн. 704095 12 Відомості про вартість 13 ЄСП		
	21 Ідентифікація і країна реєстрації активного транспортного засобу на кордоні K EX 785 DE		15 Країна відправлення/експорту Німеччина 16 Країна походження Німеччина 17 Країна призначення		
	25 Вид транспорту на кордоні 30 26 Вид транспорту в межах країни 30 27 Місце навантаження/розвантаження		20 Умови поставки CIP UA - Дніпро		
	29 Митний орган (в'їзду/в'їзду) UA209030 Львівська митниця 125-08-1-1		22 Валюта та загальна сума за рахунком EUR 20117.00 23 Курс валюти 35 24 Характер угоди 2 1 EUR		
	31 Банківські місця та опис товарів		28 Фінансові та банківські відомості AT KB «ПриватБанк», ЄДРПОУ 14360570 01001, м.Київ, вул. Грушевського, 1д МФО: 305299		
	44 Додаткова інформація/Подані документи/Сертифікати і дозволи		32 Товар 1 N 33 Код товару 2106 10 80 0 0 0		
	47 Нарядування платежів		34 Код країни походж. a) DE b) 35 Вага брутто (кг) 550.00 36 Преференції 000000000 37 П Р О Ц Е Д У Р А 4000 ZZ00 38 Вага нетто (кг) 500.00 39 Каота		
50 Принципал N		40 Загальна декларація / попередній документ 41 Додаткові одиниці виміру 42 Ціна товару 15 000.00 43 Код МВБ 1 44 Код ДІ 45 Коригування 46 Статистична вартість 704095.00			
51 Передбачувані митні органи (і країна) транзиту		48 Відстрочення платежів 49 Реквізити складу			
52 Гарантія недієвості для		53 Митний орган (і країна) призначення			
DU Відмітки МИТНОГО ОРГАНУ ВІДПРАВЛЕННЯ/ПРИЗНАЧЕННЯ		54 Місце і дата:			
Результат: Накладення пломби Тип: Строк доставки (дата): Підпис:		Печатка: Підпис і прізвище декларанта/представника:			

ДОДАТОК Д

<p>Контракт № 23/22 Дніпро «10» січня 2022р.</p> <p>Компанія «IronMaxx® Nutrition GmbH & Co KG», зареєстрована за адресою: 50354, Німеччина, Хюрт, вул. Вегелін 13, в подальшому іменованій «Продавець» в особі, директора Гельмута Ріхтера, діючого на підставі статуту, та ТОВ «Омега», зареєстрована за адресою: 49041 Дніпропетровська область, Дніпро, вул. Панікахи, 15, іменоване надалі «Покупець» в особі Володимира Безуглова – генерального директора, який діє на підставі статуту, підписали цей контракт про наступне:</p> <p>1. Предмет контракту Продавець зобов'язується відвантажити, а Покупець – купити на умовах СІР згідно з Інкотермс-2020 партію продукту «100% Whey Protein» у кількості 1000 одиниць (вага по 500 г) іменовані далі «Товар», на загальну суму 15 000 (п'ятнадцять тисяч) EUR у термін до 30.05.2022р</p> <p>2. Ціни за Контрактом та загальна вартість Контракту</p> <p>2.1. Всі ціни на товари обговорюються в пропозиціях Продавця та позначаються в Євро. Продавець має право змінювати ціни за умови оповіщення Покупця про майбутню зміну не менш як за два тижні.</p> <p>2.2. Загальна вартість цього Контракту 20 117 (двадцять тисяч сто сімнадцять) Євро залишається незмінною, навіть якщо Продавець змінює ціни протягом терміну дії Контракту.</p> <p>2.3. Усі витрати, включаючи митні, після підписання та виконання Контракту сплачуються сторонами на територіях своїх країн.</p> <p>3. Умови постачання</p>	<p>Contract № 23/22 Dnipro «10» January 2022</p> <p>Company «IronMaxx® Nutrition GmbH & Co KG» registered: 50354 Germany, Hürth, Wegelinstraße 13 (hereinafter referred to as the «SELLER»), represented by Helmut Richter, due to the power of the statement on the one hand, and ООО «Omega», registered: 49041, Dnipropetrovsk region, Dnipro, Panikakhi st. 15, (hereinafter referred to as the «BUYER»), represented by Vladimir Bezuglov, General Director, due to the statement on the other hand, have concluded the Present Contract on the following:</p> <p>1. Subject of the contract The SELLER is to ship and the BUYER is to buy products on terms delivery basis CIP (Incoterms-2020) as batch of “100% Whey Protein” product in a package weighing 500g each (hereinafter referred to as the “GOODS”) in the amount of 1,000 units, for a total amount of 15,000 (fifteen thousand) EUR by up to 30.05. 2022.</p> <p>2.Price and total amount of the contract.</p> <p>2.1. All the prices are specified in the SELLER’s proposals and fixed in Euro. The SELLER has a right to change prices in case of informing the BUYER two weeks before these changes.</p> <p>2.2. The total amount of the Present Contract is 20,117 (twenty thousand one hundred seventeen) EUR and is to be firm and not subject to any alterations even if the SELLER changes prices for the duration of the Present Contract.</p> <p>2.3. After signing and fulfillment of the Present Contract all the expenses, including custom dues, are paid by the parties on their own territories.</p> <p>3. Terms of delivery</p>
---	---

<p>3.1. Умови поставки: CIP (Інкотермс-2020)</p> <p>3.2. Постачання Товару здійснюється партією, сформованою на підставі замовлення Покупця та наявності Товару на складі Продавця.</p> <p>3.3. Замовлення вважається ухваленим до виконання, якщо Продавець виставив Покупцеві попередній інвойс.</p> <p>3.4. Інвойс набирає чинності з моменту підтвердження Покупцем згоди на оплату цього інвойсу.</p> <p>3.5. Продавець зобов'язується протягом 5 днів з моменту підтвердження Покупцем згоди на оплату за виставленим інвойсом відвантажити Товар зі складу Виробника.</p> <p>Продавець зобов'язаний сповістити Покупця про факт відвантаження Товару в найкоротші терміни, повідомивши такі дані: дату відвантаження, номер Контракту, найменування засобу доставки, номер товаросупровідного документа, опис, кількість та вагу відвантаженого Товару.</p> <p>У разі якщо Продавець не відвантажив товар протягом 5 днів з моменту підтвердження Покупцем згоди на оплату за виставленим інвойсом, він зобов'язаний сплатити покупцю 0,1% від вартості замовлення за кожен день затримки.</p> <p>У разі якщо Продавець не здійснив відвантаження товару протягом 30 днів з моменту підтвердження Покупцем згоди на оплату за виставленим інвойсом, Покупець має право відмовитися від замовленого товару.</p> <p>3.6. Право власності на Товар переходить до Покупця після підписання акта приймання-передачі представниками сторін у пункті пропуску Краківець-Корчова.</p> <p style="text-align: center;">4. Умови оплати</p>	<p>3.1. Delivery terms: CIP (Incoterms-2020)</p> <p>3.2. GOODS are delivered in lots formed in the assortment, based on BUYER's orders and availability of GOODS in the SELLER's stock.</p> <p>3.3. The order considered to be implemented if the SELLER makes out a pro forma invoice to the BUYER.</p> <p>3.4. Invoice comes into power after the BUYER confirms its payment.</p> <p>3.5. The SELLER shall ship the GOODS from manufacturer warehouse within 5 days after BUYER's confirmation of the invoice.</p> <p>The SELLER shall inform the BUYER of the fact of shipment as soon as possible and shall provide following information: Date of shipment; Contract No.; Name of Vessel, No. of Document of Title, Description, Number and Weight of the GOODS.</p> <p>In case the GOODS are not shipped within 5 days after BUYER's confirmation of the Invoice, the SELLER is to pay the BUYER the fine 0,1% of the cost of non-shipped GOODS.</p> <p>In case the GOODS are not shipped within 30 days after BUYER's confirmation of the Invoice, the BUYER has a right to refuse these GOODS.</p> <p>3.6. The right of ownership for the GOODS shall pass to the BUYER after signing the act of acceptance and transfer of the party in Korczowa - Krakowiec checkpoint.</p> <p style="text-align: center;">4. Terms of payment</p>
--	---

<p>4.1. Покупець оплачує 100% суми, зазначеної в інвойсі, протягом 50 календарних днів після завершення оформлення документів з митного очищення вантажу.</p> <p>У разі прострочення платежу Покупець повинен сплатити Продавцю пеню у розмірі 0,1% від простроченої суми за кожен день прострочення.</p> <p>Авансові платежі можливі за згодою сторін. У разі непоставки товару Продавець повертає суму авансового платежу не пізніше ніж за 90 днів з дня авансу.</p> <p>4.2. Усі платежі за цим контрактом здійснюються в Євро банківським переказом.</p> <p>5. Упаковка та маркування</p> <p>5.1. Товари повинні бути упаковані відповідно до вимог товару.</p> <p>Зовнішня та внутрішня упаковка повинні забезпечувати захист від псування, пошкоджень та атмосферних впливів.</p> <p>Коробки, в які упакований товар, повинні бути відмарковані з трьох сторін: верхньої та двох протилежних один одному бічних сторін. Усі супровідні документи (товаро-транспортна накладна, контракт, інвойс) так само, як маркування та технічна документація, мають бути складені англійською мовою.</p> <p>6. Приймання</p> <p>6.1. Товар вважається доставленим Продавцем та прийнятим Покупцем: за кількістю – відповідно до супровідних документів; за якістю – відповідно до сертифікату якості Продавця.</p> <p>6.2. Остаточне приймання виконується в країні Покупця. Товари приймаються:</p>	<p>4.1. The BUYER shall pay 100% of the Invoice within 50 calendar days after executing records on customs clearance is completed.</p> <p>If failing to pay on time, the BUYER is to pay the SELLER the fine 0,1% of the Invoice, which was not paid on time.</p> <p>Payments in advance are available if both parties have agreed. In case of non-delivery SELLER is to reimburse the amount of the payment in advance not later than 90 days from the day BUYER made the payment.</p> <p>4.2. All payments under this Contract are made in EUR by bank remittance to the SELLER's account.</p> <p>5. Packing and Marking</p> <p>5.1. The GOODS shall be packed and marked in accordance with the demands of each kind of the GOODS.</p> <p>Internal and external packing shall secure full safety of the GOODS and protect them against any breakage and damage as well as atmospheric effects.</p> <p>Each carton used for packing the GOODS shall be marked three sides: top one and two opposite to each other side sides. All the covering documents such as Packing as well as Marking and Technical Documentation shall be written down in English.</p> <p>6. Acceptance of the GOODS</p> <p>6.1. The GOODS are considered as delivered by the SELLER and accepted by the BUYER:</p> <p>as to number of packages - according to shipment documents;</p> <p>as to quality - according to the Quality Certificate issued by the SELLER.</p> <p>6.2. Final acceptance is to be made in the territory of the BUYER.</p> <p>The GOODS are being accepted:</p>
---	--

за кількістю місць – на момент отримання Товару від Експедитора (Перевізника);

за кількістю вмісту в упаковці - не пізніше двох тижнів після отримання Товару, а також на момент відкриття упаковки;

за якістю – не пізніше місяця після розкриття упаковки.

6.3. Приймання виконується уповноваженим представником Покупця із запрошенням за необхідності представника Торгової палати (на вибір Покупця) з оформленням акта приймання.

7. Якість та гарантії

7.1. Якість Товару має бути в повній відповідності згідно до Сертифікату якості виробника.

7.2. Для Товару, якості якого вимагають спеціальних гарантій, встановлюється гарантійний термін 12 місяців із дня поставки.

7.3. Якщо протягом гарантійного терміну Товар, поставлений Продавцем, виявить дефекти чи невідповідність умовам Контракту, Продавець зобов'язаний усунути або замінити дефектні компоненти за власний кошт. Доставка дефектних товарів під час повернення виконується з рахунок Покупця.

8. Рекламації

8.1. Покупець може висунути Продавцю претензії щодо кількості та якості Товару протягом двох тижнів від дня приймання.

8.2. Рекламації підтверджуються Актом експертизи Торгово-промислових палат України.

8.3. Продавець повинен задовольнити претензію, що виникла, протягом 20 днів з моменту її отримання.

8.4 Усі транспортні та інші витрати,

as to number of packages - on receipt of the GOODS from a Forwarder (Carrier); per quality of items - not later than two weeks after receiving the GOODS and the moment of opening the package;

as to quality - not later than one month after opening the package.

6.3 Acceptance of the GOODS shall be made by the official representative of the BUYER in the presence of, if necessary, the official representative of the Chamber of Commerce (at BUYER's discretion) with the execution of the report of acceptance.

7. Quality and Warranty

7.1. The quality of the GOODS shall conform to the Quality Certificate issued by the supplier.

7.2. For the GOODS being in need of special warranty, the warranty period is fixed within 12 months from the date of delivery.

7.3. Should the GOODS within the guarantee period prove to be defective or not corresponding to the Terms and Conditions of the Present Contract, the SELLER shall eliminate defects. The costs on the delivery of defective parts back to the SELLER are covered by the BUYER.

8. Claims

8.1. The BUYER can claim the SELLER for quantity as well as for quality within two weeks from the date of acceptance.

8.2. The claims must be proved by the Certificate drawn up by a competent independent expert Organization.

8.3. The SELLER is to examine and fulfill the claim within 20 days on receipt of the claim.

8.4 All the transport and other expenses

пов'язані з постачанням та поверненням дефектного товару, оплачуються Продавцем.

9. Форс-мажор

У разі обставин, які унеможливають часткове або повне виконання Контрактних зобов'язань будь-якої зі сторін, а саме: пожежа, стихійні лиха, війна або бойові дії, ембарго, дата виконання Контрактних зобов'язань змінюється відповідно до тривалості впливу таких обставин.

Якщо такі обставини тривають більше трьох місяців, кожна зі сторін має право відмовитися від подальшого виконання Контрактних зобов'язань, і в цьому випадку жодна із сторін не має права вимагати відшкодування збитків. Сторона, яка перебуває під впливом обставин, які унеможливають виконання Контрактних зобов'язань, повинна інформувати іншу сторону про настання або закінчення таких обставин протягом п'яти днів. Документи з Торгової палати країн Продавця та Покупця відповідно підтверджуватимуть очевидність вищезазначених обставин, їх наявність та тривалість.

10. Інші обставини

10.1. Продавець має право передачі Контрактних зобов'язань третій стороні та повинен повідомити про це Покупця повідомленням факсом.

10.2. Цей Контракт може бути змінено або розірвано лише з оформленням письмової угоди сторін.

Будь-які зміни та доповнення до цього Контракту є його невід'ємною частиною та дійсні лише у випадку,

connected with delivery and return of defective goods are to be paid by the Sellers.

9. Force-majeur

If in the case of the Force-majeur circumstances, namely fire, natural calamity, blockade, embargo on exports or Imports, or some other ones not dependent on the Parties, the full or partial execution of this Contract becomes impossible by any of the participants, the period of the obligations execution is extended in correlation with the time frame of the Force-majeur circumstances.

If such circumstances and their consequences should continue for more than three months each of the Parties in this Contract shall have the right to reject all future obligations stipulated in the Contract. Neither Party shall have the right to claim compensation for damages related to these circumstances from the other Party. Either Party who finds it impossible due to such circumstances to accomplish their obligations according to this Contract shall immediately inform the other Party by both electronic means and registered mail of the Force-majeur circumstances. A certificate issued by the Chamber of Commerce of an appropriate geographical entity, related to either the SELLER's or BUYERS' countries, shall serve as proper proof of the existence of a Force-majeur and its duration.

10. Other terms

10.1. The SELLER is entitled to transfer its Contract obligations to a third party after the BUYER is to be informed about it by fax.

10.2. The present Contract can be changed or annulled only after both parties' written consent.

All amendments and additions to the Present Contract are its inherent parts and valid only if they are made in writing and

якщо вони письмово оформлені та засвідчені підписами уповноважених представників обох сторін.

10.3. Після підписання Контракту всі попередні переговори та листування, що до них належить, анулюються і стають недійсними. Цей Контракт складено у 2 примірниках, український та англійський варіант мають однакову юридичну силу.

10.4. Строк дії контракту: контракт набирає чинності з моменту його підписання сторонами та діє до 31.07.2022.

11. Анотація

З метою високої ефективності у вирішенні поточних проблем, пов'язаних із цим Контрактом, сторони заявляють, що надіслані факсом документи дійсні до моменту отримання оригіналів, але не більше 180 календарних днів, після яких оригінали документів мають бути надані іншій стороні. Продовження терміну дії факсом не допускається.

12. Юридичні адреси та банківські реквізити сторін

У разі змін банківських реквізитів будь-яка зі сторін інша сторона повинна бути повідомлена про це письмово, і протягом 10 днів слід скласти підписаний обома сторонами Додаток до цього Контракту з нововстановленими банківськими реквізитами.

Покупець (BUYER):

Найменування: ТОВ «Омега»

ЄДРПОУ: 76849637

Місце знаходження: 49041, Україна
Дніпропетровська обл., м.Дніпро, вул.
Панікахи, 15

Банк: Privatbank

р/р: UA903052992990004144653456789

Підпис директора

signed by both parties.

10.3. After signing the Present Contract all previous negotiations and correspondence between the parties in connection with it shall be considered null and void. The present contract exists in two copies. All of them (Ukrainian and English) have equal juridical validity.

10.4. The Duration of the Present Contract: The Present Contract comes to power from the moment of being signed and is valid until 31.07.2022

11. Annotation

In order to make this Present Contract work more effectively, both parties announce that documents sent by fax are valid till the original documents arrival, but not longer than 180 calendar days, after 180 days being over, the original documents are to be presented to the other party. Extension in validity by fax is not allowed.

12. Legal address and Bank Requisites of the Parties

In case of bank requisites being changed by any of the parties, the other party shall be informed about it in writing and within 10 days an ADDENDUM to the Present Contract with new Bank requisites is to be made and signed by both parties.

SELLER (Продавець):

Name: IronMaxx®NutritionGmbH&CoKG

Address: 50354, Germany, Hürth,
Wegelinstraße 13

Bank: Commerzbank

Acc. in bank: DE91100000000123873889

Director`s signature

ДОДАТОК Е
Комерційний інвойс

COMMERCIAL INVOICE

Contract № 23/22 dated 10.01.2022
Invoice No G202201152322, date 15 January 2022
Terms of delivery: CIP HURTH

ISSUER: «IronMaxx® Nutrition GmbH & Co KG»

ADD: Wegelinstraße 13, 50354, Hürth, Germany

TO: OOO "OMEGA"

VAT: 76849637

ADD: 49041, Ukraine, Dnipropetrovsk region, Dnipro, Panikakhi st. 15

From: Hurth
Container №351

To: Dnipro

Item	Specification	Quantity, pcs	Price, EUR	Amount, EUR
CSCODE: 2106108000				
1	Protein powder	1000	15,00	15000,00

Packaging and labeling works	50	0,34	17,00
Cost of delivery	2366	1,50	3550,00
Insurance payment	10%	1500,00	1500,00
Loading works			50
Total	1000		20117,00

SAY TOTAL: EURO Twenty thousand one hundred seventeen 00 cent.

ДОДАТОК Є

Автодорожна Накладна за формою КДПГ (CMR)

1. Відправник (найменування, адреса, країна) «IronMaxx® Nutrition GmbH & Co KG» Legal address: Wegelinstraße 13, 50354, Hürth, Germany			Міжнародна товаротранспортна накладна № 1213			
2. Отримувач (найменування, адреса, країна) ТОВ «Омега», 49041, Україна Дніпропетровська обл., м.Дніпро, вул. Панікахи, 15			16. Перевізник (найменування, адреса, країна) «NTU & Trans Network GmbH», Hürth, Germany			
3. Місце розвантаження товару Місце Дніпро Країна Україна			17. Наступний перевізник (найменування, адреса, країна)			
4. Місце і дата завантаження товару Місце Hürth Країна Germany Дата 15.01.2022			18. Примітки перевізника <hr style="width: 10%; margin: 10px auto;"/>			
5. Документи, що додаються 4100 №23/22 від 10.01.2022 0380 No G202201152322 від 15.01.2022 2730 № 1213 від 15.01.2022 0954 № A PLF2345 від 14.01.2022						
6. Знаки і номери	7. Кількість Місць 50	8. Вид упакування cardboard boxes	9. Найменування вантажу Protein powder, TM "IronMaxx"	10. Статистика	11. Вага брутто, кг 550	12. Обсяг, м³
13. Вказівки відправника (митна та інша обробка) -		19. Підлягає оплаті 20117,00 євро		Відправник «IronMaxx® Nutrition GmbH & Co KG» Legal address: Wegelinstraße 13, 50354, Hürth, Germany	Валюта EUR	Отримувач ТОВ «Омега», 49041, Україна Дніпропетровська обл., м.Дніпро, вул. Панікахи, 15
14. До повернення						
15. Умови оплати франко /нефранко СІР-UA-Dnipro			20. Особливі узгоджені умови			
21. Складена в м. Дніпро			Дата: 15.01.2022		24. Вантаж отримано Дата <u>18.01.2022</u> Прибуття під розвантаження <u>15 год 30 хв</u> Відправлення <u>16 год 30 хв</u> Підпис та штамп отримувача	
22. Прибуття для завантаження <u>09 год 00 хв</u> Відправлення <u>10 год 00 хв</u> Підпис та штамп відправника			23. Лист № 21 від <u>15.01.2022 р.</u> Прізвища водіїв Krivets S. Limanov O. Підпис та штамп перевізника			
25. Регістраційний номер K EX 785			26. Марка Volkswagen			

ДОДАТОК Ж
ФОРМА
декларації митної вартості

1. Продавець «IronMaxx® Nutrition GmbH & Co KG» Legal address: Wegelinstraße 13, 50354, Hürth, Germany	Для відміток митного органу UA110010/2022/0024570
2(a). Покупець UA 10030982361 ТОВ «Омега, 49041, Україна Дніпропетровська обл., м.Дніпро, вул. Панікахи, 15	
2(б). Декларант ТОВ «Омега, 49041, Україна Дніпропетровська обл., м.Дніпро, вул. Панікахи, 15	3. Умови поставки CIP-UA-Dnipro
Увага! За подання недостовірних відомостей декларант та/або уповноважена ним особа несуть відповідальність згідно з Митним кодексом	4. Реквізити документів, що підтверджують заявлену митну вартість 2730 № 1213 від 15.01.2022 4100 №23/22 від 10.01.2022 0380 No G202201152322 від 15.01.2022 2730 № 1213 від 15.01.2022 0954 № А PLF2345 від 14.01.2022
	5. Номер і дата прийняття митним органом рішень щодо відомостей, зазначених у графах 9 – 11 ДМВ
6. Митна вартість товарів, визначена із застосуванням методу (необхідне позначити „X”):	
1) основного - за ціною договору (контракту) щодо товарів, які імпортуються (вартість операції) ☒	
2) другорядного:	
а) за ціною договору щодо ідентичних товарів ☐	
б) за ціною договору щодо подібних (аналогічних) товарів ☐	
в) на основі віднімання вартості ☐	
г) на основі додавання вартості (обчислена вартість) ☐	
г) резервного ☐	
7. Обґрунтування обрання методу визначення митної вартості із зазначенням причини незастосування основного методу	
8. Джерела інформації, що використовувалися для визначення митної вартості	
9(a). Чи пов'язані між собою продавець та покупець? ☐ ТАК ☒ НІ	
9(б). Чи вплинула взаємозалежність продавця та покупця на ціну товару? ☐ ТАК ☒ НІ	
10(a). Чи є обмеження прав покупця (імпортера) на використання товарів, за винятком обмежень: ☐ ТАК ☒ НІ встановлених законом чи запроваджених органами державної влади; географічного регіону, в якому товари можуть бути перепродані (відчужені повторно); що не впливають значною мірою на вартість товарів	
10(б). Чи є будь-які умови або застереження, які унеможливають визначення вартості оцінюваних товарів? ☐ ТАК ☒ НІ Якщо „так”, то зазначте конкретні умови. Якщо умову кількісно визначено, то заповніть графу 14(б) додаткового аркуша А	
11(a). Чи передбачено роялті та інші ліцензійні платежі, які покупець повинен сплачувати прямо чи опосередковано як умову продажу оцінюваних товарів? ☐ ТАК ☒ НІ	
11(б). Чи є умова, за якої частина виручки від будь-якого подальшого перепродажу, розпорядження або використання товарів покупцем надійде прямо чи опосередковано продавцеві? ☐ ТАК ☒ НІ Якщо в графах 11(a) і 11(б) дано відповідь „так”, то деталізуйте її, а в графах 18 і 19 додаткового аркуша А зазначте відповідну суму	
12. Кількість додаткових аркушів до цієї декларації 1	
13(a). Підпис та печатка декларанта або уповноваженої ним особи Дата заповнення 15 01 2022 р.	13(б). Прізвище, ім'я та по батькові декларанта або уповноваженої ним особи Безуглий В.А.

Продовження додатку Ж

Заповнюється у разі визначення митної вартості товарів основним методом		Аркуш №1	Додатковий аркуш А	
Для відміток митного органу		Номер товару	Номер товару	Номер товару
		1	-	-
		Код товару	Код товару	Код товару
		2106108000	-	-
А. Основа для розрахунку	14(а). Ціна товару в іноземній валюті	15000.0000	0.0000	0.0000
	Код валюти	EUR	0.0000	0.0000
	Курс перерахунку	35.00	0.0000	0.0000
	Ціна товару, гривень	525000.00	0.0000	0.0000
	14(б). Опосередковані платежі, гривень	0.0000	0.0000	0.0000
	15. Усього «А», гривень	525000.00	0.0000	0.0000
Б. Складові митної вартості, гривень	16. Витрати, понесені покупцем:	0.0000	0.0000	0.0000
	а) комісійні та брокерська винагорода, за винятком комісійних за закупівлю			
	б) вартість ящиків тари (контейнерів)	595.0000	0.0000	0.0000
	в) вартість упаковки або вартість пакувальних матеріалів та робіт, пов'язаних із пакуванням	0.0000	0.0000	0.0000
	17. Вартість товарів та послуг, які поставляються прямо чи опосередковано покупцем безоплатно або за зниженими цінами для використання у зв'язку з виробництвом та продажем оцінюваних товарів на експорт в Україну:	0.0000	0.0000	0.0000
	а) сировини, матеріалів деталей, напівфабрикатів, комплектувальних виробів тощо			
	б) інструментів, штампів, шаблонів та аналогічних предметів, використаних у процесі виробництва оцінюваних товарів	0.0000	0.0000	0.0000
	в) матеріалів, витрачених в процесі виробництва оцінюваних товарів	0.0000	0.0000	0.0000
	г) інженерних та дослідно-конструкторських робіт, дизайну, художнього оформлення, ескізів та креслень, виконаних за межами України і безпосередньо необхідних для виробництва оцінюваних товарів	0.0000	0.0000	0.0000
	18. Роялті та інші ліцензійні платежі (див. графу 11 (а))	0.0000	0.0000	0.0000
	19. Відповідна частина виручки (див. графу 11 (б))	0.0000	0.0000	0.0000
	20. Витрати на транспортування до Підрозділу контролю за переміщенням товарів Дніпровської митниці	124250.00	0.0000	0.0000
	21. Витрати на навантаження, вивантаження та обробку	1750.0000	0.0000	0.0000
	22. Витрати на страхування	52500.00	0.0000	0.0000
	23. Усього „Б”, гривень	179095.00	0.0000	0.0000
В. Витрати, що не включаються до митної вартості	24. Плата за будівництво, спорудження, складення, технічне обслуговування або технічну допомогу	0.0000	0.0000	0.0000
	25. Витрати на транспортування після ввезення на митну територію України	0.0000	0.0000	0.0000
	26. Податки, які справляються в Україні	0.0000	0.0000	0.0000
	27. Усього „В”, гривень	0.0000	0.0000	0.0000
28. Заявлена митна вартість (А + Б – В):	а) у гривнях	704095.00	0.0000	0.0000
	б) в іноземній валюті	20117.00	0.0000	0.0000
Г. Якщо суму сплачено в іноземній валюті, в цьому розділі зазначаються сума в іноземній валюті та курс перерахунку за кожним товаром і складовою митної вартості.				
Номер графи з розділів „Б” і „В”	Код валюти	Сума	Курс перерахунку	
16,20,21	EUR	20117	35.00	
Підпис та печатка декларанта або уповноваженої ним особи				

ДОДАТОК 3
MOVEMENT CERTIFICATE EUR 1

(1) If goods are not packed indicate number of articles or state "in bulk" as appropriate

(2) Complete only where the regulations of the exporting country or territory require.

1. Exporter (Name, full address, country) IronMaxx® Nutrition GmbH & Co KG Wegelinstraße 13 50354 Germany, Hürth		EUR1 № A PLF2345. See notes overleaf before completing		
3. Consignee (Name, full address, country) (Optional) ООО «Omega», Panikakhi st. 15 49041, Dnipropetrovsk region, Dnipro		2. Certificate used in preferential trade between GERMANY and UKRAINE (insert appropriate countries or groups of countries or territories)		
6. Transport details (Optional)		4. Country, group of countries or territory in which the products are considered as originating GERMANY	5. Country, group of countries or territory of destination UKRAINE	
7. Remarks		7. Remarks		
8. Item number: marks and numbers 2106108000	number and kind of packages 50 boxes (500*380*285mm)	descriptions of goods Protein powder	9. Gross weight (kg) or other measure (litres, cu.m., etc) 550 kg	10. Invoices (Optional)
11. Customs Endorsement Declaration certified Export document(2): Form№..... Customs office ...IN ...BERLIN..... Issuing country or territory: GERMANY Date ... 14.01.2022 (Signature)		Declaration by the Exporter I, the undersigned, declare that the goods described above meet the conditions required for the issue of this certificate (Place and date) GERMANY, HURTH 14.01.2022 (Signature)		

<p>13. REQUEST FOR VERIFICATION, to</p>	<p>14. RESULTS OF VERIFICATION</p> <p>Verification carried out shows that this certificate (1)</p> <p>☐ was issued by the competent authority indicated and that the information contained therein is accurate.</p> <p>☐ does not meet the requirements as to authenticity and accuracy (see remarks appended).</p>
<p>Verification of the authenticity and accuracy of this certificate is requested.</p> <p>.....</p> <p>(Place and data)</p> <p>Stamp</p> <p>.....</p> <p>(Signature)</p>	<p>.....</p> <p>(Place and data)</p> <p>Stamp</p> <p>.....</p> <p>(Signature)</p> <p>(1) Insert X in the appropriate box</p>

NOTES

1. Certificate must not contain erasures or words written over one another. Any alterations must be made by deleting the incorrect particulars and adding any necessary corrections. Any such alteration must be initialed by the person who completed the certificate and endorsed by the authorities of the issuing country.

2. No spaces must be left between the items entered on the certificate and each item must be preceded by an item number. A horizontal line must be drawn immediately below the last item. Any unused space must be struck through in such a manner as to make any later additions impossible.

3. Goods must be described in accordance with commercial practice and with sufficient detail to enable them to be identified.